

Příloha 1 – Vzorová struktura rozhovoru

Základní informace

1. Jak jsi se k dobrovolnictví dostal?
2. Co přesně za dobrovolnictví vykonáváš?
3. Jak dlouho dobrovolnictví vykonáváš?
4. Na co se přesně váš oddíl zaměřuje?
5. S jakou věkovou kategorií dětí pracuješ?
6. Co tě motivuje k dobrovolnictví?
7. Setkal jsi se někdy s momenty, kdy bys o dobrovolnické práci pochyboval?
 - Co ti pomohlo to překonat?

Dětský kolektiv

1. Jaké mají mezi sebou děti vztahy?
2. Jak se k sobě děti chovají?
3. Jaké faktory podle tebe ovlivňují atmosféru skupiny?
4. Setkáváš se při práci s nějakými problémy vztahující se ke skupině dětí?
5. Jak případné problémy řešíš?
6. Jsou problémy dětí řešeny dostatečně?
7. Víš si rady při řešení problémů?

Vztahy vedoucích a dětí

1. Jak vnímáš vztahy mezi vedoucími a dětmi?
2. Jak vnímáš nastavení hranic mezi dětmi a vedoucími?
3. Jak se ti daří budovat důvěru k dětem?
4. Máš vybudovanou autoritu k dětem?

Dítě jako jednotlivec ve skupině

1. Jaké nejčastější individuální problémy pozoruješ u dětí?
2. Jak případné problémy řešíš?
3. Připadáš si dostatečně kompetentní na řešení problémů dětí?
4. Mohou se vám děti s čímkoliv svěřit?
5. Kdo dané problémy v oddíle řeší?

Pozitiva a negativa dobrovolnictví

1. V čem spatřuješ pozitiva dobrovolnictví?
 - Co si myslíš, že přinášíš dětem?
2. V čem spatřuješ negativa/úskalí dobrovolnictví?

Podpora dobrovolníků

1. Dostáváš podporu ze strany organizace?
2. Jak forma podpory vypadá?
3. Cítíš, že je podpora dostačující?

Příloha 2 – Přepsané rozhovory

Rozhovor č. 1

Žena, 21 let, studentka, dobrovolnická činnost – vedoucí v dětském zájmovém oddíle (Praha)

V = výzkumník

R1 = respondentka 1

V: Co přesně za dobrovolnictví vykonáváš?

R1: Já jsem vedoucí v dětském oddíle. Vlastně jsem to začala dělat kolem šestnácti, kdy je to postupnej přechod z toho, kdy tam člověk je jako řadový člen a potom se učí být vedoucím, kdy vedeš ty menší skupinky nebo družiny dětí. Takže je to hodně podobné scoutu, jsou to jednotýdenní schůzky, potom vícedenní víkendové akce a třítydenní tábor v létě.

V: A jak jsi se k tomu dostala celkově? Začala jsi tam chodit jako dítě?

R1: Brácha chodil do scoutu a já jsem asi chtěla něco podobného, ale nechtěla jsem být s ním v oddíle a on se mnou, protože jsme se v tu dobu neměli moc rádi jako sourozenci. A tenhle oddíl byl nějak přes mámu, nějakého známého, trošku náhodně jsem se dostala sem.

V: A na co se přesně ten váš oddíl zaměřuje? Jaké aktivity vykonáváte?

R1: Ten náš oddíl se nese v duchu ligy lesní moudrosti, nebo respektive je inspirací Indianů, protože se hodně snažíme být takový v souladu s přírodou a být s dětmi, ale to je vlastně takový turistický oddíl, hodně fakt podobný scoutu. Takže pohyb, příroda, sounáležitost.

V: A s jak starými dětmi pracuješ?

R1: V tom oddíle jsou teda od osmi do nějakých šestnácti, jako děti. A já osobně mám od jedenácti do třinácti přibližně. A je to po věkových kategoriích a plus minus dva, tři roky to máme rozdělený.

V: A kolik vedoucích se třeba zaměřuje na tu jednu kategorii?

R1: Tu vždycky má jenom jeden. Velmi vzácně jsou výjimky, kdy v těch nejmenších jsou dva, ale takhle jeden máš jenom ty a je jich tam kolem šesti až deseti. Já jich mám osm.

R1: Co tě motivuje k tomu dobrovolnictví? Proč to děláš?

V: Já myslím, že vlastně v tom mém případě, nebo i v těch případech, těch oddílů, to není zase tak dobrovolnictví, nebo není to jako že si řekneš, že chci hrozně pomáhat světu a hledáš jak můžeš, ale jak v tom sám vyrůstáš a máš tam tak blízko tu rodinu... Ne rodinu, ty přátelé, což je taková druhá rodina a ty zážitky, to přijde tak přirozeně a samo. To je asi tak, když pomáháš doma, tak to taky není dobrovolnictví.

V: Jasně. Takže to považuješ jako takovou přirozenou součást života.

R1: A že se nějak vracíš k tomu oddílu, který ti dal předtím hodně.

V: Setkala jsi se s někdy z momenty, kdy by jsi o tom dobrovolnictví pochybovala, že to děláš?

R1: Určitě. Do jisté míry. A to asi, kromě nějakých prožitků toho, jestli ten oddíl má smysl, nebo nemá smysl, nebo jestli tam něco můžu to změnit, nebo nemůžu změnit a tak. Což bylo teď spíš jako krátkodobý a emočně naladěný. Tak spíš mě odrazovalo to, že čím jsem byla starší, tak tím méně času mám. A potom člověk nemůže fakt pracovat. A když člověk je tři týdny pryč a nepracuje a potom v práci musíš mít, já nevím, týden a něco, tak je to nejednou docela problematický. A ještě to je náročný třeba během toho zkouškového, kdy jsou ještě jarní prázdniny, což je časově hrozně náročné. Jsou tam dva turnusy a teďka nemůžeš se učit a nemůžeš pracovat a tak. Ale to jsou spíš takové vedlejší věci, ale vnímám, že to je jako velký privilegium. Že to, abys mohl být jako dětský vedoucí, tak musíš mít podporu od rodičů a rozumím, že to není tak moc jenom o mě, ale i o tom prostředí.

V: Jasně. Takže ti vlastně pomohlo překonat, že...

R1: No to překonání nebylo asi nikdy tak silné, že by to bylo, že k tomu přestanu. Spíš tam takové, že cítíš, co na tom není ideálně nebo co bys chtěl jinak. A vnímám, že to co tam je dlouhodobě stejně a intenzivně, tak prostě nějaká finanční odměna. Asi bych, nevím jestli bych i chtěla, protože bych tomu dala takovou divnou pachut', ale zároveň prostě, nevím, třeba pokrytí. Já nevím, když jdeš na takový reality show, kde aspoň ti platí nájem, tak něco podobného by tam mohlo být u toho tábora nebo tak.

V: Rozumím.

R1: Protože časově náročný a... Je to takhle, ale takže překonání. Asi to, že tam byl nějaký takový problém. Že jo, asi to, že mám dostatečně jakoby silnou podporu od rodičů a můžu si to dovolit i tak.

V: Super. Teď když se přesuneme už na ten dětský kolektiv, ty vztahy mezi dětmi. Zkusila bys mi popsat, jaké mají mezi sebou děti vztahy? Jaká je tam dynamika?

R1: A v té jedné družině nebo v tom celém oddílu?

V: Můžeš to první vztáhnout na tu svou družinu a pak na celý oddíl.

R1: Tak v té družině, tam ty děti jsou vlastně hodně jako blízký kamarádi. A je to tak, že oni nastoupili v jednu dobu, kolem těch osmi let a vyrůstaly spolu. A vlastně v té družině přestoupila jen jedna později, takže fakt jako spolu vyrůstají a jsou hodně semknuté a jsou už dost naučený, že spolu musí spolupracovat. A my máme, že spolu spíš v jednom týpí a prostě fakt je ta družina jako, má spolu nějaké vlastní výlety atd. Takže je to hodně spjatý a jsou tam dost silné vztahy a samozřejmě tam máš tu hierarchii, že tam někdo je populárnější, někdo ne, ale jsou už docela, v tomhle věku jsou naučený, že jde hodně cítit ta družinová sounáležitost,

že jsou jedna skupina a dost se jako i... No a pak máme problém s tím, že jsou jako takový rozepře mezi těma družinama a když se někdo třeba hodně baví s jednou družinou, to je takový jako, ty jseš náš, tak proč se bavíš s nima tak moc, což je náš problém trošku, co řešíme.

A v tom oddíle, v tom oddíle to je takový proměnlivý, ale že snažíme se a docela to tam i je, že ty nejstarší se staraj o ty nejmladší a nějak si pomáhají a ty prostřední se tak jako přetvářejí, z toho, že jsou malí anebo velký a už nepotřebují pomoci, ale ještě jako tolik nepomáhají ostatním. Ale to je hodně asi individuální a o tom, jaké ty děti jsou. A ještě tam jsou hrozně sourozenecký vztahy, takže jsou si dost jako často, tam máš spoustu bratranců, sourozenců a tak, takže díky tomu to je propojenější.

V: Jo, takže celkově vnímáš, že ty vztahy jsou prostě hluboký a propojený.

R1: Jo, jako byl problém, že ten náš oddíl se dost zvětšil, takže tam je hodně dětí a to jako tomu ubírá, ale teda vztahy jsou podle mě hodně intenzivní tím, jak jsou to jako docela náročný zážitky nebo jako hodně specifický a netradiční zážitky, které ty ty děti jen tak nezažijou, takže jsou myslím hodně hluboký a silný.

V: A jaké faktory myslíš, že ovlivňují tu atmosféru v oddíle? To fungování jako celkově?

R1: Takže myslím, že hodně velký důvod je to, že ty děti od začátku jsou ještě jako malí, tak fakt že najednou zažívají většina z nich naprosto jako nový typ jako nekomfortu, vlastně hlavně. Že to je fakt jako náročný. My máme současně zakázaný telefony, není žádná tekoucí voda, úplně tam prostě chodíš pro vodu ven k pramínku ledovému, máčíš si věci venku, máš rozsvičky bos a je to celkově náročný. Nemáš tam ty rodiče a tak, že ty malé děti, to podle mě je fakt velká výzva a tím podle mě se hodně... cože byla ta otázka?

V: Na ty faktory, co ovlivňují oddílovou atmosféru.

R1: Takže tím, jak je to intenzivní a specifický a náročný vlastně, tak se hodně spojí a zároveň tam podle mě je velký aspekt nějaký tý třeba sounáležitosti nebo propojení a i skrze to, že máme nějaké ty ohně a i máme ještě ty indianský nějaké pohledy nebo inspirace, takže třeba i ty písničky indianský. Já nevím, mě teda i přijde, že když si zpíváš, u těch indianských písní to cítím ještě víc, takže to ještě víc propojuje a i ještě tím nás to víc vyčleňuje od jiných oddílů. A takže tím víc se to specifikuje a tím víc jseš to my. Tady co prostě známe tři zvyky indianský, tak jsme ještě slyšeli a máme se ještě víc radši kvůli tomu a potom nevím, já nevím, jestli to je reálný, ale asi jako ta příroda nebo to, jak je to v něčem čistý a hezký ty zážitky, tak podle mě i to hodně spojuje tam ty děti. A potom už tam asi jsou takový vedlejší faktory no, jakože tam máš kamarády a fajn kolektiv a tak, což ale můžeš mít i jinde, ale tady to máš v tomhle prostředí. V: Jasně. A tak ty vztahy jsou vlastně hodně intenzivní...

R1: Jo, jo, jo. Myslím že i ještě pro některý děti přesně, když třeba nezapadají ve škole, tak je to úplně jako, úplně skvělý a taky to nabízí fakt jako nový typ asi nějaký jako svobody a projevu, zvlášť když ty děti jsou třeba nějaký hyperaktivní, nebo přesně tvořivý, nebo nechtějí dělat věci jako podle... Nezapájí do toho normálního systému, kde je jako vyžadovaný, aby se hodně, že nějak ukázňovali a uzpůsobovali, tak tady najednou prostě můžou běhat po louce a házet po sobě bahno doslova. Tak je to.

V: Setkáváš se při té práci s nějakými problémy, které se vztahují k té skupině dětí?

R1: Určitě, určitě. Je to těžký. Asi nejtěžší, jestli ty děti spolu nechtějí spolupracovat, no ale ještě tam přesně někdo vyčleněnej u koho vědí, že je třeba méně schopnej a teďka mají přesně na začátku stavbu a mají za úkol nevím, najít nějaký menší kůly na koše, což je takový úkol. A přesně ty holky moje mají ideální věk na to a přesně jak je nějak rozdělujes, nevím, třeba jim řekneš, ať se rozdělí sami, to záleží. Ale přesně víš, že i oni vědí, že někdo z nich je prostě méně schopnej nebo větší flákač a na jednu stranu je těžký balancovat to, že jim řekneš, jako to je v pohodě, jako vy to zvládnete, prostě nemůžete být spolu tak, jak chcete, protože by to nebylo rozložený. A nevím prostě, vy máte takovýhle nějaký vlohy a někdo takovýhle a prostě nemůžeme dát ty dva nejmenší lidi, aby šli támhle pro tu kládu. Ale zároveň víš, že to není jako o tom nějakým nastavení těch dětí, že už to není jenom tady Anička je menší a slabší, ale Anička je menší a slabší a víš, že si půjde do lesa sednout a flákat se. Takže je takový jako těžký už jako mezi tím, kde je chránit jako děti a mezi tím být jako ty, ty, ty. A když už těm dětem samotným to dochází, že už nějak vidí jako za roh toho.

V: A jak to řešíš třeba tuto situaci konkrétně?

R1: No, jako těžko. Snažím se jakoby vždycky říct, co z toho je... Buď to jako vyloženě otevřeně říct a řešit a být jako, jo jasně, tak Anička tady je slabší, ale zároveň Anička ví, že nesmí, že jim musí fakt pomoci. Ale jako podle toho, co v tu chvíli převažuje. Takže ještě to může být něco, co není chyba toho dítěte, tak to jakoby nějak vysvětlit těm ostatním anebo jim ani jakoby nedat prostor to vytahovat, když to nemá smysl, že to je nějaká podrobnější věc, že prostě někomu se víc stýská a brečí. Tak to prostě respektujeme a pomůžeme mu. A není to, že se budeme ksichtit na něj, nevím... Ale když je to víc jako o tom, o nějaké volbě toho jako dítěte, tak být spíš jako, hele, tohle nejde, nebo tohle není fajn pro ostatní a proto se jim to nelíbí. No a potom ještě je asi těžký pro mě, když se nějaké děti až moc na mě napojujou, že přesně máš nějaký ty, co jsou jako víc průbojní a nebojí se projevat nějaký jako ten vztah k tobě a třeba mě mají jako i radši, jsou jako napojenější nebo jako radši jsem pro ně důležitější. Ale zároveň prostě pro ty ostatní, když mě tam prostě jedno dítě vždycky jako objímá. Vždycky, když se řeší to, kdy kde kdo bude spát, vždycky chce spát jako vedle mě a tak. A

nemá problém se socializovat s ostatními, ale zároveň jsou tam děti, kteří prostě neumějí takhle navázat ty vztahy a musím to jako hodně korigovat, protože prostě potom máš ty děti, který sotva na tebe promluvějí, a ty druhý, co prostě ti chtějí plíst copánky každých pět minut, tak tohle no. A co tam ještě, no... A potom to, aby tam nevznikala nějaká jako příliš nevyvážená dynamik, aby prostě tam byl jako více rovný kolektiv a nebylo tam jako nějaké kastování nebo stupňování, což ale docela... No jako je to výzva, obzvlášť když třeba děti dospívají, jako když ty malí fakt jako tam rok může udělat hrozný rozdíl. Ale teďka jsou, teďka jsou vlastně tak podobně na tom a myslím, že to docela jde a hlavně, že fakt už chápou, obzvlášť ty moje. Asi nějak to, myslím, že v tom mám i štěstí, že jako se hodně vnímají jako takovou svoji rodinku a skupinku, takže nedělají to, že jako já jsem lepší a ty nemůžeš sedět vedle mě, fakt naštěstí nedělají.

V: Setkáváš se tedy s nějakou šikanou mezi dětmi, nebo vylučováním z kolektivu?

R1: No jako obecně v tom oddíle trochu jo. Jako je to téma, který se nějak řeší, ale já s tím vlastně asi fakt nemám problém.

V: Jasně, ale celkově se to tam jako vyskytuje a řešíte to.

R1: Jo, jo, jo, určitě. A největší bývá asi fakt problém, no přesně nějaký jako výraznější, silnější jedinec a někdo naopak takový jako utáplejší. A nebo když přesně někdo přistoupí později, nebo je mladší v té skupince nebo něčím jako zaostává. Nejvíce je to je asi úplně u těch nejmladších kolektivů, kde fakt jako některý jsou úplně zmatený t'ut'ici, co takhle přišli a někdo vlastně starší mě trošičku navrch a nějak se to stalo. Třeba měl toho staršího sourozence a víc se orientoval a prostě už jako je, jako hej já vím, takhle to bude. No a pak myslím, že to fakt jako dost vymizí. Ještě jako u kluků, tam je trochu jiný systém a tam jakoby teď jsou víc promíchaný věkově, tak tam to bývá ještě jako o něco víc, že ty jako mladší děti, když třeba přistoupí ke trošku starším, tak jako dostávají jako najevo, že jsou ty mladší.

V: Takže tenhle problém je jako vlastně s hierarchií spojený a také s věkem...

R1: Jo. Ale jako nemusí být, ale jo.

V: A nějaké vážnější hádky, spory třeba? Ty jsi říkala přesně na začátku, s tím stavěním a tak. Tak napadá tě něco většího ještě?

R1: Jo, jo, jo, přemýšlím. Jako v té mé skupince, není to asi ještě takový spor, ale to, co jí hodně teda rozvrací. A to je, že tam mám přesně takovou jako holčičku, která není zase tak zapálená do toho oddílu, jako je to vidět. Jako užívá si to asi hodně, ráda je v tom kolektivu, ale není to prostě nějaký jako to... A ta je taková často, že přesně si něco se má jít dělat a jí bolí břicho, bolí jí hlava a tečka. Nebo něco jiného... A přesně, jde se pro dřevo, na večer do týpí, což se dělá jenom, protože ta skupinka to chce pro sebe, když chce. A jí se nechce a ty

holky to jako hodně vnímají. A jako pro mě je těžký odhadnout, že prostě u těch dětí, jasně, že někdy simuluje, ale zároveň prostě nechceš riskovat, že dítě je reálně nemocný a prostě ho do něčeho tlačit, když je mu blbě. Ale třeba reálně jí nebolí v bříšku, ale třeba jí je prostě špatně nějakým jiným způsobem a jenom to jako by nechce řešit. No takže to je pro mě těžký, to jako jednak, s ní pracovat a být jako, hele fakt tě to bolí? Já nevím. Protože jako nechci jí pořád jako dávat najevo, že jí nevěřím, ale je očividný, že někdy prostě si vymýšlí, ale my ty ostatní to víme, protože jsou prostě přesně jako na ní našťvaný potom a jsou jako, že ona nepomáhá dost, ona nepřispívá, ona se nezapojuje a ona prostě leží a nejde pro dřevo. A potom večer máme oheň a ona najednou jakoby je šťastná, se všema se tam baví a očividně jí není špatně. No takže tohle. A to jsou tam vlastně ještě dvě trošku takový podobný holčičky a to je dost vybočuje z toho kolektivu tím, jak ta skupina musí někdy jako fakt fungovat a s něčím jako pracovat.

V: Řešíš tohle třeba jako sama operativně nebo s ostatními vedoucími?

R1: To spíš řeším sama operativně, ale tak jako obecně s těma ostatníma vedoucíma, je to spíš taková psychická podpora a s těmi si jako spíš radíme, buď s těmi na stejný úrovni nebo s ostatníma, co už ani nevedou vlastní děti, ale celý oddíl. Tak tam si spíš řešíme jako konkrétní případy, že se něco stane, jako nějaký spory. Ale jako když to je taková dlouhodobější věc, tak si jako spíš tak postesknou, a oni jako, jo, jo, jo, já vím a třeba mi dají nějaký návrh, když je tam nějaká ideální práce, která je taková mezi. Aby se to hodilo i pro ty holky, když je teda bolí ty nohy, protože oni i reálně mají nějaký problémy a mají obě třeba špatný kolona nějak růstově, ale přesně těžko určíš, jak moc je mají špatný. To zase tak strašné není, protože potom, když je jim vždycky úplně v pohodě, tak jakoby dát jim nějaký takový úkoly, kde přesně by to neměl být problém pro ně, aby se z nich nemohly vyplétat a aby tam nevznikal tenhle hlavní problém. Tak třeba občas vymyslíme extra speciální úkolu kvůli tomu s těmi ostatními vedoucími nebo že jim to takhle řeknou, bacha na tohle. Protože když budou mít úkol, který jde proti tomu nebo by mohl jít proti tomu, co jim je, tak dost možná vznikne situace, kdy si budou vymýšlet a budou se tím oddělat od skupiny, takže to ošetřit dobře tím, že jim nedáš vlastně ten prostor pro to si to vymyslet, protože tam nehrozí to, že si to vymyslí.

V: A napadají tě ještě nějaké problémy?

R1: Přemýšlím no, nevím... Ještě asi tam fakt ten problém spíš ten vztah ke mně k tomu vedoucími nebo obecně...

V: K tomu se ještě dostaneme...

R1: No tak v tom případě asi ne nebo v tý mý skupince asi ne...

V: Tak když se přesuneme dál, na vztah vedoucího a dítěte. Jak vnímáš vztahy mezi vedoucími a dětmi? Jaká je tam dynamika?

R1: No to myslím, že je hodně tricky, protože i tím, jak tam vlastně vyrůstáš s těma dětma a když ještě jako by já si ty svoje děti pamatuju, když jsem byla ještě taky jako člen a prostě to byly vůbec ty nejmenší tůňáci, co jim táhneš prostě batoh, držíš je za ručičku a povídáš si s nima, aby to ušly těch pár kiláků posledních. Tak jako pak jsou třeba lidi, kteří potom naopak vedou někoho, kdo neví vůbec o tolik mladší, že to jsou třeba jen o tři, čtyři roky, takže ten vztah autoritativní je takový jako bližší díky tomu věku, ale zároveň tam je menší ta autorita nějaká získaná takhle jenom jako hierarchicky. No a myslím, že je hodně těžký najít tu správnou hranici, protože jsi prostě nad nima a jsi tam jako nějaký pedagog dejme tomu. Nebo ne, jakože nezděláváme je takovým způsobem. Ale zároveň jste si hodně blízky a i ty si s nimi prožíváš hodně věcí, které jsou pro ně i pro tebe velký jako růstově i zážitkově. A je hodně těžký rozdělit to... No nemít tam jako nějaký, udržovat to na nějaký podobný vyrovnaný úroveň, což jako samozřejmě, to nemá být všichni na stejný úroveň. Všichni to nechtějí stejně, ale je těžké si to nechat ujet, protože jak ty děti máš radši, tím jaký jsou a ještě když oni tomu jdou hodně naproti, což oni přesně jako fakt jdou, tak je těžký to udržet.

V: Jak se s tím snažíš pracovat? Máš nějaké strategie na to, jak přesně udržet tu hranici autority a zároveň toho kamarádského vztahu?

R1: Jako já myslím, že tu autoritu není tak těžký udržet v tý mý skupince, jako že ji tam nějak mám asi přirozeně, doufám. Že ty holky už mě jako docela znají a mají mě docela rády, takže jako vnímám, že i když přesně ony začnou dělat hrozný bordel a skákat, nevím, po mně... Nebo jasně je jako vidět, že to překračujou, tak jako stačí říct, hele už ne, už nemůžete a ony to docela rychle pochopí už samy, protože jsou i větší. Ale zároveň se nebojí nějak překračovat i hranice, což je fajn, nebo jako posouvat je dejme tomu v tom pozitivním slova smysl. Že to není většinou, že tam prostě sedí a čekají, až jim řeknu, co mají dělat nebo takhle. Ale to už je spíš těžší to navazování těch vztahů u těch dětí, kterým to jako nejde a že většinou přesně mají problémy nějak i ve škole nebo s rodičema nebo že nejsou tak sociální... Což teda nemusí být problém sám o sobě, ale že jsou takový uťáplejší a že by se jim víc líbilo, kdyby to bylo jinak, ale vůbec nevědí, jak na to. A že i když jí vytvoříš tu situaci tak, aby tam jako byl ten prostor a svým způsobem už to potom je na nich. Takže já jim tam vytvořím prostor a možnosti, jak třeba se mnou nebo s někým se tam propojit a aby nebyly převálcování těma dalšíma, protože je někam podsunu v uvozovkách nebo rozdělím nějak aby to... Takže nějak přesně i tak to umí vždycky pochopit. A tam už jakoby nějak končí nějaká ta hranice toho, co já můžu s tím dělat v tu chvíli, nebo že se snažím nějak jako podpořit a pomoci s tím se jako otevřít nebo napojit

na tu skupinu no. Ale někdy to nefunguje a to je potom takové, jakože tak nic, sakra, tak třeba příště no. A tak tohle si myslím, že je nejtěžší no, a hlavně jako protože se to hrozně jako rychle násobí, že když to dítě jakoby není tak komfortní v tom vztahu k ostatním nebo ke mně, tak spíš se nezapojí, nebo spíš neudělá nějaký vtípek, nebo spíš něco... A tím se samozřejmě jakoby posouvá pořád níž a ta skupina jde rychle napřed a tím ještě jak jsou to přesně jako prostě holky kolem jedenácti, dvanácti, jak jsou tak hodně jako sociálně... to letí.

V: Takže myslíš, že je to vlastně nějaké negativum té hranice toho vztahu? Že přesně nějaké děti se cítí tak, že zaostávají a skupina jde napřed?

R1: Jo, myslím, že jo. A myslím, že to teda je... Jakože to je spíš vztah k autoritě. Že to ti taky dává nějaký status a zároveň i prakticky prostě, že ty tam potřebuješ nějakou autoritu, že ty tam jsi jako takový jejich rodič a když prostě nějaký dítě ti prostě řekne o každý úplný blbosti a někdo ti řekne až když je fakt bolí noha a už se jim začíná dělat puchýř, tak prostě to je rozdíl, no. A prostě vím, že tam mám dvě těžší holčičky, který jako potřebují dostávat z té mušle.

V: A mohla bys obecně říct nějaký pozitiva a negativa toho vztahu – té hranice? Autorita versus kamarádský vztah?

R1: No, tak já myslím, že negativa tý autority je, že potom může třeba ten tábor... Že holky byly takový až zaražený a trochu jako nevím, jak to myslím... Jako ne jako polekaný, to je zase silný slovo. Ale přesně jako ony už tam byly v pozici trochu starších lidí a měli na ně už trochu větší nároky a moc jim to nešlo, a neměli k tomu asi nějak takový přístup. Zase tak jako byly snaživý nebo snažili se, ale jako nedali tomu tolik a já jsem jim to docela jako vyčetla a byla jsem jako hele, už je prostě druhý den stavby a to, že jsme nezvládly tenhle úkol je prostě na nic. Je potřeba to dělat, tohle není v pohodě, tohle není OK, nelíbí se mi to. Nebo dala jsem to jako fakt najevo. Tak z toho byly takový jako, wow problém a jako vlastně docela koukaly, že fakt jako jim to bylo vyčteno. A byly z toho ale jako i takový jako smutný a zároveň přesně do toho bylo spojení s tím, že no, ale tyhle nic nedělají a proto to nepostupuje. Zároveň my jsme toho taky nedělali dost, ale oni toho taky nedělali dost. A tak jako se to různě projeví do těch vztahů a jakože to docela jako oddálilo ten náš vztah, jakože to jako schladilo ten náš vztah nebo jako byl takový jako hodně rázněj, asi až nezvykle. Takže to když máš takovou autoritu, to je to vlastně takový jako negativní asi aspekt autority určitě. Takže ti to odpojí ty děti a ty fakt jim potřebuješ připadat co nejbliž, protože jsi tam prostě fakt jejich jakoby asi můžu říct trochu učitel, ale zároveň fakt i ten rodič, že jo. A prostě k rodiči jako máš mít podobně blíž než mít autoritu, nebo nevím jaký to je typ autority, ale rozhodně že jo nesmíš mít pocit toho, že jsi někoho zklamal a že máš dělat nějaký úkoly a jako bát se toho člověka nebo jako mít ho jako spojený s nějakým výkonem, asi no. Ten pozitivní aspekt tý autority je, že tam podle mě

zase tak není. Nebo jako že to je hodně kamarádský vztah, hodně rodinný vztah. Nebo kamarádský, jako například, když jsou to výrazně mladší děti, že je hodně jako otevřený a jseš trochu jejich starší sestra, trochu jejich máma, trochu všechno možné a myslím, že to je super. A i to, že můžou mít takovéhle vztahy k někomu, když jsem pro ně vlastně výrazně starší, tak je to, myslím, že to je fakt super, protože to fakt dává jako možnosti ptát se nebo růst nějakým způsobem, kde jinde nemůžou. Nebo přátelství, když má starší sestřenici, ale většina vlastně fakt ne, takže to je pro ně asi hodně zajímavý a i tím, jak to tam není, tak ta autorita, no nevím prostě, že to jako dává vytvářet nějaký vztah.

V: Je to tedy těžké někdy s tím pracovat.

R1: Jo, myslím, že je právě těžký jako balancovat to, aby tě ty děti braly dost vážně a viděly, že tady to nejde. Ale zároveň fakt chci, aby to spíš bylo na nějakém tom kamarádství nebo blízkém vztahu. Ale právě tam je těžký to, že není tak jednoduchý se všema dětma udržet tak silnej vztah. To myslím, že je fakt ten největší problém pro mě, že prostě někdy děti jsou přirozeně jako sociálně schopnější a kamarádštější a některý ne. A vzhledem k tomu, že ten vztah fakt chci a myslím, že bych měla v těch oddílech mít na té blízkosti...

V: Myslíš, že si ti to daří udržovat tak, jak bys chtěla?

R1: Myslím, že určitě ne. Ale já taky nevím, jestli to, co bych chtěla, je ideální

V: Tak ve vztahu k tomu, na čem je založený váš oddíl.

R1: Jo, tak to myslím, že tam bych to chtěla určitě víc, protože tam toho není dost a myslím, že tam především není tenhle vztah výrazně jako kamarádský a důvěřivý jako, že se nebojí to dítě... Že to dítě toho člověka vnímá víc jako svoji bezpečnou osobu, než jako autoritu, takže to tam rozhodně chybí napříč děti a cizí vedoucí v uvozovkách tenhle vztah. Tenhle jako nějaký pozitivní, tak jako, že to není, myslím, že to mají ty děti ne všechny, ale většina k tomu svému vedoucímu. Ale k těm ostatním už jako by to je výrazně jako horší ten vztah a obzvlášť přes ty napříč jako by toho, že, nebo třeba tak ty mé holky a jsme docela dobře vztahy k ostatním holčičím vedoucím, obzvlášť k těm, který vedou ty podobně starý holky. Ale třeba ke klučičím vedoucím, obzvlášť ke klučičím starším vedoucím, tak tam prostě začne ta autorita, já nevím, kde to je, co po mně chce a tak.

V: Takže vnímáš, že ty děti se chovají k určitým vedoucím jiným způsobem?

R1: Hodně. A to myslím, že je teda samozřejmě jako přirozený, ale zároveň je to už ten odděl prostě velkej. Že dřív fakt tam bylo, nebo dřív na táboře nás bylo 60 úplně všech a teďka nás je prostě 105, ale jakoby ten vztah se prostě musí zařídit nějakým pravidelným vydáním a blízkostí a to prostě nejde zařídit, aby se tolik lidí tak moc znalo a vídalo tak hodně. Takže to je všechno.

V: Jak sis vybudovala autoritu?

R1: Ehm, nevím. Doufám, ne jako fakt se snažím, ale mě to jako trvalo i tím, že jsem přesně byla... Přesně začínáš jako mladej vedoucí, tak jako tím, že teďka ty děti fakt vidí, že se snažím dělat ty věci tak, jak říkám. A zároveň jako, že jsem s nimi otevřená a říkám jim, jak jsem to dělala a nedělala a nebo jak mi to taky nešlo. Ehm, a oni už jsou docela velký a chápou to, tak myslím, že skrze tohle. Ale zároveň prostě máš tu autoritu, máš prostě jí danou hierarchicky, máš možnost jim zakazovat věci, povolovat věci, vyčítat věci. Nevím, teoreticky, když nemáš dost jiných akcí a jezdíš na tábor a prostě tam máš nějaký tady ty pravidla a jako věci, co můžeš a nemůžeš dělat. Ehm, no, takže jako svobodně se můžu zatvářít ošklivě a zvýšit hlas, což teda musím dělat minimálně, ale jako určitě i to používám a obzvlášť těch dalších. Tak přesně, u tý mý skupinky, u které to vlastně pro mě fakt není potřeba, ale u dalších lidí, který tě tolik neznají a už otevřeně nemají tak přirozenou tu autoritu z nějaký tý blízkosti a toho vztahu, tak už přesně víc musím používat tohle no.

V: Když se zaměříme na dítě jako jednotlivce, jaké nejčastější problémy u těch samotných dětí pozoruješ? Co se týče chování, emocí, osobnosti, nějakých psychických problémů.

R1: No, tak určitě tam zvlášť, jak děti vyrůstají, tak je tam vidět nějaký růst. Jako je potřeba si najít to místo v té skupině a prosadit se a projevit se. Což přesně, jako by, no, že se chovají různě. Jako nemístně, nevhodně a hledají ty hranice a hledají se, jako tu svoji identitu. A to, jak budou vnímány a brání v tom oddíle a zjistit si něco svýho. Tak to tam je vždycky jako fakt vidět napříč těma dětma, že najednou zjistí, že tam je nějaký dítě a dělá náhodnou jednu věc, aby prostě měla nějakou svoji... Aby na sebe upozornilo. Třeba jedna holčička, ta přesně, jako není zas tak jako sociálně zdatná, tak prostě najednou nosila celý tábor tři kamínky a říkala, že mají jména a že jsou živí a jsou její kamarádi. A jiná mi přinesla fotku nějakých zvířat, nějaký jelen, dobrý. A potom fotku těch kamenů a fotku psa, který tam byl snad na tom táboře. A teďka, jako by, jí je, nevím, devět, ale rozhodně ví, že kamínky nejsou živý, ale rozhodně tam o tom bude povídat hrozně dlouho a bude je nosit s sebou všude a bude si s nima povídat před spaním a bude všem říkat, že tady vedle ní stojí kamínky a prostě, no prostě, chápeš, to je pro mě největší příběh. No takže tady nějaké to projevování a hledání si v tom kolektivu nějaký místo.

V: A vyskytují se nějaké problémy týkající se chování?

R1: Jo, určitě některé mají a pro nás to je přesně takhle, no. Asi to je teda ještě víc, jako to je stereotypní, ale u těch kluků. Že jinak jsou takový víc jako k tomu, že to u nich je víc tolerovaný v tom kolektivu nebo víc jako normální. A zároveň, když tam přistupuješ k tý skupince pak v průběhu, tak fakt vždycky hledají nějakou tu hierarchii. Vytvářejí přesně skrze to, kdo udělá

větší blbost, anebo se tam přesně jako perou nějak kamarádky, ale to se vždycky může fakt lehkou překlenout, nějak jako něco, co už není kamarádský. Prostě nějaký, nevím, vztek a rozčilování. Určitě, no. A nějaký ty děti, oni fakt, tím, jak je to pro ně moc, jsou fakt unavený. A fakt jsou jako fyzicky. Nejednou, jako nepijí dost, je jim tam zima, nemají tam své sladkosti, mají omezený jídlo a tak. Tak prostě nejednou fakt. Není vůbec tak nečastý, že prostě chytnou nějakou jako záchvat vzteku a prostě mrsknou miskou o zem a nejednou se jako fakt vztekají. Nebo se hádají o tom, že oni dovezli jídlo, že to je prostě jejich, a že on to jako by dovezl, a že dovezl jídlo i do toho společného. A že přivezl extra jídlo na místě, který nebylo na seznamu, a že to je jenom pro něj. A že prostě nesnáší oni, že to je nejhorší. Ale je to prostě už třeba pátá akce toho roku, jako delší. A prostě ty dítě se na toho fakt najednou úplně zaseknou. Ale je to zajímavý prost. To je vždycky jako náhodný, a to je i u dětí, kteří už nejsou tak malí, a nejsou tam poprvé. A je prostě vidět, že jak jsou v nějaký tenzi, tak se to projeví něčím, a fakt mají takový ty záseky. A když se třeba vztekají, no...

V: A jak s tím pracuješ?

R1: Individuálně, no. Jako snažím se hodně to oddělit od té skupiny, protože to dítě přesně... Jakoby by bylo terčem posměchu, protože ty děti přesně už reflektují, že to je nevyspělý chování, ve výsledku, a že to jako není fajn. A nějak to dítě uklidnit, a popovídat si s ním o tom, no. Ale to je pravda, že někdy to nemá smysl. Někdy na to, že to fakt k ničemu nevede, a prostě to skončí s tím, že jakoby řekneš, ne, takhle to bude, jdeme. To mě fakt mrzí, že nesnášíš oddíl, nechceš už tu nikdy být, ale prostě musíme dojít těch pět kilometrů. A potom dojdeš, a to dítě přesně tam šťastně běhá, a najednou je to v pohodě. A ještě tím, jak jsou fakt zvyklí, že jak přijdou jako fakt malý, z toho, že máš rodiče, kteří o tebe pečují, milují tě. Což jako neříkám, že my ty děti nemilujeme, ale prostě fakt máš úplně jiný typ péče a komfortu, tak to je pro ně nějaký šok. No, a pak myslím, že to chování, no, takže jako mezi sebou nějak, ale potom i, ještě tam máš nějakou roli toho, jak moc znáš ten oddíl a jak funguje, a jakoby jestli přesně znáš už nějaký ty tradice a zvyky, a jestli to už umíš, nevím, rozdělat oheň atd., že to jim taky dává nějaký status. A potom ty vztahy k těm vedoucím...

V: Setkáváš se s nějakými psychickými problémy u dětí?

R1: No, to se hodně, hodně zhoršilo potom covidu. Nebo asi i předtím, ale fakt, že přesně, jako už jsme teď dost párkrát měli jako panický ataky a fakt jako úzkosti a to tě prostě úplně hyperventilovalo. A tak, a to je hrozně na nic.

V: Jak to řešíte?

R1: Nevím, tak jsem se snažila to dítě uklidnit, dělat s ním nějaký dechový cvičení, povídat si o jeho pokojíčku, o svém králíčkovi atd. Ale ještě je hloupý, že my tam máme, tady to se přesně

stalo třeba v naší oddílové chalupě, kde je jedna ohromná místnost, kde je milion matrací a jsou tam všechny děti. A teďka to dítě je v úplně hrozném stavu, tak ho nechceš tahat z té místnosti, prostě to nejde. Zároveň neřekneš třem dětem, ať vypadnou, protože by to bylo jako, co se děje. A je fakt těžký tam udělat ten prostor, tam prostě není soukromí v tom oddíle. Ale zároveň fakt tím, že chceš těm dětem dopřát co největší soukromí, i kvůli tomu komfortu, i kvůli tomu, že je to jeho osobní věc. To je jako problém s tím, jak moc všichni vědí a nevědí, co se děje.

V: A máš pocit, že jste kompetentní na to, tyto situace řešit?

R1: Myslím si, že určitě ne, že vůbec. A právě my se teď snažíme zavádět i to, že máme nějaké kurzy první pomoci, už jako ten mladší vedoucí. potom máš intenzivnější kurzy, a prostě jsou čtyři. Ale vůbec nemám kurze první psychické pomoci, což je prostě úplný vtíp, protože reálně my jakožto oddíl oddíl, kde si i dítě musí povinně přivést sekeru na tábor, tak máme tam ty fyzický zranění, jasně. Ale to psychický máš vždycky všude přítomný. A je to hrozný, že se to neučíme. A nějak se to snažíme, chodit na nějaké kurzy, jako třeba pro Junáka nebo nějaký osobní, jenom pro náš oddíl, abychom se to naučili. Ale ono je fakt blbý, že to jako není jednoduchý se to naučit i na těch nějakých basic základech. A já studuju psychologii, docela se o to zajímám, jsem dlouho vedoucí a i tak si připadám absolutně nekompetentní. Jako fakt vnímám, že mám hodně omezené možnosti a dovednosti. A vím, že jsem na tom asi nejlíp ze všech těch vedoucích. Nevím, jako jsme tam třeba tři, co se nějak o to zajímají. Ale je to hodně na selském rozumu všechno, nebo většinou je to takhle v tom oddíle a to není úplně ideální.

V: Máte na táboře nějakou přesně danou funkci jedince, kdo by to řešil?

R1: To jsme hodně řešili teďka. Jakoby funkce důvěrníka na táboře. Ale moc s to ještě nepodařilo zavést. Ale mělo by to přesně být nějaký otevřený ucho nebo takový neúplně asi terapeut, ale prostě nějaký... Někdo, za kým se můžeš přijít svěřit a popovídat si, ale zase je hrozně těžký... Že to nemůže být kdo externí, protože ty děti nepůjdou za někým externím. Ale zase prostě, že někdo, kdo v tom oddíle normálně funguje, tak ty děti už k němu mají nějaký vztah. A prostě... Spíš neplouzat tím konkrétním vedoucím, který je určený, jako tady prostě schránka důvěry, když máš někoho toho svého. No ale je to něco, o čem jsme se právě bavili a zkoumali, že to je potřeba, ale není to úplně lehký to implementovat v praxi. Ale vnímáme, že to tam je potřeba, ale nemá to v tom oddíle žádnou tradici.

V: Takže myslíš, že by bylo fajn, kdyby všichni byli nějakým způsobem vyškolení, uměli s tím nějakým způsobem pracovat a že by to dítě mělo možnost jít za tím, ke komu má nejbliž, než že by tam třeba byla ta jedna role?

R1: Jo, určitě. Tak já myslím, že by tam byla jedna role, která má výrazně víc, fakt nějaké dovednosti a znalosti v tom. Ale potom myslím, že fakt je důležité, abychom měli nějaký základ pro ty vedoucí... My máme konkrétní situace, když se stáváš tím vedoucím na začátku, tak máš teoreticky řešit nějaký situace a říkat, co a jak. Ale prostě, myslím, že to není dost. Rozhodně to není nějaký systematickej vzdělávací kurz. A ještě co jsem chtěla říct? No nevím, ale myslím, že to tam není dost. Ale, jo, to tam funguje tak organicky, že když se něco stane. Třeba když přiběhl někdo z jiných vedoucích, jako starších, a bylo to, hej, nějaká holčička něco... A říká: Vím, že ty v tom máš asi větší skills. Pojd' se tam podívat. Já nechápu, co se děje. A já jsem taková, jo, dobře. A přijdu a extrémní panický záchvat. Jdem to řešit. Ale že přesně ten kluk byl jako netuším, co se děje, nevím, co s tím mám dělat. Což jakoby chápu, ale zároveň to je na nic, protože já jsem mohla být zrovna s jinou skupinkou dětí a on by to fakt asi nezvládl moc dobře.

V: A máš pocit, že pak tyto situace jsou dobře řešené s rodiči?

R1: No a to je přesně to, že je to absolutně nejhorší. My to fakt zdůrazňujeme a já fakt jsem se taky naučila se snažit to řešit na tom nádraží s těma rodičema. A to je, že oni ti do těch zdravotních papírů jako pomalu nenapišou ani půlku těch problémů. Máš dva typy rodičů, jedni ti napíší to, že si jejich dítě zlomilo prst před třema rokama a občas to bolí a ať to má v chladu, což je jakoby fair, ale jakoby nic moc neuděláš. A pak tam máš rodiče, co ti nenapišou pomalu ani, že je alergik a že má psychický problémy. Jako jasně, že je to teď mnohem víc tematizovaný a otevřený, ale bože, ty rodiče to tam jako pomalu neřeknou ani, že jako berou nějaký prášky. A nebo řeknou, jo, tak tenhle prášek, dobrý. A ty řekneš, no ale co mu je? Jako pardon, ale to fakt potřebuješ vědět, obzvlášť tam se ty děti dostanou do takových situací a že ty rodiče to vůbec nejsou schopný sdílet a komunikovat a nebo to dobře pojmenovat. A nebo, že to neumějí a ani, že to nejsou zvyklý dělat. A nebo přesně se něco stane a ty si říkáš, ty jo, stalo se tohle, z toho to dítě asi není úplně v pohodě. A oni ti říkají: jo jo, no to se občas stává, ale jen zřídkakdy, poprvé před rokem a půl a je to takový na nic. A já si pak říkám: ty jo, neříkejte, tak díky, že jste nám to neřekla. A jako fakt se na to vyloženě ptáš. A třeba na potřetí ti řeknou k tomu něco trochu a najednou se ukáže, že vlastně to dítě možná má úzkosti a je fakt hustý, jak to nekomunikujou, no. Nebo hustý, je to hrozný.

V: Máš pocit, že to rodiče berou na lehkou váhu nebo zkrátka nejsou zvyklí to komunikovat?

R1: Myslím, že s tím spíš neumějí moc pracovat. Myslím, že to zase tak neberou. Trošku asi, jo, ale zároveň ty děti jsou očividně někdy docela v háji a ty rodiče si většinou tím sami prošli, takže vědí, že to je něco významného. Ale jako neumějí to říct. Myslím, že jakoby nějaký to stigma tam furt a jakoby oni to neřeknou, ale jejich dítě vlastně mívá hrozný úzkosti kvůli

tomuhle a tomuhle. A i sami to podle mě tak napůl vnímají jako problém, no. Nebo že to vnímají jako problém, ale mám pocit, že to berou tak, že by se měl vyřešit sám od sebe a moc to neřešit. Nebo tak, no.

V: Myslíš, že si ti rodiče třeba dostatečně neuvědomují vaše zodpovědnosti, co vy tam za ně máte a že vlastně tyto problémy musíte řešit?

R1: Ne, já mám pocit, že prostě tohle fakt často je, že mají pocit, že se to nestane. Nebo já nevím proč. Prostě jakoby to nějak potlačují. Ale což fakt nechápu opravdu, když jakoby sami zažili s tím dítětem nějaký takový ještě jako intenzivní stav, tak to muselo být na nic. A představa, že moje dítě má takovýhle stav s nějakým náhodným pořád dost mladým, v uvozovkách hloupým, ještě dost životem nezkušeným vedoucím, někde náhodně prostě na louce... Jako podle mě si to fakt vůbec nepředstaví nebo nepřipouští, že je tohle tam ta možnost. Což je úplně bizarní, protože tam fakt máš, to je strašně náročný pro ty děti, protože jsou v úplně jiným kolektivu, úplně jiným režimu, fyzicky vyčerpaný a prostě tam se to přesně jako zpusť spíš než jako co jinýho. Takže tak.

V: Co vnímáš, jako pozitiva tvého dobrovolnictví, co ti přináší?

R1: Je to hrozně hezký. Nevím. Vidět ty dítě, kteří rostou a mění se a vyvíjejí se a posouvají se a to je tak krásný. A nějak jako, že to máš spjatý s tou přírodou a s nějakým duchovnem nebo propojením a to je taky hrozně hezký. A teď zrovna, jsem měla zkoušku a ta zkouška byla, tam jedno z toho byly ty tři stavy od Frankla nebo něco a že máš k tomu, že můžeš něco měnit nebo jenom nímáš nějakou situaci, co tě obohatí sama o sobě. A já jsem to například, netuším, ale co jsem tak cítila, tak jsem byla přesně, že sedím někde a vidím se s dětmi z oddílu, kteří spolu nějak jako si hrajou, interagují a jseš v přírodě a že přesně jako jenom sedíš a vnímáš, jak je svět takovej krásnej a skvělej a celistvej a takovej jako dokonalnej a tak, jak má být. Tak jsem popsala tohle a on byl jako, no to je přesně pravda, to on sám napsal knížku a tam říkal, že to je přesně vztahy a kooperace a příroda a něco a já jsem si říkala ty jo mega. Jakože to je fakt takový hrozně hezký, no.

V: A co myslíš, že ty přinášíš dětem?

R1: Haha. Doufám, že dobrý věci, no. Asi se jim hodně snažím přinášet no... To já myslím, že tohle taky není ideální nebo jako nemyslím si, že bych byla nějak zaměřená na výkon, ale jako na nějakou, jako pečlivost a dělaní věcí správně, ale i jako ve vztahu k nim tím pádem. Ale takže to a zároveň nějakou jako otevřenost, jako dobře, někdy neříkám všechno a určitě jim ve spoustu věcí lžu, ale snažím se o jako otevřenej a upřímněj vztah. A to je, jakoby jako ta nedokonalost, nebo to, že si s něčím nevíš rady a tam jako o tom mluvit otevřeně a říkat, že to je v pohodě. Ale to může tady zároveň jít trochu proti tomu jakoby fakt se snažit dělat věci

správně a tak, a právě vnímám hodně třeba u jedny holčičky, která se na mě vlastně hodně napojila a je, myslím, skvělá a bude skvělá vedoucí a tak. Ale občas tam už vidím na ní, že má až moc toho jako tlaku, nebo že až přesně, jakoby chce to dělat správně a chce, aby všichni se měli dobře a nechce, aby tam třeba, když děláme aktivitu pro nějaký menší děti, tak aby jakoby někdo byl nešťastý, nebo takhle. A to se cítím právě, jako blbě, že jestli to nemají třeba kvůli mně. Ale tak to se bojím, abych na ně nepřenášela nějaký svoje problémy, no, a nedostatky. Ale snažím se jim fakt předávat to, aby se měly rády a aby se měly rády navzájem a aby se nebály nebýt v nepohodě, nebo jako nedokonalý, no.

V: A naopak vnímáš nějaká negativa a úskalí své práce?

R1: No, to, že je docela těžký mít odstup od těch vztahů, protože jseš fakt, jako je to intenzivní, je to intenzivní pro mě. Mám ty děti fakt ráda, mám k ni hodně blízko a jseš tam pořád v tom s nima, takže je těžký to nějak reflektovat a nějak se nad tím zamyslet a tak. A potom to, že přesně jako ten vztah můžeš hrozně lehko překročit, jako jak na jejich stranu, tak jako pro mě, jako si je pustit dál než bych měla. A taky ti to pak zároveň může ujet a že jim tím fakt můžeš ublížit. Jako jednak tím, že jim jako přesně předáš nějaký svoje špatný věci, které přesně oni vidí a vnímají. A nebo tím, že přesně, když je potom jako za něco sjedeš tak některým těm dětem... Jsou přesně třeba na to hrozně zvyklý z domova a se jich to dotkne. Ale potom tam máš ty, který jsou ještě jako napojenější a víc, jakoby na tebe dají a ještě jsou citlivější. A ještě jejich rodiče jsou přesně jako takový, že to nedělají a nedokážou. Takže fakt ještě v té skupině nějak, jako balancovat.

V: Rozumím. Jakou dostáváš v rámci tvé práce podporu ze strany vyššího vedení?

R1: Jako asi ne dost. A je to teda, my máme ty starší vedoucí, co nevedou, jakoby už nic, nebo nic, jako nemají žádnou družinu na starost, ale jenom vedou ten oddíl. Takže jako k těm vždycky můžeš jít. A co jako je ta reálná podpora, co reálně využíváš, je jenom to, že občas fakt potřebuješ chvílku být jako sám a v klidu a můžeš jít k nim. Teď to jako vztahuju na tábor, protože ten je fakt jako nejintenzivnější a můžeš jít jako třeba k ním do toho, jako jejich týmu, a tam můžeš být chvíli v tichosti. A jenom to je v něčem hrozně cenný, jako jenom ten fyzickej prostor a že se můžeš jako zeptat nebo postěžovat, nebo říct, co se děje a oni ti můžou jako poradit nebo třeba přesně říct, no hele, tak já teďka půjdu s nima vařit na půl hodky místo tebe a ty tady nevíš, si chvílku odpočin. Ale je to taková, jako přesně, taková jako přirozená, organická podpora v rámci jako blízký skupiny, ale není to nic jako nějak strukturovanýho. V:

V: Máte třeba nějaká odborná školení, jak pracovat s dětmi v různých situacích?

R1: My jako máme ten přípravný kurz. A tam se jakoby rok připravuješ před tím, než jseš vedoucí, kde se tohle nějakým způsobem učíš, nevíš, jestli dost nebo málo. Ale potom už

nemáme žádný průběžný vzdělávání, což je podle mě fakt velká škoda a bylo by to potřeba. A hlavně, že učit se něco, než to začneš dělat, tak je úplně jiný, než se učit k tomu, když už to děláš. A potom jakoby máš další vzdělávání, když chceš být úplně nejvyšší vědoucí, ale to je zase oddělené pěti lety, než se k tomu dostaneš. Takže to tam asi není určitě dost. A myslím, že by to bylo super. No jako ten oddíl, že není schopný to sám poskytovat, protože jsou to samý mladí vedoucí, kteří nemají to vzdělání, ani ty zkušenosti, ani tu energii. Už takhle spoustu času tím trávíš a rozhodně ještě nejednou se vyškolit na to, abys mohl dělat něco takového, to nejde. Ale i když jsme fakt koukali po nějakých kurzech, pro takové organizace, které jsou třeba větší v Česku a mají větší zdroje jako ten Skaut a Junák, tak to začíná být. Ale vůbec jsme nenašli něco, co by nám úplně sedělo. Myslím, že to fakt moc není. Ještě se to těžko shání. No a že by to chtělo mít něco takového třeba jednou za tři, čtyři měsíce, aby se to nějak propadlo do tebe. A taky abys mohl si dovolit jeden za docela dost peněz, který by ti ani moc neseděl. A fakt bys musel hrozně pracovat, aby si našel něco, co ten oddíl potřebuje. A že toho není vůbec dost, ale poptávka o tom hodně je. Ale prostě to není. Myslím, že fakt ne.

V: Ale máš pocit, že je to potřeba...

R1: Mám ten pocit určitě, ale zároveň myslím, že to je přesně něco, co se nestaneš. Ten oddíl, tam se pořád tak něco děje. Pořád je to hektický a pořád něco plánuješ. Že ještě přesně jako dělat tohle, to je úplně jako kdy a kdo, když každý má nějaký úkoly a nestíhá. Co jsme tam také dělali, že přesně kamarádka šla na nějaké workshopy nebo nějaké výcviky na dělaní zpětný vazby a takový ty jako reflexe a kruhy ve skupinkách, což se snažíme dělat s těma dětma na konci každý tý akce a ideálně i schůzek, což je jako super, i když... No a teď to začínáme úplně nově, takže to jsem vlastně zapoměla, proč já to tak jako беру tu svoji celkovou zkušenost, že mi to vypadlo. Ale i tak ty děti neřeknou všechno, ale je to skvělý, že se učí ten způsob komunikace. No ale i tak ta kamarádka přesně šla na nějaký kurzy, kde se to učila a byla z toho úplně, že se nedozvěděla nic. Byla na třech a jeden z toho byl k něčemu a dva z toho byli podle ní fakt absolutní ztráta času. Tak asi už má nějaký trochu větší přehled než průměrný účastník, ale zároveň, že fakt je jako těžký najít něco, co ti může nebo bude sedět. Ale tohle je vlastně fakt něco, co mi nedošlo, co je velký a důležitý a doufám, že se to propíše a zůstane, ale to je taková úplně nově začíná a je to... Vzniklo to na základě naší potřeby a poptávky a dostali jsme k tomu nějakou podporu od těch ostatních, ale není to něco, co by přišlo ze shora. Myslím, že to je fakt takový divný tým, že když jseš jako nějaký velkej korporát, tak si zaplatíš psychologa dobře, ale takovej náš uzavřenej a malej oddíl, nebo tak jako rodinnej a blízkej, že tam to udělat nemůžeš. Ale zároveň, když to dělá někdo jakoby z toho oddílu, tak je to divný, protože jako taky nepůjdeš na terapie ke svému tátovi. Takže to je v tomhle hodně těžký a myslím, že fakt

takový nejlepší jsou takový ty organizace, co už jsou malý oddíly, který jsou zaštitěny něčím větším, ale fungují i jako velká organizace spolu. Což my třeba taky máme, ale my jsme prostě moc velké oddíl, abychom se účastnili. Některý oddíly mají dvacet členů, a my jich máme sto. No a tam mít nějakou takovouhle přesně tu podporu pravidelněji a organizovanou už pro ty oddíly, ale že ty oddíly nemají sílu na to samy to dělat.

V: Děkuji za rozhovor a za tvůj čas.

Rozhovor č. 2

Muž, 22 let, student, dobrovolnická činnost – vedoucí v dětském zájmovém oddíle (Praha)

V = výzkumník

R2 = respondent 2

V: Mohl bys mi říct, co za dobrovolnictví vykonáváš?

R2: Hele jako dobrovolnictví dělám to, že pracuju v dětského oddílu.

V: Jak jsi se k němu dostal?

R2: Dostal jsem se k tomu tak, že jsem tam chodil jako malej a u nás to prostě funguje tak, že tam chodíš jako dítě a pak postupně stárneš a postupně přebíráš odpovědnost a pak časem to prostě vedeš za tři roky. Takže teď to vedu.

V: A v kolik letech přecházíš z dítěte na vedoucího?

R2: Je tam ještě, my tam máme jako děti a pak tam máme rádce a to je taková mezifáze, kde máš už větší zodpovědnost, že třeba chodíš s dětmi prostě na výlety nebo jim děláš ten program každý týden a pak z toho rádce se staneš vedením potom. A ve vedení to už organizuješ, stojí to velký akce a prostě řešíš všechno od jídla po organizační změny v programu nebo celkově ve struktuře toho oddílu a tak. A já jsem teď v tom vedení, takže to je taková finální fáze a teď máme poslední půl rok, nebo teď v létě budeme mít tábor a tím vlastně končíme a pak to předáme zas další generaci.

V: A pracuješ s dětmi stále, i když jsi v tom vedení?

R2: Je to míň, nebo takhle, míň často. Že když se učíš být ten rádce, tak to děláš každý týden a takhle, protože máš to na těch společných akcích, ale jakoby furt pracuješ s dětma. Jasný.

V: S jakou věkovou skupinou dětí pracuješ?

R2: Od sedmi do... Vlastně až do mého věku. Tak záleží, co se počítá jako dítě, ale prostě od sedmi do patnácti bych řekl.

V: A vedl jsi vyloženě nějakou skupinku dětí?

R2: No, jako rádce a pak jako vedení už spíš ne. Nebo občas se to stane třeba v rámci nějaký hry, že třeba seš sám s dětmi a vedeš skupinku dětí. A to bylo mnohem častější, když jsem byl ten rádce, to znamená prostě od nějakých šestnácti do osmnácti let třeba. A teď už je to míň častěji, většinou seš v té pozici, že seš třeba ještě s dalšíma lidma z vedení a děláš prostě program pro osmdesát dětí. Jasně, rozumím.

V: Jaké aktivity v oddíle děláte? Na co se zaměřujete?

R2: Hele děláme všechno od prostě výletů, často děláme nějaký hry, což pak přesně se chodí na výlety během těch her. Sport, hrajeme soft, softball. Fotbal taky na táboře třeba. Divadlo děláme dvakrát do roka. No a pak ty družinovy, to je ta schůzka každé týden, tak to si každé týden rádce vymyslí nějaký vlastní program. Takže tam může být taky cokoliv od nějakého sportu, po třeba nějaký vyrábění věcí. Máme přesně na táboře a na vánoční výjezdy děláme výrobičák, který znamená prostě to, že každé člověk z toho vedení si vybere nějakou jednu aktivitu, kterou třeba dělá s těma dětma a třeba něco vyráběj. Nebo já jsem třeba dělal na táboře, což si vzpomínám, jsem prostě organizoval, jsme prostě si hledali různé brouky a jako bezobratlí, a pak jsme si je určovali podle knihy. Takže je to i naučný.

V: Kolik vás je v oddíle celkově?

R2: Myslím, že teď na táboře nás bylo sto dvacet, což je i s tím vedením, což znamená podle mě třeba osmdesát dětí a čtyřicet těch vedoucích, když se počítají i ty rádčové.

V: Takže velký oddíl.

R2: Jo, jo.

V: Co tě motivuje k vykonávání dobrovolnictví? Proč to děláš?

R2: Tak za prvý se cítím trochu zavázaný tomu oddílu. Když jsem tam chodil jako malej a tak mi to hrozně moc dalo. Myslím, že to hodně přispělo k vývoji mé osobnosti nějaký. A taky mě to teda hrozně baví, že tam chodí strašně fajn lidi a na každou akci se vlastně těším, že tam prostě potkám všechny ty lidi. Takže tak.

V: Takže dobrý kolektiv.

R2: Jo, asi hlavně to.

V: Setkal jsi se s někdy s nějakými momenty, kdy bys o tom pochyboval, že to chceš dělat?

R2: Jako občas. Třeba na tom táboře, když to bylo takový náročný, že občas prostě, nevím, se pohádáme třeba s holkama nebo... Prostě jsme měli povodně, tak jsme museli evakuovat tábor letos, tak prostě takový náročnější momenty. A jako vždycky si člověk trochu říká, že nevím, že třeba bych radši určitě dělal něco jiného, ale nikdy jsem neměl myšlenky, že bych se na to úplně vykašlal, že bych odešel. Ale ty lidi nějaké odešli v průběhu vedení nebo před vedením, že se na to vykašlali. A tak ty lidi, co teďka tady jsou, tak asi už vydrží dokonce ten půl rok.

V: Když se zaměříme vyloženě na dětský kolektiv. Mohl bys mi popsat, jak fungují vztahy mezi dětmi, vzájemná interakce, jak spolu vycházejí?

R2: No... My ty děti ještě dělíme na malý a velký, takže tam se musí tvořit takový skupinky prostě. Vždycky máš tu skupinu, po třeba 5 až 10 dětí, který jsou ta družinka, tak ty spolu většinou vycházejí. Vnímám trochu rozdíl mezi klukama a holkama, že holky spíš mají tendenci se bavit v tý malý skupince, v tý družince, zatímco kluci se baví v takových

skupinkách, který nejsou nutně definovaný tou družinkou, že třeba jsou z různých družinek, kámoši. A... Kluci a holky mezi sebou vlastně vycházejí i v těch malých, i v těch velkých docela dobře mi přijde. Nebo jakože... Moc tam nevnímám takový to, že se kluci štítí holek, nebo naopak, že spolu všichni nějak jakoby docela v pořádku interagují, mám pocit.

V: A na ty družinky se scházejí dohromady?

R2: Ty družinky... Každý týden se scházíme, to je jen ta družinka, takže se dělí. A jinak akce máme většinou společný, všichni dohromady, nebo třeba jenom velký členi, nebo jenom malý členi.

V: Jak hluboké a propojené vztahy vnímáš mezi těmi dětmi?

R2: Jako samozřejmě záleží na tom, třeba jak starý jsou to děti a jak dlouho už se znají. Ale je pak vidět, že třeba už po dvou letech podle mě navazují docela silný vztahy. Teď jsem to vnímal, že jsem nějak překopával systém a rozdělil nějaké ty holčičí družinky a nějaké holky to hrozně špatně snáší, že už nemůžou být s těma kamarádkama. Takže asi hodně silný vztahy.

V: Dokázal bys říct nějaké faktory, co podle tebe ovlivňují atmosféru a fungování v oddíle?

R2: No... My jsme takový rádoby indiánský oddíl. Takže spíme třeba v týpku s ohněm a máme táborový ohně. Normálně, vaříme si na ohni. Třeba ten tábor... Ten tábor mám pocit, že nejvíc ovlivňuje tu naši atmosféru, co tam je. Tak to si vždycky spojím s tím táborem, což je taková nejvíc oddílová akce. Na tři týdny jsme na louce mimo civilizaci. Takže to určitě přispívá, ten indiánský duch. A pak samozřejmě, že tam jsou zase ty fajn lidi. A prostě... Nevím, čím to je, ale v tom oddíle jsou fajn lidi. Nevím, jak to funguje, ale prostě tam jsou jenom fajn lidi.

V: Takže bys řekl, že především ty vztahy, společný duch a možná ten nekomfort, co zažíváte?

R2: Určitě taky, že tam je nekomfort. A pak ještě mě napadá teda, že občas je tam hrozný chaos. Že třeba úplně nejsme, úplně jako ortodoxní v tom, že třeba občas necháme děti si hrát sami. Že nic neděláme, jako program, a oni si pak můžou hrát samy. A to mi přijde hrozně super, že si jako vymyslejí vlastní program. A já na to vždycky vzpomínám, že jako nejlepší momenty, co jsem prožil jako dítě v tom oddíle bylo, když jsme prostě byli někde nehlídaný a dělali jsme buď nějaké raubírství a nebo jsme si prostě dělali nějaký hovadinky. Tak to myslím, že třeba mám pocit, že třeba u nějakých skautů by to mohlo být víc organizovaný a že ty děti třeba víc hlídají a mají třeba promyšlenou každou hodinu toho programu. Takže to taky určitě přispívá v té celkový atmosféře.

V: Takže ty děti se i přes občasnou volnost dokážou zabavit sami...

R2: Určitě, nebo, co si já vzpomínám, tak v naší generaci to nikdy nebyl problém, že bychom se nějak nudili a myslím si, že i teďka si děti dokážou vymyslet program. Teď už uvedu příklad.

Třeba jsme byli na chalupě a dali jsme jim prostě půl dne volno a děti si prostě začaly stavit bunkry v lese a hrát šiškovky a to bylo super.

V: Setkáváš se při své práci s nějakými problémy vztahující se ke skupině dětí? Myslím tím problémy v hierarchii, chování, šikana, agresivita atd.

R2: Jako vždycky, když je takhle nějaký kolektiv dětí, tak tam asi budou nějaký takovýhle spory nebo hierarchie nebo nějaká šikana. V tom našem oddíle to dřív bývalo horší a mám pocit, že teď za pár, za třeba poslední ty tři generace, co se tam vystřídali, tak se to hodně zlepšilo. Třeba ten problém s tou šikanou, že dřív to bylo takový normalizovaný trošku a mám pocit, že teď už to prostě, se to řeší víc a tím pádem jí tam je míň. Ale samozřejmě je možný, že to teď míň vnímám, když jsem vedoucí, než když jsem byl prostě dítě. Ale snažíme se to minimalizovat.

V: Takže když se nějaký problém například s tou šikanou vyskytne, řešíte to?

R2: Většinou to řešíme. Vždycky to řešíme. Občas se možná stane, že se to třeba k nám z nějakého důvodu nedostane, nebo se to prostě... Tak to je pak těžký nějak řešit. Snažíme se to vždycky řešit.

V: Co nějaké hádky, spory třeba větší?

R2: Jako určitě... Myslíš mezi dětmi? Nebo mezi jinýma?

V: Mezi dětmi.

R2: Jako asi nic nestandardního, protože vždycky jsou nějaký spory. Takže... Jo, jsou tam určitě. Ale nic... Myslím, že kdybych to přirovnal ke školnímu prostředí, tak myslím, že to je s tím srovnatelné. Že to je podobné.

V: Ještě k té hierarchii, že nějaké dítě je více v popřední, někdo naopak v ústraní. Vidíš v tom nějaký větší problém? Narušuje to třeba celkové fungování skupiny?

R2: No tak je tam... Je tam nějaká ta... Námi organizovaná hierarchie. Ty rádcové a ty členi a tak. A to pak občas může být... Že ty to musíš někde rozseknout. Jako od kdy je to dítě a od kdy už ten rádce. A občas se stává prostě, že rozdíl mezi tím rádcem a třeba tím členem může být třeba půl rok. Tak tam pak vždycky trošku může vzniknout to, že jsou třeba nějakým způsobem kyselí. Že prostě se vidí... Jeden má potřebu, že by se chtěl vidět z očí do očí a druhý prostě by chtěl mít nad ním trošku, mít tu moc. A tak tam pak ty spory občas vznikají. Ale nevím, no. Myslím si, že je to... Asi v pořádku. Nebo v snesitelných mezích.

V: A toto, co říkáš, že je tam problém v hranici, jak se chovat jako dítě a jak jako vedoucí?

R2: To jsou spíš individuální případy, kde se to... Vždycky máš třeba dva jedince, co prostě jsou těsně u té hranice. A my se začínáme to dělat tak, aby ta skupinka šla co nejvíc spolu. Aby byly věkově sobě podobný. Ale občas to prostě musíš někde rozseknout.

V: Napadají tě ještě další skupinové problémy?

R2: Jako s tou hierarchií pak ještě občas. Jako v rámci třeba jedné věkové skupiny vznikají takovýchle občas hierarchie. Ale to je asi taky normální. Mně přijde, že prostě, no...

V: Když se vyskytne nějaký takový problém, třeba mezi tou skupinkou dětí, řešíš to sám operativně, nebo se radíš s dalšími vedoucími?

R2: Jako většinou, když to je nějaká maličkost, třeba někdo na někoho řekne nějaký hnusný slovíčko, tak to řešíš sám, prostě operativně. Když třeba řekne nějaký sprostý slovíčko, tak si dá deset kliků. Nebo prostě řekneš, nechovej se tak. Ale pak jsou občas komplexnější problémy, kdy si na to pak sedneme a řešíme, co s tím dělat. Podle mě mám občas pocit, že ty holky to řeší jako víc. Mě třeba menší věci řeší i víc. Věci, který já osobně bych třeba řešil, přesně individuálně, tak oni o tom mají třeba schůzku, ale to je asi prostě jiný přístup, jaký k tomu mají.

V: Vnímáš to tedy jako jiný přístup, nebo si myslíš, že něco je lepší, něco horší?

R2: Myslím, že to jsou jiný přístupy. Myslím si, že je asi v pořádku, že k tomu holky přistupují jinak než kluci, protože přece jenom jsou to trochu jiný, jsou tam jiný dynamiky v tom kolektivu.

V: Máš pocit, že když se nějaký třeba větší problém vyskytne, tak že to jako oddíl řešíte dostatečně do hloubky?

R2: Jo, snažíme se. Určitě.

V: Připadáš si někdy, že jsou problémy, které jsou mimo vaše kompetence? Že se musíte obrátit třeba na rodiče nebo nějaké odborníky?

R2: Na odborníky jsme se asi nikdy neobracali. Na rodiče se většinou obracíme spíš, aby byli součástí toho řešení, než že bychom potřebovali. Že třeba teď jsme řešili dávno problém, že se snažíme být bez telefonů na akcích, že děti mají zakázáno si brát telefony. Tak to jsme o tom měli debaty. Vymysleli jsme tresty, které to budou, vymysleli jsme, jak to říct těm dětem, že fakt se to nesmí dělat a pak jsme rozepsali e-maily všem rodičům, aby to taky věděli a aby to ideálně hlídali spíš oni, aby si děti nebraly ty telefony na akce. Takže spíš, než že bychom si neporadili, tak požádáme prostě rodiče o pomoc s řešením toho problému. Ale jinak mám pocit, že většinou ty problémy vlastně zvládáme řešit sami interně.

V: Když se přesuneme na vztah vedoucích a dětí, jakou dynamiku mezi nimi vnímáš?

R2: Tak je tam, já jsem teď ve vedení ten nejstarší, takže od těch dětí už mám docela daleko, mě je prostě 22 a dětem je třeba 15. Jsem nejstarší, takže tam většinou moc problémů není. Jak jsem říkal, tak občas nastávají ty problémy, třeba mezi tím mladším rádcem a starším členem. Takže jsou si blíž k sobě, tak tam pak občas vznikají nějaké spory a řeší se nejenom spory, ale

třeba to, že my jsme řešili třeba, že nějaký občas spolu pijou mimo oddíl, což je prostě tak neideální a s tím se těžko pracuje, protože ty nemůžeš dětem říkat, co mají dělat mimo oddíl, protože tam de facto ty nemáš tu moc, nebo není to tvůj problém. Takže tohle se snažíme řešit, že občas musíš trochu připomenout těm rádcům, že už nejsou ty děti a aby tam byla nějaká ta hranice mezi nimi, protože něčím je to fakt důležitý.

V: Řešíte tyto situace často?

R2: No, vlastně jo, myslím, že se to každou tu generaci musí řešit.

V: A řešíte to individuálně s nimi?

R2: Většinou to řešíme s tím rádcem a že jim to říkáme, že prostě tohle není ideální, abyste šli tady s tím na pivo potom.

V: Dodržují to nějakým způsobem?

R2: Já myslím, že jo, ale ono se to těžko kontroluje, že se na to většinou přijde tak, že je někde potkáš. Ne, že oni by se chvástali tím, že jdou spolu. Ale jako, nevím, no, nějak strašně to nekontroluje.

V: Jak vnímáš hranici kamarádského a autoritativního vztahu? Jak to u vás funguje?

R2: No, mám pocit, že třeba já jsem teď vnímal, že se to i... Může se proměnit tohle. Že jsem třeba řezal s klukama dříví, těm bylo zhruba třeba 15 už. Ale přesně nejdřív ze začátku jsem to bral prostě, kluci, nařežte tady klády. A pak jsem zkusil k nim přistoupit víc přátelsky, protože jsem to dělal s nima, normálně jsme si u toho povídali. A pak mám pocit, že to, jakoby, když se člověk trochu zasnáží, tak to jde určitě vždycky přivít do té, jakoby, přátelský roviny. Byť samozřejmě, jakoby, čím je ten člověk mladší, tak tím méně toho máte, jakoby, společného. Ale, nevím, no, s těma velkýma to přesně jde ještě, jako nějak. Mám pocit kamarádsky většinou, ale občas se musí autoritativně. A ty menší, mám pocit vždycky, jako přirozeně. Přesně, jsou od, nevím, 10 let mladší než ty, tak tam vždycky bude přirozeně nějaká autorita. A to si myslím, že je asi v pořádku. Jo.

V: Vnímáš v tom nějaká negativa a pozitiva, toho přátelského vztahu a naopak té vyšší autority?

R2: No, určitě se tam a pak, jakoby, hůř nastavují ty hranice tady, jak jsme o tom mluvili, tak. Jo. Třeba s těma rádcema, tohle je velký problém s těma rádcema a vedením, protože my jsme všichni, jako přesně, se snažíme být všichni kamarádi, ale pak občas je prostě problém, že třeba ten rádce nechce něco dělat a ty ho musíš k tomu donutit. A to se pak prostě, jako, je to pak náročné si udržet, prostě, to kamarádství a zároveň ho donutit něco dělat tam. Takže tam musí člověk konstantně, jakoby, balancovat na té rovině autority a kamarádství. Ale snažíme se vždycky spíš být kamarádi. No, a třeba to vysvětlit kamarádsky, že prostě teď to musí udělat. A oni pak si většinou chtějí přesně zachovat tu kamarádskou rovinu. Takže, no, jo, řeknu dobře,

máš pravdu a udělej to, no. Že nemusíme, třeba, dávat tresty, nebo tak, takže k tomu většinou nedojde.

V: A ty jsi osobně spokojený, jak máš tuto hranici s dětmi nastavenou?

R2: Já si myslím, že jo. Že to je dobrý, tak jak to je teď.

V: Vnímáš rozdíly, jak se k tobě chovají jednotlivé děti?

R2: No, určitě. S některýma si sednu víc a s některýma méně. A jako člověk se vždycky snaží nějak, bojovat třeba s tím, aby to nevypadalo, že máš třeba nějaký favorites, že prostě jsi s nima kamarád víc či míň. Ale, no, je to trošku boj občas.

V: Dokázal bys říct, jak jsi vybuďoval autoritu u dětí? Máš nějaké strategie?

R2: Já si myslím, že to nebylo úplně, jako, nějaký aktivní vybudování té autority, takže to prostě přirozeně přišlo tím, jak se ti změní ten status. Když seš to dítě, pak seš ten rádce, tak se staneš rádce a najednou vedeš ten program a musíš víc těm dětem pomáhat a to podle mě, s tím si automaticky člověk, jako, zanikne nějaký vztah té autority k těm dětem, nebo oni tě začnou víc respektovat, že prostě, no, takže tímhle.

V: Takže nějakou odpovědností a věkem.

R2: Titulem, no. Titulem.

V: Když se zaměříme na dítě, jako jednotlivce, jaké problémy u dětí vnímáš? Například problémy s chováním, emocemi, psychické problémy atd.

R2: Jak máme těch dětí prostě osmdesát, tak tam vždycky přesně, určitě vždycky jsou nějaké, jako, tady ty extrémny. Teď jsme nabrali novou várku dětí a je tam pár, jako, problémových dětí, který se přesně, jakoby, vztekají, odmítají. A to já mám pocit, že vždycky se nějak časem vyřeší, děti se uklidní, nebo prostě ten odděl je převychová, takže prostě budou poslouchat. A no, takže ty problémy jsou, ale většinou to, vlastně mám pocit, že ty starší pak jsou většinou už, jakoby, zvladatelný dost, takže to nějak časem se zlepší.

V: Pozoruješ u dětí nějaké závažnější problémy s chováním?

R2: Jako, určitě tam máme nějaký přesně děti z ADHD nebo třeba dyslektiky, ale mám pocit, že v tom programu, který my děláme, se to prostě ani moc neprojeví, nebo není to problém takhle. Že prostě se hraje hra a děti dělají blbosti a pak se to tady ty, jako rozdíly, mám pocit, že splynou občas. Nebo jakože, nevím, nevnímám to jako problém v tom oddíle moc. Buď tam prostě nemáme asi dost závažný ty případy, že věřím, že kdyby to byl jako hodně nějaký závažnější případ, takže by to mohl být problém. Třeba i proto, abychom mohli zajistit jako příjemný prostředí pro to dítě. Ale jako ty výchyly od normy, co tam máme, tak jsou jako zvladatelný v rámci našeho programu.

V: A zaměřujete se na to nějak více individuálně, když víte, že dítě má určitý problém nebo deficit?

R2: Vím, jak to myslíš, přemýšlím, ale asi moc ne. Jako je možný, že to se pak většinou řeší už přesně nějaký jakoby... Když to je problém, tak pak řešíš spíš ten problém, že třeba prostě udělali nějaký průšvih, tak pak spíš řešíme jako ten průšvih, co udělali a to je ten bod, kdy to začneme řešit a spíš to jinak asi moc neřešíme nebo si toho asi moc nevšimáme.

V: Setkáváš se u dětí s psychickými problémy?

R2: Já si myslím, že ne. Zároveň se trochu bojím, že nejsem kvalifikovaný na to, abych to odhadl. Takže snažíme se si všimnout našeho okolí, jak děti na tom jsou a když někdo třeba brečí, tak samozřejmě si s ním jdeš prostě promluvit. Ale myslím si, že psychické problémy tam prostě nevím, nepamatuji si, že by se muselo něco takhle řešit. Nevím, jestli bych si toho všimnul, jako kdyby tam někdo třeba měl nějakou... Takhle, nikdy jsem si toho nevšimnul, jako kdyby tam bylo něco závažného, tak doufám, že bychom si toho všimli, ale z toho, jak to... Co to pamatují, tak prostě to tak.

V: Máte tam v oddíle nějakou roli, mimo zdravotníka, která by se zaměřovala právě na tyto psychické problémy?

R2: Hele oficiálně ne. Samozřejmě jsou tam lidi, který jsou jakoby citlivější a v tomhle tom lepší, tak to pak je dobrý, že ty si s nimi o tom povídají. Ale tuhle roli, jako tady to řešení nějakých psychických problémů těch dětí, tak to si myslím, že zastává ten rádce právě tady. Takže ten je v kontaktu bližším s těmi dětmi, ten třeba i s nima spí v tom týpku, takže ten má podle mě mnohem větší šance jakoby zachytit nějaký takovýhle problémy a pak je může řešit. A kdyby určitě tam nějaký problém byl, tak věřím i, že by přišel za náma, jako kdyby to nezvládal, že přijde i za náma za vedením a pak bychom to řešili.

V: Myslíš si, že děti mají pocit toho, že se můžou jít svěřit komukoliv?

R2: Určitě, jako samozřejmě říkáme, že se můžou svěřit komukoliv. Otázka je samozřejmě, jak jaký dítě ti to řekne. Že je možný, že se třeba nás můžou víc bát, že jsme starší nebo tak, že to prostě tak je. A pak samozřejmě ideálně by ten rádce měl mít takový vztah s nima, aby se nebály mu cokoliv říct. Občas jsme měli nějaký třeba jako horší ty rádce, nebo v tomhle ohledu, a pak většinou si tam prostě, když jsi všiml toho, že to je špatné, tak to řekl někomu z vedení třeba, když někdo třeba brečel a ten rádce si toho třeba nevšiml. Tak jsme to řekl tomu rádci, ať si toho víc všimá a když prostě ne, tak pak se to jsme to víc řešili my jako vedení.

V: A máš pocit, že je ten rádce pro děti dostatečná psychická podpora nebo že by bylo třeba fajn mít tam nějakou takovou specifickou roli?

R2: Jako určitě by asi nebylo špatný tam mít jako vyloženě jednoho člověka, který se specializuje na nějaké psychické zdraví, ale upřímně si myslím, že v té naší situaci to je úplně reálný. Protože my i ty zdravotníky, co tam máme, tak to jsou vlastně lidi, kteří jsou normálně součástí toho oddílu, akorát třeba studuju zdravotnictví, lékařskou prostě. Že to vlastně... Jednou jsme měli vedení před náma a tam neměli nikoho, kdo studuje lékařskou fakultu a pak jsme si museli vzít externího zdravotníka a zas s tím byli jako... Nevím, bylo to takový divný prostě, že to byl člověk, který není vychovaný tím oddílem, tak se chová trochu jinak, nemá takový ten cit pro to, co se nesmí a ty děti ho prostě neznají. Takže podle mě mám pocit, že tam mohly být nějaké problémy třeba s důvěrou a myslím, že kdybych měl takhle začlenit nějakýho člověka, který se zaměřuje na psychický zdraví, tak nevím, jestli by to prostě fungovalo.

V: Myslíš, že by bylo vhodné, abyste byli obecně kompetentní k řešení těchto problémů všichni?

R2: Jako určitě by bylo dobré, jsme museli projít vůdcovskými zkouškama a tam byly nějaké základy pedagogiky, nebo něco takového. Ale myslím, že to určitě nebylo dost do hloubky na to, abychom byli nějak víc kompetentní v tomhle. Spíš myslím, že jsme jako normální lidi v tomhle, takže dokážeme přesně utěšit dítě, když brečí, ale třeba diagnostikovat nějaký problém nebo nějak hluboce to řešit sami, to si asi netroufnu říct, že by fungovalo úplně.

V: Myslíš, že to i bez toho funguje?

R2: Já myslím, že jo. Samozřejmě je možný, že to třeba nevnímám já dost, protože tady ty věci jsou těžké vnímat občas, nebo si jich všimnout, ale snažíme se.

V: Jaká vnímáš pozitiva dobrovolnictví, co ti to přináší?

R2: Tak už jsem říkal, že ten kolektiv je tam super, že mě prostě fakt dělá radost tam trávit čas s těma lidma a je to vždycky hrozná sranda. Ale pak určitě i to, že člověk se podílí na nějaký... Já ten oddíl vnímám trochu jako takovou sekundární výchovu těch dětí, že když pak potkáš někoho na ulici, tak poznáš, jestli třeba prošel nějakým takovým oddílem nebo ne. Je vidět, že ty lidi se chovají, tak jsou třeba k sobě víc ohleduplný, víc si všímají přírody. A přijde mi vlastně odměňující, že ty seš ten, kdo vlastně poskytuje tady to prostředí, kde se ty lidi vyvíjejí tímhle směrem. Že je vlastně fajn, že je to to... A i že prostě vidíš děti na tý akci, že jsou šťastný, že si to tam užívají. A pak si říkáš, jako jo, tohle je super, tohle má smysl dělat. Stojí to za to.

V: Co si myslíš, že ty přinášíš dětem?

R2: Já osobně? No, tak já se snažím předat těm dětem třeba... Mimo to, že třeba vedu nějaký akce, což nevím, jestli děti vůbec vnímají, že jsem tím, kdo organizuje ty akce, kdo dělá ty hry. Tak prostě, nevím, když je třeba nějaká hra, tak se snažím tu roli hrát tak, aby to děti bavilo.

Prostě se snažím dělat srandu. A nevím, no. Snažím se být citlivej, i když na to si myslím, že jsou lepší i jiní lidi, tak to tam nějak... Tady ty role se vždycky nějak rozhoděj, mám pocit, nějak automaticky.

V: A naopak, jaká vnímáš negativa, úskalí?

R2: Jako... Občas je to prostě hodně práce, je to náročný. Třeba na těch táborech, že třeba prostě celý den něco děláš s dětma, pak děti jdou spát a ty máš ještě tři hodiny schůzku o tom, co bude program na další den. Další den vstáváš v sedm, aby si uvařil dětem snídání, protože je nějaká hra. Tak pak samozřejmě je to náročnější, no. Ale jako celkově si tu akci, mám pocit, vždycky užiju. Že se mi nikdy nestalo, že bych chtěl z akce odjet dřív, nebo bych tam nechtěl na další akci, nebo tak. Vždycky ten celkový prožitek je prostě vždycky pozitivní.

V: Dostáváš rámci své práce s dětmi podporu vyšších vrstev nad tebou? Psychickou podporu nebo odbornou podporu, jak pracovat s dětmi v různých situacích?

R2: Já osobně asi psychickou podporu mimo ty kamarády, asi moc nemám. Mám nad sebou tu ligu, Ligu lesní moudrosti, která nám pomáhá, s grantama nám hrozně pomáhá, že nám zařizuje granty, říká nám, co je za granty a tak. A myslím si, že kdyby byl zájem a čas na to se třeba zaučit, třeba nějakému tomu psychologickému docviku, nebo něco takového, tak že by ta liga úplně poskytla nějaké takové školení, nebo skaut nebo někdo. Myslím, že kdybychom chtěli, tak asi máme se na koho obrátit, že tohle není úplně problém.

V: Máte třeba pravidelně nějaké takové školení nebo přednášky?

R2: Hele, vlastně ne. My jsme takový dost soběstační, nebo prostě děláme ten oddíl a to nás většinou vyšťaví natolik, že už pak nemáme chuť dělat další věci. My jsme prošli těma vůdcovským zkouškama a tam jsme tady jako si prošli nějaký základy a pak už člověk vede ten oddíl a moc jako není čas a energie na to se nějak ještě víc doškoloval. Myslím, že první půl rok třeba v tom byl lepší, že vím, že třeba holky chodily na nějaký, třeba na jednu nebo dvě nějaký přednášky od vedení dětského oddílu, ale já jsem na to osobně nikdy neměl moc čas a ani moc spíš chuť to prostě dělat.

V: Takže tě to ani neláká? Nebo nemáš pocit, že bys to potřeboval?

R2: Jako myslím, že by to asi nebylo na škodu, nebo nevidím možnost, že by se to zhoršilo nějak ten oddíl. Ale já osobně to prostě, nevím no, nemám do toho moc chuť se pouštět, nebo čas a energii. Až ten oddíl předám, což bude za půl roku, tak se asi už dál nějakými dětmi zaobírat moc nebudu, což třeba ty holky, se kterými to vedeme, ty podle mě, jedna studuje pedagogiku a druhá psychologii, tak ty se tím asi zaobírat dál budou. Takže myslím, že oni jsou i víc jako v tomhle ohledu, že tahle stránka toho oddílu je podle mě určitě víc baví, nebo se o ni víc zajímají. Tak jsou podle mě i víc ochotný třeba jít na nějakou takovou extra akci.

V: Máš něco, co tě napadá ještě?

R2: Jo, jo. Asi dobrý, no. Už se těším, až to předáme a budu mít volno. Ale zároveň se na to hrozně netěším a budu asi hrozně smutnější, až to předáme, že jsem tam teďka chodil prostě 13 let třeba a teď to prostě už nebude.

V: Budeš tam moc chodit na návštěvy, nebo tak?

R2: Jako asi jo, ale je to vždycky takový, nevím no... Jako na návštěvu tam budu moc chodit třeba dva roky, ale bude to asi divný prostě. Protože tam to je tak nastavený, že tam chvíli jseš a pak už tam nejseš, no.

V: Tak jo. Moc ti děkuju za rozhovor a tvůj čas.

R2: Za málo.

Rozhovor č. 3

Žena, 27 let, pracující, dobrovolnická činnost – vedoucí v dětském turisticko-vodáckém oddíle (Praha)

V = výzkumník

R3 = respondentka 3

V: Co přesně za dobrovolnictví vykonáváš?

R3: Tak jsem vedoucí ve vodácko-turistickém oddílu.

V: Jak jsi se k němu dostala?

R3: Dostala jsem se k tomu tak, že jsem tam začala chodit jako dítě. Rodiči mě přihlásili a prostě jsem přerostla v instruktora a pak ve vedoucího.

V: V kolik letech jsi začala chodit?

R3: Myslím, že v šesti to bylo tak.

V: A jak dlouho jsi teď vedoucí?

R3: Ono od 15. do 18. jsou instruktoři a 18+ jsou vedoucí, tak když to беру od 15, tak desátý rok. Víc. Dvanáctý. Takže dlouho.

V: S jakou věkovou skupinou dětí pracuješ?

R3: Pátá až devátá třída, takže nějakých deset až patnáct let.

V: A pak se stávají těmi instruktory?

R3: Jo, přesně tak.

V: Jaké aktivity vykonáváte v oddíle? Na co se zaměřujete?

R3: Chodíme na výlety, snažíme se ty děti naučit co nejvíc na vodě, předávat jim naše zkušenosti z vody. Zkoušíme nějaké šifry, nějakou bezpečnost se snažíme jim předávat, poučení o nějaké bezpečnosti, zdravotědu, výpomoc. A asi hlavně, aby se zabavil ty děti.

V: Jak často se scházíte?

R3: Scházíme se vždycky na jednu hodinu týdně na družinovce a pak máme většinu tak jednou za 14 dní nějakou víkendovou akci. Jednodenní nebo třídní.

V: Co tě motivuje k tomu, aby si v dobrovolnictví pokračovala?

R3: Já si myslím, že tím, že jsem v tom vyrostla, tak tam je nejvíc ta komunita. Že jsme tam taková rodina a že tím, že ty, se kterými jsem tam vyrůstala já, jako děti, jsou se mnou teď vedoucí, tak máme dobrý vzpomínky a chceme to předávat těm dětem, co tam jsou teď. Aby měly stejné vzpomínky, jak jsme měli my.

V: Takže hlavně ty vztahy a to, že jsi tam vyrostla a chceš předávat něco dál. Byly někdy momenty, kdy by si o té práci pochybovala?

R3: Možná spíš až jako teďka, ke konci, když už jsem taková starší a vidím, že ne všichni ty mladší, jako i instruktoři nebo vedoucí, mají tu potřebu tam chodit i kvůli těm dětem. Že tam chodí třeba jen kvůli sobě a mě to fakt trochu demotivuje, když vidím, že vlastně tam pracujeme kvůli těm dětem, jako nás méně třeba, a že ostatní tam chodí jen kvůli sobě a kolikrát nejsou schopní se přizpůsobit. A pak to vlastně táhneme někteří, co prostě tomu dáváme víc. A je to celý na nás, že pak bychom třeba měli i méně času na ty naše aktivity.

V: Jak s tím pracuješ?

R3: No tak snažím se to komunikovat s těma lidma tam, že bychom to měli trochu jako to, že bychom mohli to dělat víc kvůli těm dětem. A taky jako se snažím nechodit na všechny ty akce, a i když je třeba potřeba, abych zaskočila nebo to, tak tam jdu. Ale snažím se i mít svůj osobní život trochu víc.

V: Takže i ta časová náročnost.

R3: Jo, to hodně.

V: Když se přesuneme na samotnou skupinu dětí. Jaká je dynamika vztahů mezi dětmi, jak vypadají interakce a jak se k sobě chovají?

R3: Jo, no tím, že já jsem teďka vlastně, naše skupina se skládá jako ze dvou oddílů, toho mladšího a staršího, a já teď jsem jakoby vedoucí v tom starším. Tak ty starší si myslím, že jako mezi sebou fungují dost dobře. Tím, že vlastně taky už tam prostě vyrůstají nějakou dobu spolu, že vlastně možná se ze začátku třeba neměli tolik rádi, nebo se dělali naschvály nebo tak, ale že teďka vlastně jak jsou starší, tím, že prostě krásně spolupracují. Myslím si, že jako hrozně rádi chodí na ty akce, že vlastně jim je jedno, co bude za program. Hlavně, že jako tam jdou a budou tam s těma kamarádama a s námi a myslím si, že kolikrát fakt jako jim je jedno, když se tam jako třeba nepovede ten program nebo když je tam prostě něco, to hlavně, že prostě tam jsou spolu, můžou si povídat a tak. A u těch mladších si myslím, že tam ještě je takový, že jo, chodí tam rádi, ale jsou tam víc jako takový ty konflikty mezi sebou, si myslím.

V: Jaké hlavní faktory podle tebe ovlivňují celkovou atmosféru a fungování ve vaší skupině?

R3: Já bych řekla, že jako hodně to je o tom, že se znají vlastně dlouho, protože kolikrát se nám stane, že tam někdo vlastně nastoupí teď třeba a už je to osmák. A tím, že vlastně oni tam přecházejí z toho mladšího oddílu, většina z nich tam je prostě od první třídy, tak už se hůř integruje do té skupiny. Takže si myslím, že i když se třeba znají ze školy nebo tak, tak se do toho kolektivu hůř prostě dostává. Sice ho přijmeme, ale už je to prostě trochu jiný, že vlastně i ty jeho spolužáci říkají, že je to takový zvláštní, když se tam dostal ten člověk prostě později

a teď to je takový, že neví, jak s tím... Že nemá už ty zážitky prostě. Ale myslím si, že zvládneme přijmout i ty starší, akorát to chce prostě vždycky čas tohle.

V: Takže se stává, že tam někdy i nevydrží, když se přidají později?

R3: Jo, myslím, že se to stává. Někdy v září jsme měli holčičku, která přišla. Maminka byla přesvědčená o tom, že bude chodit, ale prostě tím, že ji nikdo neznal, a přišla právě, že už je v šestý, sedmý, tak prostě už ji nikdo neznal, ani tam nezapadala prostě do té skupiny, tak sama řekla, že asi to nebude úplně skupina pro ní.

V: Takže máš pocit, že už je to uzavřený kolektiv dětí, který se vybudoval na důvěrných vztazích a už není kapacita přijímat další členy?

R3: Já si myslím, že jsou víc zavřený. Snaží se, aby se integroval, ale není to úplně, že by za ním furt chodili, prostě se baví normálně spolu. Snaží se, aby jim to nějak nenarušoval ten nový, a prostě on pak nějak, tak to dopadne, že si najde někoho tam, s kým se začne bavit. Nebo prostě, že už jsou fakt takový, ne že skupinky, že by se mezi sebou nějak nesnášely, ale prostě už si tam fakt tvoří velký přátelství a ty nový jsou tam trošku už takový, že si hůř hledají ty kamarády tam. Ale není to vyloženě, ne, tebe nechceme, že by tam byl nějaký odpor.

V: Setkáváš se při práci s dětmi s nějakými problémy, které se vztahují ke skupině? Například problémy v hierarchii dětí, problémové chování, šikana, agrese atd.

R3: Přemýšlím, určitě tam máme nějaké vůdčí, takové osobnosti, ale většinou to je spíš skupinka lidí. Ale nemyslím si, že by pak nějak šikanovaly ty ostatní. Spíš jsou tam takové osoby, které víc to vedou a pak jsou tam i ty, co třeba zase tak moc nejsou průhojný, ale nemám pocit, že by byly nějak šikanovány. Prostě se tam baví třeba s klidnější částí, nebo že jsou tam spíš introverti a extroverti. Ale nemám pocit, že by tam byla nějaká šikana vyloženě. Možná jako dřív, když někteří ty instruktoři, nebo vedoucí vedoucí, co jsou třeba teď a byli předtím ti mladší, tak vím, že tam měly třeba mezi sebou takový větší konflikty. A to ještě bylo taky tím, že vlastně ten mladší oddíl byl rozdělený na dva, a pak když se spojovaly do toho staršího oddílu, tak vlastně vznikaly ty konflikty mezi těma dvěma oddíly, ze kterých vyšly. Tím, že se moc neznali, ty z toho jednoho a z toho druhýho, a když pak přišli do toho staršího, tak tam byl trošku taková... Mám pocit, že to byl trošku takový třídní boj mezi nimi. Ale myslím si, že postupem času se právě skamarádili a teď jsou z nich největší kamarádi.

V: A vyloženě s nějakou šikanou jsi se tam setkala?

R3: Myslím si, že ne. Víím, že tam byly nějaký kluci, kteří... Já nevím, jak bych to řekla... Byla parta kluků a ze sebe si hodně dělali srandu, a pak třeba někteří z nich přestali chodit, ale myslím si, že to bylo i tím, že byli spolužáci a znali se jejich rodiny. Že to nebylo vyloženě, že by to bylo jenom kvůli tomu oddílu.

V: Vyskytují se tam nějaké hádky nebo větší spory?

R3: To bych řekla, že jako velký hádky, asi tak ne. Že to jsou spíš takové drobnosti, že prostě tenhle se se mnou teď nebaví, protože jsem se začal bavit s tímhle a takhle. Ale nemyslím si, že by to bylo něco závažného, jako nějaký zrady nebo tak.

V: No a jak říkáš, nějaké kamarádské spory tam vznikají?

R3: Řekla bych, že třeba přesně, někdo se s někým přestane bavit. A jakože třeba teď tam máme šest kolek, které jsou teď jakože stejně starý. Jsou to prostě parta, říkají si six ladies a prostě tři z nich chodí spolu na kroužek, ještě jiný, na nějakou gymnastiku nebo něco takového. A vlastně se teď začaly bavit víc spolu a ty další tři trošku tak jako odstrkují. A vlastně z toho jsou pak takový špatný, že no, zase se baví o tý gymnastice a zase spolu byly na soustředění a mají nějaký jiný zážitky a jakoby na nás prděj nebo jakoby... Takže jako takový spíš jako...

V: A vnímáš, že třeba toto ovlivňuje celkově tu skupinu?

R3: No tak jako vnímám, že občas prostě, když děláme něco třeba společně, tak jsou takový jako pak rozdělený, ty některý holky jsou pak smutný. Ale tím, že my se snažíme většinou ty skupiny tak nějak jako, když hrajeme nebo máme akce nebo ty tábory, tak je rozdělujeme do těch skupin tak, aby právě byly různě namíchaný. Tak právě když vidíme, že třeba se tam nějak... Jsou tam nějaký spory mezi nima, tak si se tady snažíme dát právě, aby nebyly ty tři, co se teď baví spolu, furt spolu, ale abychom je jako trošku i spojili s těmi ostatními. A snažíme se je trošku tak jako propojovat, aby právě i třeba ty, co se sebou mají nějaký trošku problémy. Nebo spíš třeba sourozence, aby nebyli spolu ve skupinkách a podobně.

V: Jo, takže se to snažíte přizpůsobovat situaci. Z hlediska té hierarchie, jak si popisovala děti, co víc vynikají a ty, co naopak méně, dělá to nějaké vyloženě problémy?

R3: Já si myslím, že pak to trošku působí, že ty, co jsou hodně jako extrovertní a takový... Oni to hodně dělají tím, že se jako snaží bavit se všema, tak jsou pak prostě takový jako oblíbení a že pak možná někteří si pak připadají trošku jako, že jsou méně oblíbení. I jako třeba u těch instruktorů potom, nebo tak, že prostě mají pocit, že některý ty děti mají třeba trošku jako... Nechci říct jako výhody, ale že prostě jsou jako oblíbenější v tom kolektivu, že to třeba někdo hůř nese nebo tak.

V: Když se přesuneme na vztah vedoucích a dětí, jakou dynamiku vztahů mezi nimi vnímáš u vás?

R3: No, tím, že vlastně ti nejstarší, jako těm je těch 14, 15, tak vlastně tomu se nedá úplně říct, že by jako poslouchali úplně, že by nás brali jako nějakou velkou autoritu, že jsou spíš takový jako kamarádský na kamarádský úrovni. Protože vlastně i spousta těch instruktorů jsou vlastně jenom o rok starší nebo prostě vlastně jejich kamarádi, kteří ještě třeba minulý rok s nima byli

na těch táborech. Tak si myslím, že jako to tam máme spíš takový kamarádský a... Ale ty děti, co tam jsou teď, tak si myslím, že chápou prostě, že my máme nějakou zodpovědnost, takže prostě jim ty věci jako neříkáme... Nebo prostě třeba když je za něco pokáráme nebo jako v tomhle smyslu, že to neberou nějak jako zle, že chápou jako by ten... Že vlastně třeba konkrétní příklad teď, jsme byli na horách a nestihla se diskotéka na poslední večer a ty holky byly strašně jako našťavaný a smutný, protože se na to hrozně těšily. Ale pak jakoby vlastně, když za nima jeden vedoucí šel do pokoje, protože řešil nějaký léky, tak právě mu říkaly, že jako jsou smutný, ale že jako to chápou, že prostě zase se dělají jiný věci a že jako nás za to... Není to, že by nás jako za to nesnášely. Nebo prostě je to jenom, že jako je to prostě tradice, která se dodržuje a tím, že se to nestihlo, tak byly z toho takový smutný, ale že jako říkaly, že prostě chápou, že to bylo hodně. Takže si myslím, že v tuhle chvíli tam máme hodně jako rozumnej ten kolektiv těch dětí, že jako se nás snaží prostě respektovat, co nejvíc jako tady.

V: A jak to vnímáš sama za sebe tu hranici kamarádského vztahu a té autority?

R3: No, myslím si, že jako u mě teď už to funguje tím, že já jsem vlastně o dost starší než ty děti. Že jako když jsem byla v tom instruktorském věku, vlastně v těch 15, 16, že mě jako ty děti braly... Jako prostě, že mě jako tolik neposlouchaly. Přesně to byli jako moji kamarádi, teď já se ještě většinou bavila s mladšíma, takže to byli hodně moji kamarády, jako většina mojich nejlepších kamarádů. Tak tam už to bylo takové, že by vlastně bylo blbý jim jako rozkazovat, nebo ne jako rozkazovat, ale prostě jako, že mluvit o nich jako o dětech, že já jsem něco víc. Tak to se mi jako moc nelíbilo. Ale já si myslím, že oni to jako respektovali, že já jsem se ani nikdy nestavila do té role, že bych chtěla být taky jeden, co se jako na těch dětech nějak jako vozí. Nebo já nevím. Že vím, že třeba někteří vedoucí, který v tom instruktorském roku pak končili, že už nechtěli pokračovat v oddíle, že se jako hodně vyžívali v tom, jakoby být něco víc než ty děti a dávali jim to hodně najevo. To já jsem jako myslím, že nedělala. Že jsem se snažila jako, když jsem jim něco řekla, tak jsem je jako prostě o všechno prosila, aby jako, že to není, že bych jim chtěla rozkazovat, ale že je prostě něco potřeba udělat, tak aby jakoby to dělali a tak. A teď už s tím jako tolik problém nemám. Tím, že zaprvé učím ve školce, takže to je taky jakoby věc, že jsem se naučila víc jako pracovat s těma dětma, jako být ta autorita. A myslím si, že jako v tom oddíle mi to trochu pomáhá, že jako si dokážu prostě stát za tím, že prostě ne, teď se nebude dít tohle, prostě je potřeba dělat tohle. Jakože ten program není prostě úplně podle vás, musíme dodržovat nějaký jako věci a tak. Takže jako teď s tím tolik problém nemám, ale mám třeba trošku problém s tím, když se ty nejstarší děti baví s těma instruktorama a pak vlastně se nevěnujou těm hrám nebo vlastně tomu programu, který je určený pro ty děti. Vlastně máme tam dva kluky, kteří prostě vyrůstali přesně s těma, co máme

teď jako instruktory a jsou to jejich kamarádi, takže vlastně na těch družinovkách nebo na těch akcích se baví furt spolu a vlastně nejsou s těma dětma. Což je pak takový horší, že vlastně ty ostatní děti pak vidí, že mají pocit, že třeba tady ti dva kluky by mohli mít protekci, což jako nemají, ale že prostě vidí tam ten trošku jiný vztah.

V: Jak s tím pracujete v tom oddílu? Přesně s tím, že ta autorita není úplně taková, jak by třeba měla být?

R3: Myslím, že je to tím věkem, ale myslím si, že jim asi může pomoci, když by vedli ten mladší oddíl třeba ty kluci nebo právě ono... Teďka to necháváme už ten poslední půl rok, než ty kluci půjdou taky na instruktory, ale snažíme se, aby třeba ty vedoucí nechodily s nima ve skupinkách nebo prostě, aby tam byl nějaký ten vedoucí, který vždycky těm instruktorům řekne, ale teď už se nemůžete s nima bavit, oni už mají třeba večerku nebo musíte prostě dbát na to, že oni tady jsou ještě pořád za ty děti. A snažíme se k tomu být, že by neměli úplně je podporovat v tom, aby, já nevím, ponocovali a tak, aby se snažili být odpovědní, ale tak jako jsou to šestnáctiletí kluci, takže...

V: Zkusila bys mi říct nějaká pozitiva a negativa právě toho více kamarádského vztahu a naopak toho více autoritativního?

R3: Já si myslím, že ty pozitiva toho kamarádského vztahu, jsou prostě pak ta příjemnější atmosféra tam. Negativa jsou určitě, že vlastně ty děti pak očekávají trošku víc té benevolentnosti nějaký, že vlastně jim budeme víc ustupovat nebo víc jim vyhovovat v nějakých jejich přáních. A ten autoritativní, no tak tam je přesně lepší, že mají nějaké hranice, ale zase pak přesně nechceme úplně být asi nikdo z nás jako ten, koho se ty děti nějak bojí nebo prostě jenom, že ho musí poslouchat a tak.

V: Super. Jak se ti podařilo vybudovat autoritu?

R3: Já si myslím, že mě to dost pomohlo to, že já jsem vlastně taky začínala jako instruktor v tom starším oddíle, což bylo takový horší, že jsem tam měla ty svoje kamarády, ale vlastně hned ten další rok už jsem byla dána do toho mladšího oddílu, kde to pak šlo mnohem líp vlastně, když mě bylo těch 16, vést ty jako menší děti. A pak s těma jsem vlastně, když oni přešli do toho staršího oddílu, tak se dá říct, že já jsem tam vlastně přešla s nimi do toho staršího oddílu, jako ten vedoucí, a že už vlastně u nich mám nějakou autoritu z toho malého oddílu. Že vlastně tak nějak už se mnou vyrostly od mala. Takže myslím, že je vlastně lepší, když jde někdo na ty instruktory, je dát do toho mladšího oddílu, aby vlastně měly tu autoritu aspoň z těch malých dětí.

V: Vnímáš rozdíly toho, jak k tobě přistupují různé děti?

R3: No určitě. Jakože někteří mě berou asi víc jako kamarádku, protože toho máme třeba víc společného, a někteří prostě jenom jako vedoucí. Jakože třeba s některýma si nemám úplně co říct, že nemáme toho tolik společného, tak ty mě berou prostě jenom jako vedoucí. Takže myslím... Doufám, že tam nemáme nikoho, kdo by mě vyloženě jako třeba neměl rád.

V: Máš nějaké strategie, co používáš k udržování respektu a autority?

R3: To asi nemám. Já jakože nevím, prostě snažím se to těm dětem vždycky vysvětlit, proč je to jako potřeba. Že jako na ně... Jako ne, že jsme hnusný. My na ně jako nejsme hnusný, ale že prostě, když je něco potřeba, že to je potřeba z nějakého důvodu, že na ně teď prostě netlačíme s tímhle kvůli tomu, že bychom prostě nechtěli mít nádobí, ale že prostě to nádobí je teď potřeba umýt, pro třeba večeri nebo něco takového. A že ostatní vedoucí třeba zrovna řezou dřevo a že potřebujeme pomoci a podobně. Že jako se snažím jim vždycky vysvětlit ten důvod. A funguje to, myslím si, že jo.

V: Když se přesuneme na dítě jako jednotlivce, jaké nejčastější problémy se u dětí samotných vyskytují? Například emoční problémy, problémy s adaptací, psychické problémy atd.

R3: To je hrozně těžký. Úplně si nevybavuji, že ty děti měly nějaké... Já si myslím, že kolikrát to jsou nějaké třeba smutky z rodinných věcí nebo jakože třeba konflikty mezi sourozencema v tom oddíle. Ty tam máme asi, jako si myslím, nejčastější, z nějakých takových problémů. Nebo prostě nějaké jako špatné nálady, které několikrát nevíme, čím jsou třeba způsobeny, takže asi nějaká psychika prostě.

V: Řešíte to nějak v tu chvíli, když...

R3: Já myslím, že se snažíme vždycky doptat těch dětí, co se děje a ne všechny ty děti jsou úplně jako sdílný, že by nám to chtěli vysvětlit.

V: A myslíš si, že když například na táboře mají děti nějaké tyto smutky, trable, tak mají pocit, že se můžou někomu svěřit z vedoucích?

R3: Já si myslím, že jo. Že kolikrát... Myslím, že tam máme dost empatických vedoucích a instruktorů. Já vím, že jsou to třeba teda asi holky, ale že jako tam je určitě někdo, kdo jim bude umět vyslechnout. Nemůžu říct, že by jim uměl pomoci, ale určitě jako vyslechne a může nabídnout nějakou formu pomoci nebo tak. Jenom si myslím, že spousta těch dětí, který tam máme, obzvlášť někteří sourozenci, tak to mají spíš tak, že chtějí si to jako řešit spíš v sobě a že jako jenom na venek působí tak jako protivně, ale že si to jako řeší v sobě a moc to nechtějí ventilovat. Ale nemám pocit, že zrovna ten konkrétní příklad těch dvou sourozenců, že by se jako pak cítili líp, když si jako povídají...

V: Máte na táboře nějakou konkrétní roli osoby, kromě zdravotníka, která by tyto situace jako celkovou psychickou pohodu a problémy, řešila?

R3: Vyloženě jinou roli asi takhle na to stanovenou nemáme. A zdravotník taky záleží, kdo zrovna toho zdravotního dělá. Protože si myslím, že u nás to přesně jako ne převážně, ale teď v posledních letech jako u těch starších dětí, to byli vlastně kluci. Tak si myslím, že kolikrát třeba ty holky se jim úplně svěřovat nechtějí a že radši pak jdou právě za těma svýma nějakýma staršíma kamarádkama v tý roli těch instruktorů, nebo tak. Ale vyloženě speciální role na to není žádná.

V: Myslíš, že by bylo vhodné zavést nějakou takovouto speciální roli nebo si myslíš, že je dostateční vědomost toho, že se mohou jít děti svěřit komukoliv?

R3: Já bych klidně víc se zaměřila na to, aby se těm dětem řeklo, že fakt můžou s čímkoliv přijít, za kýmkoliv, že si můžou vybrat. Já si trošku myslím, že pokud by tam byl někdo psychicky odolnej, tak si myslím, že ta jedna rola by byla i fajn. Ale vím, že když se do téhle role náš zdravotník pasoval, že to byl tak vyčerpanej on psychicky, že pak to mělo negativní vliv na tom táboře, že pak vlastně nebyl úplně v pohodě on. Takže pokud by to byl někdo, kdo by to zvládal, všechny tady ty třeba lidi, protože kolikrát není úplně lehký být několik, třeba hodinu někde s nějakým dítětem a pak si odnášet vlastně ty jeho pocity.

V: Když za tebou někdo přijde s nějakým problémem, řešíš to nějak sama operativně nebo se třeba radíte společně s vedoucími?

R3: Já se většinou snažím prvně z toho dítěte nebo z těch instruktorů, to je jedno, dostat, co by mu pomohlo, jestli já můžu nějak pomoci a když takhle nepříjdeme na nic, tak se snažím třeba poradit s nějakým blízkým, ne se všema. Protože mi je jasný, že by asi nechtěl, aby to věděli třeba všichni, ale s někým blízkým, kdo mi je schopný pomoci, tak se určitě poradím.

V: Setkáváš se například s nějakými psychickými problémy u dětí?

R3: No, když to беру za celou svoji praxe a ne jako aktuálně, tak určitě jsme tam někoho s úzkostmi měli. Vlastně jako mnoho let jsme to pomalu ani netušili a vlastně s tím tak nějak přišel, až v tom instruktorském věku, že jsme si toho nějak začali víc všimnout, že jako se to děje nebo že to není úplně v pohodě. Že tam jsou ty psychické stavy takové horší.

V: A když se něco takového vyskytne, máš pocit, že se cítíš kompetentní na to, to řešit?

R3: Já si myslím, že tam prostě záleží na případě toho jednotlivce. Že když je to třeba způsobené rodinou, tak je takový blbý se na tu rodinu tak nějak obracet. Ale tak máme různé známé, tak se snažíme třeba kontaktovat je nebo poradit se. Já jsem třeba, já a ještě jeden vedoucí jsme byli ve Skautském institutu na přednášce o psychickém zdraví v oddíle třeba, takže tam jsme dostali různé kontakty nebo nápady na to, co můžeme dělat. A právě taky říkali, že pokud je ten problém způsobený rodinou, že to není úplně dobré to řešit s tomu rodinou, že spíš to řešit s tím jednotlivcem, jak mu můžeme pomoci a takhle, ale že ta rodina by to tak nějak

vždycky měla vědět. Ale no, jako tam je to právě ten kámen trochu úrazu, když nevíme přesně, jakoby čím to může být způsobený nebo tak. A myslím si, že jako vždycky se to snažíme s tím jednotlivcem vykomunikovat a dát mu nějaký jako třeba kontakty nebo jako rady z našeho pohledu, co by mohlo pomoci nebo tak.

V: Takže máš pocit, že vnímáte tu hranici, když už to nemůžete vyřešit vy...

R3: Jo, to si myslím, že jo. Takže když už to je fakt jako vážný nějaký psychologický problém, tak to už vidíme, že prostě s tím nic jako už pořádně neuděláme. Tam se snažíme být nějakou podporou tomu člověku, ale prostě to už musí jako řešit odborník.

V: Jaká vidíš pozitiva dobrovolnické činnosti, co ti to přináší?

R3: No tak mě dělá vždycky radost, když jsou ty děti nadšený z těch aktivit, co pro ně připravíme. Nebo prostě i z toho, že jsou všichni smutný, že musí ojíždět z tábora, že vlastně jim tam bylo skvěle. A i vlastně to mám já, že bývám smutná, když z tábora odjíždím, že vlastně to většinou byl pohodovej čas, že tam chci s těma lidma bejt a že mě to s nima baví.

V: A co si myslíš, že ty přinášíš dětem?

R3: Já si myslím, že se snažím být docela kreativní v těch činnostech pro ně a že se snažím vymýšlet, aby to nebylo pořád stejný. Ne vždy se to daří, ale myslím si a doufám, že třeba i nějaký humor tam přináším, nebo tak. Myslím si, že se snažím s nima fakt být jako i kamarádka a že by mohli u mě mít nějaký pocit bezpečí nebo tak.

V: Super. A naopak, vnímáš nějaká negativa? Někaká rizika či úskalí?

R3: Jo, rozumím. No, je to prostě časově náročný, že vlastně pak mám pocit trochu, že jako už nemám tolik ten svůj život. Že vlastně je potřeba, aby na každý té akci byl někdo prostě komu je 18, nebo dospělej, tak kolikrát není třeba zase takový výběr z těch vedoucích. Takže vlastně chodím na hodně těch akcí a pak potom bývá dopad, že nemám už tolik třeba času jako na rodinu nebo na kamarády jiný. Ne, že bych jich moc mimo oddíl měla jo... Ale jako, no, asi tak.

V: Dostáváš v rámci své práce podporu z vyšších funkcí nad tebou? Jak už odbornou či psychologickou?

R3: Myslím si, že teď jako poslední roky se jako vedení snaží hodně jako dbát na nějakou reflexi, zpětnou vazbu a komunikaci, co bychom mohli zlepšit. Dřív, jako když já jsem vlastně byla ten instruktor a ty první roky vedoucí, tak vlastně to tolik nebylo, že by jako jsme se zaměřovali na to, co udělat líp. Myslím si, že tam to bylo spíš jako, že jsme byli vždycky našťvaný, když se něco nepovedlo, ale vlastně jsme si moc neříkali, jak to dělat líp. Myslím si, že teď jako vedení se snaží nějak v to vést. Vyloženě nějaké kurzy asi jako na toto vedení nebo takhle asi nemáme. Koukáme se vždycky třeba na ty kurzy toho Skautského institutu, ale

je to spíš tak jako že dobrovolné, kdo tam chce jít, než že bychom to měli nějak od toho vedení, myslím si. Máme jako školení vedoucích a instruktorů, kde se snažíme předávat my starší těm mladším nějaký ty rady, co třeba nedělat, co dělat, jak tu práci zefektivnit. Takže máme tady tu podporu. Mně se to teď blbě říká, že když já jsem tam jedna z těch starších a už tam nemám nikoho moc staršího, než jsem já a kdo by jako mně něco předával a mě nějak ještě školil nebo pomáhal. Ale myslím si, že mezi sebou si jako dost pomáháme.

V: Takže tu psychickou podporu tam pociťuješ.

R3: Jo, myslím si, že jo.

V: A je to pro tebe dostačující? Nebo bys potřebovala nějakou nadstavbovou podporu?

R3: To si myslím, že by určitě nevadilo, kdybychom měli nějaký školení, jak pracovat s psychikou, jak u dětí, tak u instruktorů, nebo i mezi těma vedoucíma, jako ten kolektiv. Že na těch táborech, když jedeme třeba na oba dva tábory hned za sebou, tak prostě být v kuse se stejnýma lidma, tak už bejvá občas jako psychicky náročný. Takže si myslím, že určitě by to něčemu pomohlo.

V: Myslíš, že by bylo fajn mít i pro vedoucí nějakou roli osoby na tom táboře, co by se starala o jejich psychické zdraví, ne jen o děti?

R3: Já si myslím, že určitě by to pomohlo, kdyby to někdo zvládl. Ale nemyslím si, že by to všichni vedoucí, nebo instruktoři, využívali úplně. Myslím, že dost z nich je takový, že úplně tady si na to nepotrpí. Ale myslím si jako, že dejme tomu půlka, by určitě to využila.

V: To by bylo vše. Děkuji moc za rozhovor a tvůj čas.

Rozhovor č. 4

Muž, 25 let, pracující, dobrovolnická činnost – vedoucí v dětském turisticko-vodáckém oddíle (Praha)

V = výzkumník

R4 = respondent 4

V: Co za dobrovolnictví vykonáváš?

R4: Děláám vedoucího v dětském turisticko-vodáckém oddílu. Já jsem asi nikdy nedělal nic jiného, než chodil do oddílu, myslím.

V: Jak jsi se k tomu dostal?

R4: Dostal jsem se k tomu jakož škvrně přes bráchu. Brácha tam chodil od svejch 6 a mě tam dotáhl, když mě bylo 6 a jsem se tam moc už jako nedostal ven odtud. Jsem tam tak jako přirozeně zůstal, tak jak to jako pokračuje.

V: V kolika letech jsi se poté stal vedoucím?

R4: Jde to hrozně jednoduše, dokud je ti 15, tak seš dítě a všichni dělají program a řeší věci za tebe. A jakmile je ti 15, tak se to otočí a ty děláš program a zařizuješ věci pro ostatní. A v moment, kdy ti je 18, tak ti přijde navíc jako zodpovědnost na nějaký formální věci. Takže do té doby prostě řešíš nějaký, vymýšlíš hry a děláš takový jako... Snažíš odkoukat to, co kdy kdo dělal před tebou a jakmile je ti 18, tak už to je takový jako víc real shit. Ale jinak je to jako... Postupně navíc dostáváš zodpovědnost. A to je tak nějak všechno.

V: S jakou věkovou kategorií dětí pracuješ?

R4: Je to vlastně 2. stupeň, 5. až 9. třída, zhruba 10-15 let. Takže jakoby ty nejstarší už jsou napůl tak nějak jako jednou nohou jako instruktory.

V: Jaké aktivity vykonáváte v oddíle? Na co se zaměřujete?

R4: Spoustu... Jako úplně... Nebo no... Úplně nejvíce jsou takový ty jako základní, sportovní a turistický. A v průběhu toho, co kdo dělá z vedoucích, tak se do toho motají nějaký jiný jako konkrétnější sporty. Jako víc bylo v nějakým období jako vodácký věci, víc něco lezeckýho. V zimě hory, v létě tábory, který jsou... Který nejsou na jednom místě, ale jsou vodácký, putovní. To je takový jako specifikum, co dělá asi málo oddílů, takže jakože se to moc často neděje.

V: A na nějaké vzdělávací aktivity se zaměřujete?

R4: Vlastně moc ne, nebo občas jsou nějaký exkurze, nebo takový věci. A v rámci těch věcí, tak funguje nějaký jako interní vzdělávání, primárně zaměřený na vodu, ale je to jako dost dobrovolný. A vlastně asi ne ani zas tak vzdělávací, to je takový jako opakování praktických věcí. Ale nic jako vyloženě dramaticky vzdělávacího nemám pocit, že by za poslední dobu bylo.

V: Co tě motivuje k vykonávání dobrovolnictví? Proč to děláš?

R4: Já myslím, že ta nejjednodušší odpověď je kontinuita toho, že to někdo dělalo pro mě, když já jsem byl malý. A nějak v tom asi furt vidím smysl pokračovat, nebo furt mi přijde hustý u těch dětí vyvolat stejný pocit, co já jsem měl, když jsem byl jako dítě. Což ono je to na tom asi dost jako by založený tím, že se to motá, předává generačně do kola. Takže hlavně toto. To je asi furt ta největší věc. Tak samozřejmě, jak vidím, že ty lidi znáš od dětství, že to funguje takhle, tak to jako není jenom práce, ale bude to čas s kamarádama, s lidma, co vídáš dlouho. Ale vlastně, kdybych chtěl, tak ty lidi potkávám někde jinde mimo, kdybych se na to chtěl vyprdnout.

V: Takže jsou tam nějaké přátelské vztahy, které fungují i mimo oddíl?

R4: Jo, to určitě. Bez toho by to nešlo. Myslím si, že víc než bych chtěl a víc než to, tak se to projevuje na tom, s kterými lidma to organizačně funguje, bude poměrně přímo úměrný množství času, který strávím s lidma mimo oddíl, k tomu, jak se s nima pracuje v rámci toho oddílu.

V: Setkal jsi se někdy s momenty, kdy bys o dobrovolnictví pochyboval?

R4: Jo, ježiš, rozhodně. Pořád, to je tak, že to žere hrozně času a energie a peněz. Takže to je takový, dokud máš vyřešený nějaké základní věci. Pro mě je to asi i ve víc věcech, ale myslím si, že je to dobrovolnictví, kde jde říct, že to jde dělat jenom v moment, kdy máš vyřešený jiný věci a jiný potřeby. Mít možnost dělat něco dobrovolnického, myslím si, že jde o nějaké jako privilegium. To, že mám přesně dělat něco dobrovolnického, znamená, že všechny osobní věci, které pro mě jsou důležitější, mám nějakým způsobem vyřešený nebo pokrytý. Ať už co se týká práce, nájmu, svojí školy nebo tak něco. A takže to je tak, že přesně máš časy, kdy já nevím, kdy maturuješ nebo tak něco, kdy ti dobrovolnictví přijde jako pičovina, protože to je strašná věc navíc. A v moment, kdy máš plnej úvazek, tak tábor je další plnej úvazek basically a nechceš si brát dovolenou od jedné práce, aby si dělal druhou práci. Takže furt to má smysl, ale furt je to práce, co se času a všeho týká. Takže v momenty, kdy se víc něco děje v osobním životě, co je potřeba řešit, tak dobrovolnictví je to první, co se z toho dá vyškrtnout, protože to prostě počká a neshoří to, když tam nebudu a když potřebuji řešit jiný věci.

V: Dokázal bys popsat, jaká je skupinová dynamika mezi dětmi v oddíle? Jaké mají interakce, jak se k sobě chovají?

R4: Mně přijde, že v něčem vlastně hrozně normální. Že určitě ty věci, co zněj hezky, jakože jsou schopní spolupracovat, protože se znají dlouho a občas vidí, že to je potřeba, nebo tak něco, tak určitě budou platit. Určitě jsou v něčem schopní se nějak vzájemně, mezi sebou vycházet. Na druhou stranu na tom táboře ti nic moc jiného nezbývá. Víš, že když nasereš svoje kamarády první den a jsi s nima 14 dní na louce mimo civilizaci, tak to prostě nebude příjemný, ale samozřejmě jsou to děti. I to se běžně děje, že se někdo hrotí, že někdo nezapadá do té skupiny, nebo naopak si ta skupina nemyslí, že ho chce pustit zapadnout k sobě a nějak ho vystrkuje. Ale tím, že jsou to děti v tomto věku, tak mi přijde, že to funguje úplně normálně, přirozeně. Je najivní si představovat, že budou mezi sebou vycházet každé s každým, úplně zvlášť v pubertálním věku. Ale z obecného hlediska si myslím, že těch velkých fuckupů se podle mě neřeší tolik. Možná v tom věku prostě někdo odejde z toho oddílu, protože třeba to prostředí není příjemný a zároveň, ale přesně v tomto věku, je milion jiných zájmových možností a kamarádů, který se mísí mezi sebou. Takže to je taky takový přirozený.

V: Takže celkově ty vztahy jsou propojené a hluboké?

R4: A druhá věc, stejně jako vedoucí, tak spoustu těch lidí se vídá i mimo ten oddíl. Že je to v podstatě jenom nějaký jiný prostor a spoustu z nich jsou spolužáci. A tím, že se nedělají nějaké náborové věci, tak většina lidí, co tam přijde, tak tam přijde jako přes kamaráda nebo přes někoho ze sourozenců. Málo kdy se stane, že někdo v tomto věku přijde do skupiny, kde nezná vůbec nikoho. Že tím, že je to nějak jako kontinuálnější, tak i tak jsou ty vztahy nějaký takový jako jednodušší. A občas jsou nějaký, jako se pak někde něco posere, nebo tak něco, ale jinak jsou, asi mi přijde, stmelení docela dost. A i tím, že je to jako relativně lokalizovaný, že to není jako celopražská věc, ale že drtivá většina lidí je jako s dvou čtvrtí, co spolu sousedí, tak se prostě jako znají víc a tohle to je jenom jako utemovává mezi sebou. A myslím si, že spoustu těch lidí se pak vídá vzájemně, i když už někdo z nich nechodí do toho oddílu. A to si myslím, že se děje i u těch dětí.

V: Jaké faktory podle tebe ovlivňují atmosféru a fungování mezi dětmi?

R4: Myslím si, že dlouhodobý vztahy v tom určitě budou hrát roli. Že za tu dobu, co se znají, vznikne většinou v každý generaci nějaká výrazná parta. A pak se to generačně točí. Asi nějakou roli v tom budou hrát tábory a tyhle věci, kde jsou odstřižený mimo. Že prostě tam se nějakým způsobem musí každé přizpůsobit tomu, aby to fungovalo. Že je to něco jiného než ve škole. Asi tam jinak budou fungovat nějaké autority nebo věci... Nevím, jak to říct... Někaké schopnosti a to, co komu jde a nejde, co funguje v běžném světě, jsou v tom oddíle dost často

jedno. A naopak mi přijde, že je dost vyrovnanější ten level těch věcí, které po nich chceme nebo hodnotíme. Ty sportovní a pohybové věci mi přijde, že mezi nima zas nejsou takový rozdíly, jako někdo je rychlejší a silnější, ale nikdo to nehodnotí jako ve škole. A nepřijde mi, že by z toho byla nějaká nepříjemnost. Často jsou to i takové skills nebo věci, který jsou úplně jako divný a úplně zbytečný a v tom jsou nějak tak si vyrovnanější. Nikoho nezajímá, co máš za známky, protože prostě stan, ve kterým budeš spát, musí postavit všichni dohromady, i když dva z nich můžou být úplně dementi že jo. Vlastně podle mě tomu hrozně prospěje, že se to odehrává v úplně jiným vesmíru. Ty hlavní klíčové věci. Prostě úplně jiný prostředí, nekomfort. A ten nekomfort je regulovaný a sdílený pro všechny. To není, že jakoby když někdo... No a to vlastně možná nějaký jako... Nějakým stmelením asi taky funguje, jakoby líp, když ten nekomfort je stejný. Jakože když prostě zmoknou na vejletě, tak zmoknou všichni stejně. Možná někdo mívá, že nebyl blbej a vzal si pláštěnku, ale stejně bude jako mokrej. A budou mokry spolu a bude je to celý den srát, ale pak jakoby když to nějak jako všichni prostě dojdou, tak za pár let na to budou jako srandovně vzpomínat, že to bylo jako sdílený a kontrolovaný často ten nekomfort.

V: Setkáváš se při té práci s dětmi s nějakými problémy, které se vztahují právě ke skupině dětí? Například šikana, problémové chování, někdo je v popředí, někdo v ústraní

R4: Jo, to určitě, jsou to jako úplně normální děti. Vždycky někdo z nich dostane čoudu. Ale asi se mi v hlavě vybaví případy, kdy ty mladší děti dostanou jako víc, nebo jsou nějak vystrkovaný nebo tak něco, nebo je pro ně těžší se zapojit. Ale vlastně, co vím, tak jsou to spíš případy dětí, který v mladším oddíle nebo v jiném prostředí měli tu dominantní pozici a tady jsou na místě, kde ji nemají. A kde to ty starší to jako nezajímá, že dřív on někde byl ten hustej a tady nejsou ten hustej. Asi nějaký takový ty jako by dominantní věci, nebo spíš možná to množství těch dětí je občas tak jako divnej počet, že prostě zákonitě vznikají skupinky a pak si myslím, že nějaký dítě bude jako mimo ty skupinky jako by vyloučený. Že jakmile, kdyby na táboře byly tři holky, tak se nějak jako asi musí bavit všechny tři spolu, ale jakmile je jich tam patnáct, tak prostě vzniknou skupinky po čtyřech, po pěti a dost pravděpodobně tam bude jako jedno dítě, který nezapadá vlastně do žádný a s žádnou z těch skupinek není tak jako ty jako největší kamarádi. A to si myslím, že se taky děje furt, že to je jasný takový ty typický spory, jako kdo s kým bude spát ve stanu. Ono to zní dětinsky, ale vím, i v těch patnácti to je jako, když je to na 14 dní, tak je to nejednou jako relevantní velmi pro ty děti.

V: Jak to řešíte toto například?

R4: Hele, podle mě to nemá vůbec žádnou metodiku ani nic takovýho, takže vždycky to nějak dopadne. Ty děti, který furt frňaj, tak nějak jsou jako rosto a nemám pocit, že by někdo to řešil

nějak víc systematicky dopředu. Myslím, že se tak nějak spolíhá na to, že se nějak dohodnou a už se jich vlastně asi potom moc nikdo jako neptá, jestli se jim to líbí nebo ne, že to tak nějak jako je. Občas třeba s kapacitou stanů typicky a těhle věcí, tak těch možností řešení vlastně zas tolik není, jakože nějak se to poskládat musí. A určitě to bude mít nějaký jako rozumnější řešení, ale nikdo z vedoucích to jako nedělá a dost často se to taky odbyde takovým nějakým, že se to víc řeší v tom menším oddíle a v tom starším už se to automaticky považuje, jako že se to vyřeší samo. Což u některých dětí vlastně jako ten rozdíl ve skutečnosti vůbec není velký, jako rozdíl dvou let. Za ty dva roky se v tom dítě asi jako nezmění samo od sebe, že tyhle věci zvládne automaticky řešit. Ale upřímně řečeno se na to spíš jako sere, nebo se to vyřeší samo, ale ono se to jako, nevybavuju si, že by to dopadlo vždycky špatně, no.

V: Co nějaké větší hádky nebo spory?

R4: Jo, asi ne, vzájemně mezi dětmi, jakože něco ostrýho, to si nevybavuju, že by to jako bylo někde v hranicích šikany jako šikany. Jako občas jsou na sebe drzý, prostý a tak, a to jako by jsou, ale to jsou i mimo náš oddíl podle mě. Což myslím, že to jako naopak to, jak vypadají ty vztahy, jako mnohem víc reflektuje to, jak vypadají běžně. A jenom se to jako normálně asi nějak přirozeně přenáší, ale nemám pocit, že by to bylo vyloženě nějak jako problémový a občas spíš jsou to nějaký takový jako jednorázový věci, že si prostě parta kluků z jinýho kluka dělá srandu a už si ji prostě jenom dělají moc dlouho a už je to jako otravný a přestane to být vtipný. Ale nemám pocit, že bych si vybavoval nějaké větší průser za poslední dobu.

V: Když se vyskytnou nějaké takovéto problémy, řešíš je sám nějakým způsobem operativně nebo se třeba radíte s vedoucími společně?

R4: Když je to něco, co už jako začíná zavánět, tak se to řeší společně, ale vlastně občas nemám pocit, že by to bylo to nějak k něčemu nebo nějak jako efektivní, takže... Vedoucích je to hodně. Na způsob těchto věcí si myslím, že se vedoucí absolutně vůbec neshodnou na tom, jak ty věci řešit a tak. Ale druhá věc, která to v tom možná bude hrát roli ještě, jak se všichni znají dlouho, tak tam jsou nějaký ještě jako sourozenecký a jinak dlouho se znalý vztahy, takže i dynamika mezi vedoucíma a dětma funguje tak jako podivně. Ne úplně rozděleně... Ale v tom se názory na v uvozovkách výchovu budou taky lišit a nějaký univerzální postoj nebo metodika k tomu jako vůbec neexistuje. To se rozhodně neděje. Takže se o tom vždycky tak nějak mluví, ale to zatím asi funguje tím, že se jako nic neposralo. A kdyby se podle mě jako začaly nějaké děti mezi sebou hrotit víc, tak v tu chvíli se pozná, jak na hovno to vlastně je.

V: Takže myslíš, že někdy ty problémy neřešíte dostatečně do hloubky tak, jak by se mohly řešit?

R4: Myslím si, že některé věci by si možná zasloužily jakoby větší pozornost. Na druhou stranu tím, že je to takhle jakoby, že ani v tomhle není nějaká jasně daná role nebo hierarchie nebo tak něco, tak je to, často to sklouzne k takovému jako povídání, kdo si co jako myslí, nemyslí, a dost často to pak spíš jako vyšumí. Že kdyby... Jakože s mírou toho, jak velký problémy by se mohly dít, tak by se podle mě víc ukázalo, že by možná se něco mělo dělat jinak. Ale na ty věci, že někdo se s někým pohádá nebo někdo ztratí trpělivost nebo já nevím, nebo takového něco, tak to vlastně většinou stačí. Někdo si myslí, že měl přijít ostřejší trest nebo míň ostřej trest a naopak jim jakoby vysvětlit, co v té chvíli bylo špatně, ale to je tak nějak všechno. Asi záleží jako taky vedoucího od vedoucího, na jako individuálních vztazích mezi vedoucím a tím konkrétním dítětem. Možná si nevybavuju velký průser, že se stal u dětí, ke kterým nemám tak blízko a neřešil jsem to s nima já a tím pádem jsem asi třeba méně schopnej tohle jim vysvětlit nebo tak něco.

V: Jak celkově vnímáš vztahy mezi vedoucími a dětmi?

R4: Jo, hodně, hodně zjednodušeně. Ale vlastně si myslím, že statisticky to asi bude dost pravdivé tvrzení, čím mladší instruktoři jsou tím mají blíž k těm dětem. Logicky proto, že z toho dětského oddílu vylezli a ještě před nedávnem byly furt děti. Takže mnohem víc chápou jejich pohled na věci, víc chápou věci, co je baví a nebaví, mají k nim blíž a přirozeně méně chápou nějaké ty organizační věci, který je potřeba dodržet a občas právě dodržovat nějakým, v uvozovkách, autoritativním otravováním, aby to fungovalo z těch praktických hledisek a byly zařízeny provozní věci, aby včas na správném místě bylo jídlo. Což je úplně nepochopitelné, když je ti 15 let. Když jsi byl dítě, tak tě to nemusí zajímat, ale no... A i dost často se vedoucí a děti potkávají někde mimo oddíl na nějakých akcích, nebo na věcech, co jsou jim společný. Jakože typicky prostě vedoucí, kterému je 18 a dítě, který mu je 14, tak jdou prostě spolu lést na stěnu ve volným čase a je to jako úplně jedno a tam můžou oba jakoby stejně nadávat na svět. A na tom táboře zase ne, takže je to občas takový, že přesně v tomhle... To na jednu stranu může dělat neplechu, ale na druhou stranu si myslím, že je to vlastně furt pro všechny asi příjemnější. Nebo tak ne, tím, že to tak funguje furt, tak jsou na to všichni zvyklejší, než kdyby se to nějak víc výrazně oddělovalo. Jakože kdyby se prostě nepotkávali mimo to a nepotkávali se večer nebo ve chvílích, když máme společnej program. Tak to taky funguje jako dost provázaně ve chvíl volna prostě to, že zase kluk, kterému je 14 a vedoucí, kterému je 24, jakoby spolu hrajou karty, a je to jakoby jedno. A myslím si, že tohle přesně je pro nás příjemnější. A pak přesně z nějakýho výchozího hlediska by to možná někdy bylo jako lepší mít oddělený. A myslím si, že třeba pro starší vedoucí je vlastně jako jednodušší to mít oddělený a asi na to i budou... Asi na to obecně i víc tlačej, aby se to jako oddělovalo, aby ta

hranice někde byla a aby si ji uvědomovaly obě strany. Ale je to takovej jakoby věčnej boj, nebo řeší se to pořád, ale mám pocit, že se to jakoby pořád řeší ve stejným cyklu, že se to vždycky jenom jako nadhodí no. Spíš nadhodí, ono se s tím něco začne dít, když se nějakou věc, tak se zase protočí ty role. Jakože když já to teď nadhodím, tak než mně to začne připadat vyřešený, tak mně to začne připadat vyřešený tím, že budu v jiný pozici a už moc vlastně nebudu v tom oddíle, než to dojde jakoby někomu a než se to někdo změní u těch lidí, kterým je 15, tak jim bude 18 a v tu chvíli už mají jakoby zodpovědnost a automaticky to začnou brát jinak. Takže jakoby si myslím, že ta změna nebo ta hranice se posouvá v těch logických mezích. Občas jsou větší snahy, ale spíš mi přijde, že se to jenom, že se to jako hejbe samo. Ale nějak jako pod dozorem nebo jako kontrolovaně. Že jako nikdo nechce, aby se to rozpadlo úplně a nikdo nechce, aby se to řešilo nějak jako zostra, aby se to jako dělalo.

V: Dokázal bys formulovat nějaká pozitiva a negativa právě toho kamarádkého vztahu a spíš toho autoritativního vztahu?

R4: Určitě. Nevím, co se bude říkat jednodušejc. No takhle, pro mě asi pozitivní je, že ty lidi, ty děti, nejsou jenom jako číslo jako počet dětí. Takže jsou vlastně v tomhle věku jako i relativně rozumní a tím, že je znáš dlouho, tak spoustu věcí jim jde nějak jako rozumně vysvětlit. A už i děti, u kterých mi to dřív přišlo jako divný, tak jsou vlastně jako sami o sobě, jako chápou spoustu věcí a prostě se stačí jako jenom trochu snažit a ty děti prostě jako jsou schopný pochopit všechno. Typický úplně příklad teď na horách, na zimním táboře. Nebyla diskotéka. A přesně taková parta holek, který tohle mají rády, vypadaly poslední večer nasraný a bylo to takový kyselý. Já jsem pak, než šly spát, tak jsem za nima šel kvůli něčemu úplně jinýmu a nějak jsme se o tom bavili. A jedna holka, který je nevím ani kolik, 13, 12, tak mi na féra byla schopná říct, že to jako chápe, že si váží jako jiných věcí, který se dělaly. Že je super, že byly jiný věci, ale že prostě to je, že diskotéka je věc, co se děje tradičně a že je to nějakým způsobem mrzí a zklamalo a bylo to takový kyselý, ale že to není, jako že nám to nedávají za zlý, že prostě jenom se nestalo to, co čekaly, že se stane. Ale chápou proč. Ale přesně tyto věci jsou schopný spoustu těch dětí mezi čtyřma očima si nějak říct. Občas mi přijde, že tuhle možnost vlastně nevyužíváme tolik, nebo ne možnost. Tak, že občas vedoucí si neuvědomujeme, že ty děti jsou jako skoro dospělí lidi. Občas dělají fakt divný věci, ale v tomhle už jsou rozumí a spoustu z těch věcí si jde vyříkat v klidu. To, co je na tom blbý a co je vlastně nevýhoda je, že to stojí jako čas a nějakou energii. Že to je občas prostě je jednodušší řídit tábor nebo nějakou takovouhle věc jako z organizačního hlediska, když k těm lidem máš jakoby menší vztah. Jakoby kdyby to byly cizí děti a jakoby neznal jsem je a řešil jsem kuchyni, tak je pro mě mnohem jednodušší jakoby si zakřičet na 30 dětí, že jako teď je ta půl hodina,

kdy se mají najíst, než každému zvlášť vysvětlovat, že jako někdo jinej si dal práci s jiným programem a je jako opravdu potřeba toto zařídit. Takže myslím, že je to, že ta komunikace může být mnohem příjemnější pro všechny, a jako dospělejší a vlastně přirozenější, ale prostě stojí to nějaký efort, stejně jako řešit tyhle věci s dospělejšími lidmi. Zatímco ta jednodušší věc, jako řídit to víc organizovaně a víc jako hierarchicky a jako dupnout si, tak je jako vždycky z krátkodobýho hlediska podle mě jednodušší, ale jako z dlouhodobýho hlediska to může podle mě pro ty děti jako otravný a zvlášť u věcí, ve kterých oni nevidí jako důvod nebo tak něco, který jim připadají zbytečný. Takže to je typicky, takový ty zdravotnický věci, jakoby ty děti nezajímá, že nemají chodit po trávě bosy, protože je velmi pravděpodobný, že na ten hřebík nešlápnu a pro zdravotníka je jakoby ta pravděpodobnost teoreticky jiná, ale zároveň pro něj je jako hroznýho srání navíc. To dítě to jako nezajímá, jemu se nic nestane. Když na něj šlápne, tak to vyřeší ten zdravotník. Toho zdravotníka to jakoby zajímá mnohem víc a je pro něj jednodušší jakoby to řešit autoritativně, než každému zvlášť vysvětlovat, že on s ním bude muset jet jako na hodinu do nemocnice, volat jeho rodičům a mít svoji zodpovědnost na kejháku. To je jakoby, 14ti z 15ti dětí se ti to nechce vysvětlovat, tak je jednodušší jakoby mít pro to nějaký jednoduchý stres, než to řešit. Ale zase když to jakoby nebude to dítě chápat, o co jde a proč za to musí cvičit, tak je to jako nasraný to dítě. Myslím, že to je jako no... Asi jako ta největší věc je, že to autoritativní řešení vždycky funguje jako krátkodobě a rychleji a to kamarádský je prostě jako mnohem složitější a musíš na něj mít nějak jako energii a nějak se jako znát s těma dětma a být jako ochotnej se s nima bavit, což prostě jako ve všech praxích s těma jinejma věcma, co jsou potřeba zařídit, tak jako ne vždycky funguje.

V: Jak to máš nastavený osobně ty?

R4: Ty jo. Těžký hodnotit, jestli je to dobře. Jestli z hlediska toho oddílu nebo z hlediska těch dětí. Na spoustu věcí mám méně energie. Vícekrát a častěji než bych chtěl, tak si dupnu nebo zařvu. Nebo tak něco, že nemám energie na to, to řešit tou cestou, která podle mě je rozumnější a logičtější, ale stojí energii.

V: Ale myslíš, že tu autoritu máš u dětí vybudovanou?

R4: Myslím si, že asi jo. Asi ne moc v tom křičení si myslím. Myslím si, že asi nejsem tak děsivej nebo tak funkční autoritativně, ale myslím si, že se spoustou dětí mám asi furt, i když to není zas tak pravidelný, tak si myslím, že se spoustou dětí podle mě mám furt nastavený vztah tak, že jsou ochotní poslouchat a chápat, co jim říkám a proč.

V: Jak jsi si ji vybuřoval? Máš pro to nějaké strategie?

R4: Já vůbec nevím. Hele, jako určitě neuvědomělý. Začal jsem vlastně vždycky... Ty jo, vlastně... No, se to možná vlastně ve skutečnosti tak jako neděje, ale když já jsem byl dítě, tak

bylo vlastně pár osobností, které pro mě v tomhle byly jako hodně vůdčí a hodně... Jak to říct? Jakoby hodně ovlivňující. Ke kterým já jsem tu autoritu cítil jakoby přirozeně. A to přesně ne jenom v tom, že by byli... Že by to jako všechno měly autoritativně nalajnovaný, ale že uměli věci jakoby vysvětlovat. A to nejenom ty, co se týká jako fungování, ale i vysvětlovat nějaký jako svoje věci, nějaký svoje jakoby motivace. A ono to určitě bude mít nějaký odborný termín nebo tak něco, ale pro mě to byli vedoucí, když já jsem byl malý dítě, tak uměli jako dělat takovou tu věc, že jsem na ně jakoby koukal a svítili mi očička. Pro mě věci, který oni udělali, tak mě přišly hrozně jakoby hustý. A přišlo mi to hrozně jako cool. Říkal jsem si jako, tyjo, že až budu velkej, tak chci být jako oni. A tohle je jako strašně hustý, že dělaj. A jsou to jako úplně různé věci. A přišlo mi, že prostě jako přece takhle hustej člověk pro mě nemůže chtít píčoviny jen tak. Prostě je hustej člověk a je to frajer a tím pádem dává smysl, co říká. A pak přesně zase máš kolem sebe jako spoustu kamarádů a taky jsme dělali hrozně moc píčoviny a věcí a tak. A pak přesně byly lidi, který třeba tím, že my jsme dělali píčoviny a zkazili jsme tím nějaký jejich program, tak u mě měli takovou autoritu, že mě to jako zpětně mrzelo, že to, že jsem dělal píčoviny, jim něco zkazilo nebo takovýho něco. A vlastně jsem jednak chtěl být jako frajer jako oni, ale vlastně jsem chtěl asi, když jsem byl pak jako starší, jako instruktor nebo tak něco, být jako frajer v tom smyslu, aby věci, který dělám, přišly hustý i těm dětem. Aby to jako by fungovalo stejně. Když jsem byl úplně malej, tak jsem chtěl být takovej, jenom protože dělali hustý věci. A vlastně asi postupem času mi došlo, že to vlastně hrozně funguje i jako oddílově. Když těm dětem, který u mě mají nějaký respekt úplně, jako hrozně obyčejně lidský, jako že ono vlastně stačí, aby si nemyslel, že jsem úplný dement a byli jsme schopni se na něčem shodnout a o něčem se bavit. I jako s dětmi, kteří jsou hodně mladší než já. Mít nějaký stejný zájem a stejný něco. Takže mi vlastně stačí bavit se s těma dětma a dát jim nějaký pocit, že se můžeme vzájemně bavit i o jakoby blbostech nebo o nějakých zájmech. A když jsme si schopni rozumět v tom, tak je asi pravděpodobnější, že si budeme rozumět v tom, co je potřeba dělat a co je blbost, nebo co je otravný chování. Ale taky to funguje s nějakýma dětma a s nějakýma ne. Ale asi nemám pocit, že bych vědomě cíleně kvůli tomu něco dělal. Druhá věc je přesně ta opačná. Já jsem jako dítě přesně nesnášel, když mi někdo něco zakázal a já jsem nevěděl proč nebo nechápal, proč to je zakázané. Mně to přišlo v srandách, v kterých se nemůže nic stát a přišlo mi třeba, nevím, že to někdo přehnaně hrotí, když se nic neděje. A občas to tak nebylo a mohly se stát ošklivé věci. A když mi asi někdo vysvětlil, že to nemám dělat, že se můžou stát ošklivé věci, tak mi to asi dávalo smysl. Když jsem za to dostával bídu a moc jsem nevěděl proč, tak jsem asi nechtěl nikdy dělat přesně tohle.

Ale taky to občas dělám a taky ten pohled na to, co se může stát a co je a není nebezpečný, tak jsem to taky změnil od té doby, co jsem za ty děti někdy měl zodpovědnost. Když jsem to dělal já, tak kopat rohlíky z okna, to se nemohlo stát nic a teď trochu tuším, že by se to možná nemělo dělat. Ale furt si říkám, že u některých věcí nechci být... Já nevím, jak to říct, zakazovat jim ty věci, který jsem sám dělal, protože mi přišly objektivně vtipný a zábavný, ale spíš je to jenom tak kontrolovat, než spoustu věcí zakazovat.

V: Vnímáš rozdíl, jak k tobě přistupují jednotlivé děti?

R4: Asi jo, ale tyjo... Jako asi si myslím, a to asi taky není něco převratného a logicky to dává smysl, ale děti, který tam jsou delší dobu a který chodí pravidelně, nebo takhle, který prostě jako znám líp a dýl, tak u těch je to pro mě asi jednodušší. Moc... Tyhle věci si asi neumím vyřikávat s dětmi, který tam jsou třeba poprvý, nebo tak něco. Ale se mi asi dlouho nestalo, kdy by tam nějaký dítě bylo jako nový a zároveň problematický, že bych tohle musel často řešit. Mám pocit, že často naopak ty jako... Výraznější děti jsou ty, který tam jsou dlouho a díky tomu mají v tom kolektivu nějakou dominantnější pozici a... no. A jinak je to asi to... Jinak to je asi jedno. Gendrově si myslím, že je to úplně jedno. Občas teda menší holky často chtějí drbat věci a já nemám drby, takže... A nechápu, jak mluví, ale... To je jako... To už je moje věc, že je mi mentálně 60.

V: Když se přesuneme na dítě jako jednotlivce, jaké nejčastější problémy se u dětí projevují? Myslím tím například problémy s chováním, emocemi, psychické problémy...

R4: Asi bude hrozně blbý odhadnutí, jestli to jsou nějaký objektivně problémy nebo psychologický, psychický aspekty těch dětí. A nebo jestli je to jenom jako nějaká deviace od toho, jak funguje ten tábor v ideálním světě. Protože si myslím, že přestože nějaký vliv, který není zanedbatelný, na ty děti máme, tak moc nemáme podle mě způsob, jak to kontrolovat, korigovat nebo vnímat z dlouhodobějšího hlediska, protože přestože ty věci fungují odtržené od reality, tak fungují vždycky ve velmi uzavřeném a předem vědomě uzavřeném časovém úseku. To znamená, že si myslím, že to bude přesně jako, za hodinu na schůzce to jako moc nepoznáš. Jsou to takový věci, co se skrejou pod to, co se vlastně děje kolem. Za víkend moc taky ne. No a na těch čtrnáct dní na táboře, já už jsem teď málo často na těch táborech, abych to sledoval. Určitě tam budou nějaký sociální, asi ne úplně deviace, ale nějaký jiný přístup, nebo jiný způsob, jak se zapojují do skupiny, že tam určitě se budou projevovat nějaký dominantní rysy lidí, který jsou schopní si svoji skupinku pošéfit, i když to jsou děti a nějak nahlas řešit problémy. Když řeší spolu nějaký problémy, určitě tam budou vidět děti, kterým je to jedno, nebo se do toho nechtějí zapojovat. A aby se udělalo, co se jim řekne. Určitě tam bude spousta nějakých víc samotářských dětí, který vlastně kdykoliv mají možnost, tak jsou

radši někde samy, ale furt fungují v té skupině a nevypadají, že by je to vyloženě sralo, jenom potřebují toho času pro sebe víc, což prostě v tom fungování je občas náročný. To se vlastně asi mám pocit projevuje, nebo se, no, trochu si myslím, že je možný, že se toto objevuje u mladších dětí, než jsem měl pocit dřív. Na druhou stranu mám pocit, že to je tím, že se o tom jako obecně víc mluví, nebo obecně, a tím pádem se o tom o něco víc mluví i u nás. Ale jakože jsem zažil děti, který měli přesně ve 14 jako velkou potřebu být někde jako sami během těch čtrnácti týdnů, což je podle mě jako naprosto pochopitelný, jenom se to vlastně jako do té doby nestalo, že by to někdo takhle formuloval. A myslím si, že je vlastně jako jednodušší, ale zase je to v těchto věcech, podle mě ten oddíl funguje jenom jako prostě statistický vzorek celý společnosti, jakože pravděpodobně podobné věci třeb sraly nějaký moje kamarády, když nám bylo patnáct, jenom jsem o tom jako nevěděl, protože jednak jsem byl taky trochu dement tou dobou a jednak o tom jako nikdo nemluvil a nikdo to neřešil a tyhle věci si myslím, že se nějak začínají víc řešit i u dětí, i u vedoucích a nějak jako se o tom bavíme. A jinak nějaký agresivní věci nebo tak něco si myslím, že jsou spíš jenom nějaké vykrystalizování nějakých menších problémů. Ale já nevím, jestli to jsem schopný jako zařadit, nějak to zaškatulkovat, protože vlastně jakoby když se nad tím zamyslím, tak mi na tom jako nepřijde nic divnýho nebo tak něco. e jakoby kdyby něco z toho vyloženě vystupovalo z řady, tak se mi to vlastně hodnotí mnohem snáz. A to, že se někdo urazí, někdo se o ty věci vlastně zase tak moc nezajímá, někdo tam je víc kvůli sobě, někdo tam přesně jako naopak potřebuje ve velkým dobít sociální baterky, kdy se jako celou dobu furt s někým baví a má tam jako hrozně moc možností, tak jako taky se to děje. A nevím no, nemám asi pocit, že by tam byl nějaký artikulovatelný problém jako obecně.

V: Co nějaké psychické problémy, vyskytují se?

R4: Hele, u dětí si myslím, že to jsou spíš věci, kde jsou to jako náznaky. Nebo nevím o dítěte, který by aktuálně mělo rozjetý nějaký věci, který by byly jako diagnostikované nebo se o nich vědělo nějak dlouhodobě nebo byly nějak jako závažnější. Když se nad tím zamyslím, tak u některých dětí si myslím, že se jako něco takovýho asi děje. A ta blbá věc je, že pocitově mám pocit, že s tím jednak nic moc neděláme. Druhá věc je, že s tím vlastně nic tak moc dělat nemůžeme. My s tím můžeme dělat a asi jsou jednoduše získatelný a najitelný postupy, co s tím dělat v krizových situacích. Paradoxně čím krizovější a čím horší situace, tím je jednodušší získat nějakou pomoc třeba od lidí, kteří se tomuhle věnují, mají na to metodiky, mají s tím zkušenosti a podobně. Ty rozjízďující se věci nebo věci, jako nějaké úzkostný stavy, a nějaké pocity nějakého nezapadnutí do kolektivu, nebo nějaké potřeby se distancovat, nebo nějaké zjednodušeně řečeno dlouhé smutky, které moc nejsou nám vysvětlitelný nebo nějaké vztahové

a interní věci mezi těmi dětmi, do kterých přirozeně ty děti taky nechtějí, aby jsme viděli do všeho, i když si myslím, že ty vztahy jsou nastavený kamarádsky. Tak mi přijde velmi přirozený, že ve spoustu těchto věcech pocitových, emočních a intimních, pro 12-letý dítě asi nejsem relevantní člověk, se kterým to chce řešit. Asi by mi přišlo v něčem jako coo, kdybych byl, ale ve skutečnosti podle mě fakt nejsem. A myslím si, že málo kdo vlastně je. A když, tak to není z našeho přičinění, že bychom se k tomu dostali, ale že to je nějaká kamarádská blízkost. Tak u těchto věcí si myslím, že to prostě je takový, že o tom tak nějak tušíš. Vlastně nemám pocit, že by se to někdy dělo. Zase, prostě se to neděje celý tábor, neděje se to celý víkend způsobem, když tam něco takového možná je. Ale když se o tom se mnou nebude chtít bavit to dítě, tak to nejsou stavy, který bych já mohl řešit s tím rodičem. Nebo takhle, jako by mohl bych, ale nemyslím si, že z těch, co mě teď napadají, co jsem zažil, tak si nemyslím, že by to bylo prospěšný to řešit s rodičem. Protože si myslím, že v těchto věcech ten rodič bude ještě méně relevantní člověk, kterému to to dítě bude chtít říct, proč se to děje. To znamená, že jsou nějaký věci, kdy já můžu od toho dítěte zjistit, co potřebuje nebo co můžu udělat, aby ho to sralo méně, aby ty stavy byly lepší, jestli je schopný pojmenovat nějakou úpravu nějakých pravidel nebo nějakého programu. Ale nemyslím si, že mi to dítě řekne moc to je te big deal, co se děje. Nejsem tam v roli psychiatra, nemám na to ani žádné školení, nemám k tomu vlastně nic. Můžu upravit nějaký fungování těch okolních věcí, ale vlastně dál toho zas tak moc nemůžu. V moment, kdy by to začalo být horší, tak se ta situace trochu mění, protože u některých situací naopak můžu být někdo, kdo má o dítěti informace, který se na táboře neututlají. Nebo nemá dítě jinou možnost, než se o tom bavit se mnou. Což proto, kdyby to někdo řešil, můžou být důležitý informace a data. Ale nemám pocit, že by se to nějak řešilo. Na úplně jiný akci, někde úplně jinde, ale to už jsem byl starší, to mi bylo... To mi bylo už nějakých třeba sedmnáct, šestnáct let. Tak byla prostě velká akce, kde bylo spousta lidí, a byl vyhlášený jakoby zdravotník a psychologický zdravotník, akoby prostě povídací člověk, za kterým můžeš jít. A přesto, že to bylo anonymní a ty lidi se mezi sebou neznali, než tam jeli, a bylo to na tejden, tak to nějak jako fungovalo, že za ním ty lidi chodili. A tím, že to bylo nastavený, jako tohle je ten jeden člověk, kterej má tu obecnou důvěru a funguje to stejně jako se zdravotníkem, že na to má nějaký výcvik, bude držet ty věci v nějaké tajnosti. A není to jako nutný, ale je to prostě stejně jako, jakože to funguje prostě stejně jako zdravotník, jenom jako na mentální úrovni. A vlastně si myslím, že by to jako mělo asi, nebo jako mělo možnost nějakým způsobem fungovat. Trochu v tom vlastně, podle mě paradoxně, bude líp fungovat, když to bylo anonymizovaný a když ta jakoby výchozí pozice pro to, jaké si k tomuhle člověku vybudovat vztah byla pro všechny stejná, než když to bude přiděleně někdo, někdo na tom

táboře pro všechny ty děti. Protože třeba jsou děti, který si s ním jako osobně nesednou a jako nechtějí to s ním řešit a tím, že se znají, tak tyhle ty jako, to, koho ty děti mají a nemají rády, bude jakoby prohloubenější. Ale na druhou stranu, nevím, jako je to, pro mě je to taky jako teorie, ale myslím si, že jsou místa, kdy by to možná jako mohlo fungovat při nejmenším v takový ty jako, jak to říct, při nejmenším v takový ty jako naivistický úrovni, že se o tom třeba začne mluvit nebo tak něco. Nebo tak, jako druhá věc, že nás by to teoreticky vlastně jako zas tak nic moc nestálo, kdyby tam byl nějaký člověk ochotnej to dělat a mít to vzdělání, tak nás to vlastně zas tak moc nestojí tu možnost nabídnout a mohlo by to nějak fungovat. Ale taky je to asi věc, která třeba první tři roky bude jako asi k hovnu a bude nějak trvat si na to zvyknout.

V: Máte takovou roli „psychologického zdravotníka“ zahrnutou běžně na táboře?

R4: Ne. Myslím si, že to nějakým způsobem supluje zdravotník vlastně.

V: A myslíš, že by to bylo prospěšné?

R4: Myslím si, že jo. Myslím si, že i kdyby ten člověk celý tábor jako by nic nedělal a nikdo za ním nepřišel, tak by mi jako dávalo smysl to vyhlásit. Na druhou stranu je to věc, kdy tohle je funkce, kterou nemůžu nikomu přidělit jako přes jeho vůli. Musí tam být někdo, kdo k tomu bude mít za ideálních podmínek jako vzdělání nebo nějakou jako kvalifikaci a kterej to jako by bude chtít dělat. Jakože je několik funkcí nebo věcí, co na tom táboře prostě jsou potřeba dělat a není vlastně takový problém je dělat bez vlastní vnitřní motivace, protože to jsou jako by běžný prostě práce. Jako furt je to fucking práce. Jakože nikdo z nás tam nejede s tím, že by prostě miloval štípat dříví a toužil po tom, že bude 14 dní štípat dříví, ale nikoho jako vlastně nesere vzít do ruky tu sekeru a udělat to. Být otevřený nějakým jako konfrontacím s těmahle jako problémama 24/7 celou dobu tábora, už prostě vyžaduje nějaký vnitřní přesvědčení a když ho někdo mít nebude, tak ho jako nedonutím tu funkci dělat a když mu ji zadám, tak to bude na hovno. Jakože, nebo to nebude fungovat. Stejně tak jako nějaký kreativní věci, jako je celotáborová hra, jako když to někdo bude dělat bez svého přesvědčení a bez nějaký vnitřní motivace k tomu, tak to prostě nebude dobrý. Tohle jsou věci, který musí člověk vědět, že chce dělat. Takže já bych byl hrozně rád, aby to jako fungovalo a dělo se to tam. Na druhou stranu, nemůžu to nikomu nařídít a když někdo přijde s tím, že se o tyhle věci zajímá, že je v tom jako dobru, že se tomu věnuje, tak já myslím, že to bude rozhodně dobře, ale... ”

V: A i když tuto roli tam nemáte, máš pocit, že ty děti mají pocit, že se mohou jít svěřit komukoliv?

R4: Jako, myslím si, že je to formálně řečený, ale ve skutečnosti si vůbec nemyslím, že to je tak vnímaný od těch dětí. Tohle by ti asi líp řekly ty děti, ale myslím si, že... Myslím si, že ty děti, tím, jak je to nastavený kamarádsky, tak budou každý z nich individuálně, velmi

individuálně vnímat každého z nás vedoucích, jakoby za kým s čím jít a nejít. Myslím si, že ty děti moc dobře vědí, že je tam spousta vedoucích, ke kterým je to jakoby úplně zbytečný prostě s těmadle věcma chodit, že to je jako úplně jako mluvit do dubu. Na druhou stranu si myslím, že jsou jako kombinace nebo prostě vztahové úsečky mezi určitými dětma a určitými vedoucíma, kde to dítě je ochotný přijít samo anebo ten vedoucí jako tuší a vidí, že se něco děje a jako počká si na nějakou chvíli, kdy je jako v pohodě se na to zeptat. Není na to vymezený nějak jako formálně čas, není na to vymezený jako člověk. Ale myslím si, že jako na velmi individuální úrovni a velmi individuálních jako konkrétních případech, tak to nějak může fungovat. A občas taky funguje spíš to, že se jedno dítě svěří druhému a druhý má pocit, že už to jako není věc, co by měly řešit děti mezi sebou a přijde to jakoby někomu říct. Což je zase, hrozně podobný jako prostě fyzický a mechanický zranění a zdravotník. Jakože to, že Frantu bolí dva dny ruka, tak Pepíkovi už to prostě nepříjde dobrý a přijde to někomu říct. To, že má Franta dva dny deprese, tak Pepíkovi možná taky už nepříjde úplně v pohodě a přijde to někomu říct, i když by zatím Franta nepřišel. Ale hrozně záleží, kde je Pepík a kdo je Franta. Jako jsou děti, který mě to říct nepůjdou, takže o tom nevím. Možná s tím půjdou za nějakým úplně jiným, co zase já nevím. A je to hrozně individuálně. Vůbec to nemá formální nastavení.

V: Když se vyskytne nějaký ten problém u dítěte, máš pocit, že to někdy přesáhlo vaše kompetence to řešit?

R4: Ty jo. Jako jsou asi nějaký momenty, o kterých by jako rodič měl vědět. Na druhou stranu si asi nevybavím nic, co by z mého pohledu... Nebo si to možná jen nepamatuju, protože z toho jsou věci, který chce člověk jako spíš vytěsnit, že nejsou úplně příjemný. Pak jsou situace, o kterých by měl jako vědět nějaký jako odborník, ale i z nějaký legislativní věci se vlastně strašně málo a fakt jako hrozně průserových věcí, by bylo na to, aby my jsme s tím šli za odborníkem. My máme vlastně hrozně omezenou moc, zodpovědnost za to dítě, která je omezená strašně časově a za tu dobu se málo kdy stane něco, co by potřebovalo nějakou odbornou konzultaci s přeskočením rodiče. Jsou věci, který bysme měli, a vlastně se někdy řeší s rodičema. Na druhou stranu mám pocit, že ty děti tam jsou dlouho a pravidelně, tak i s rodičema se vlastně známe, tak často je to jednodušší. A často ten rodič ví nebo tuší, že se něco takovýho děje. A v tomhle přesně krystalizuje, co jsem nezvládl pojmenovat, na rozdíl něco jako mezi kamarádským a autoritativním vnímáním těch dětí. Přesně to, že je to víc vnímaný kamarádsky, tak tenhle ten vztah usnadňuje. A přesně v tomhle mají stejně tu větší moc rodiče, my jsme nějaký jako spíš zprostředkovatel. Druhá věc, která se s tím pojí, že jsme na tohle hrozně malý, že velikost oddílu je hrozně malá na to, abychom měli jako nějaký fungující vzdělávací a hierarchickej systém. Skautský oddíly třeba hrajou v tomhle v úplně

jinech číslech, s úplně jinou mocí. Mají vlastní krizový linky a lidi, kteří jsou na tohle vyškolení a takhle. Tam najednou máš víc lidí, který se tomu věnujou, máš víc prostředků, máš víc vědomostí a tohle, tak je ta pozice úplně jiná. U nás prostě, když se tomu někdo z našich vedoucích nevěnuje, nebo to nestuduje, tak to vůbec není jeho zájem, ani jeho kompetence. Ono to zní hnusně, ale vlastně spoustu vedoucích tohle nemusí zajímat a ani nezajímá a na ten tábor jedou z jinýho důvodu. To, že ty děti jako mají nějaký problémy, tak si toho všimnou, ale zároveň ty problémy jsou prostě v rámci čtrnácti dnů a pak jim to jedno. Jako toho vědouceho dál to neovlivní, ten tábor se nějak přežije. To je přesně na věc, že se nám nedějou ty dramatické věci. Tím, že to není dramatické, tak se to dá nějak přehlížet nebo se věnovat něčemu jinému. Práce a věci, co je potřeba na tom táboře udělat je hodně, takže vždycky, když vím, že na to nemám kompetence a nerozumím dětským problémům a půjdu štípat třeba, tak mi za to nikdo nic špatného neřekne, prostě udělám nějakou potřebnou práci, který rozumím a dál mi to může být jedno. Dál to nikoho z nás neovlivní. Takže tím, že nemám zodpovědnost, vzdělání, kapacitu a nic takovýho, tak to řešit nemusím. Na individuální věci si myslím, že některý vedoucí mohou pro nějaký děti být naopak velmi prospěšný a být nějaký safe space, kde ten rodič není a můžu si potom povídat v prostředí, který funguje jinak. Ale spíš si myslím, že je to náhoda, že se to stane, než by to bylo naše přičinění. Je to náhoda, že s tím dítětem sedím a rozumím a že ono se mi svěří, než, že já bych dělal nějaké konkrétní kroky, aby se tohle dělo a mohl jsem to řešit.

V: Jaká vnímáš pozitiva na své dobrovolnické práci, co ti to přináší?

R4: Pro mě je to asi osobně úplně, jsou to svítící očička. Furt nevím, jak se tomu říká normálně, ale já jsem vlastně hrozně sobecky pyšnej z toho, že já jsem byl malej spratek a někdo byl schopný zařídit, že mi svítily očička a něco mi přišlo neuvěřitelně hustý. A mám radost z toho, když já udělám něco, co přijde hustý těm dětem. Takhle hrozně jednoduchý to je. Já jsem asi trochu sobecky rád, když si ty děti myslí, že jsem frajer, že umím něco, co oni neumí. Ano, jim je 15 a je jasný, že to nemůžou umět. Ale nějaká tady ta věc, že máš pocit, že to má smysl, že ty lidi se tam asi učí takový ty nepopsatelný věci. Mají z toho vzpomínky, na který vzpomínají, Mají z toho kamarádky vztahy, který trvají dlouho a trvají u lidí, který dávno v tom oddíle nejsou, tak trvají dlouhý léta potom a furt fungujou. Je to nějaký prostě způsob trávení času a nějaký vznikání nějakých hodnot a věcí, který pro ty lidi jsou důležitý a který vím, že mám tam odtamtud. A pro mě třeba zpětně, i za posledních pár let, si uvědomuju, že jsou velmi důležitý a tím, že jsou pro mě důležitý, tak si sobecky, subjektivně myslím, že jsou jako světově správný a myslím si, že by je měli znát a umět a chápat jako všichni, no. Ale jinak je to v nějaký

míře to, že jak já vidím svět a co mě přijde hustý, tak jako můžu předávat dál a ty děti s tím souhlasej a přijde jim hustý to, co přišlo hustý mně. Takhle vlastně jednoduchý to je.

V: A jaká vnímáš naopak negativa a úskalí?

R4: Je to... Podle mě to je zase a to zrovna teda s tím mám pocit i jako osobně v jiných věcech jako osobních a myslím si, že je to pro mě jako velmi důležitá věc. Že tyhle všechny, jakoby hezký věci, tak fungují jakoby, dokud já na ně mám energii a vyřešený ty věci předtím. Že je to furt, je to nějaká jako nadstavba, nějaký privilegium nebo takovýho něco. To znamená, že jakoby já musím napřed mít jako svoji energii a já bejt v pohodě a já mít jako vyřešený věci. A v tu chvíli, kdy jako jsem nebo mám tyhle věci jakoby vyřešený a mám tohle jakoby na nule, v tu chvíli mě jako hrozně dobíjí, že to můžu předávat dál, že můžu jakoby něco dělat pro ostatní. Že vidím, že ty lidi z toho mají radost, že je to nějakým způsobem baví nebo tak něco. S tím se přesně pojí to úskalí, když ty věci jakoby nemám a tu startovní pozici jakoby nemám jako energii, nemám na to čas, nemám na to prachy, nemám na to náladu, nemám na to cokoliv, tak to prostě nefunguje a je to druhý úvazek navíc. Jakože je to hrozně moc práce, která může bejt hrozně vděčná a hrozně otravná zároveň. Jakože dokud tu energii mám jako nad nulou, tak ta práce je schopná ji násobit a dokud je pod nulou, tak je schopná jí jako naopak strašně dělit směrem dolů. Jakože, když jsem jako unavený a prostě něco mě sere, tak prostě mě ty děti zvládnou srát ještě jakoby mnohem víc. Typicky z toho jako dospělého hlediska, tak jakoby týden na táboře, na který si musím vzít dovolenou, tak prostě není dovolená. To je jakože, je to všechno, jenom nedovolená. Tím jakoby díky bohu, že existuje taková ta táborová dovolená navíc, protože si někdo uvědomil, že to prostě jako není tak. Že to je prostě druhý úvazek navíc. Jakože máš za něj nějaký jako vnitřní pocit, ale no, takže to je jako, tahle věc je podle mě v tom hrozně důležitá. A s tím se budou pojit podle mě všechny ostatní věci, tím pádem, když na to nebudu mít čas a budu jako nasranej z jiných věcí, tak mě bude srát, že nestíhám ani tohle, takže se mi to zase jako bude stupňovat dolů. A dokud to funguje jako dobře a dokud se nedějou jakoby problémy, tak to zase násobí nějaký jako moje hodnoty a pocity směrem nahoru. Čím větší průsery jsou, tím jako horší to je a nějaký jako vyhoření je strašně jednoduchý. Hrozně jednoduše ta energie na tohle dojde, když začne člověk žít nějaký svůj život. Furt jakoby svůj čas obětováváš pro jiný, takže je hrozně jako jednoduchý se pak prostě nasrat a říct, že jako nikdo to jako nedává zpátky mě ten čas a že já potřebuju ten čas pro sebe. A tohle uvědomění jako podle mě může přijít buď nějak postupně nebo jako velmi nárazově, když začneš v určitém věku mít jako svoji rodinu a jiný preference. To znamená, že nějaká jako časová cirkulace v tom oddíle taky funguje podle mě furt stejně, že prostě to nejde dělat do nekonečna. A vlastně si ani nemyslím, že je to zdravý dělat do nekonečna, že je to jako něco,

co ti jako spoustu věcí dá. Ale v určitou chvíli si podle mě každý musí říct, že jako musí poznat, kdy já tomu dávám víc, než to dává mě. Takže v tomhle je to jako a v tu chvíli vlastně si myslím, že je jako správný odejít. I když mě pak jako sere, že tam nejsou ty lidi a dělám jejich práci nebo tak něco. Tak si jako objektivně furt myslím, že je správný z toho odejít, že to jako nejde dělat dál a nebo za nějakých upravených podmínek. Že přesně tyhle ty věci jsou podle mě na každým dobrovolníčením. Prostě na to člověk musí mít prostor a jakmile musím řešit sám sebe, tak prostě dobrovolnictví je jako to první, co můžu dát stranou. Jako jestli někdo je schopný na úkor toho svého třeba příjmu a věcí pokračovat dál v dobrovolnictví, tak to na jednu stranu mi přijde jako, že to obdivuju a na druhou stranu mi to vlastně přijde trochu děsivý. Že mi přijde, že jako je no, nějaký jako balanc mezi tím, co já dávám jemu a co to dobrovolnictví může... Jako i když z té podstaty a z definice toho slova mi to jakoby nic dávat nemá, tak to nemůžu dělat pro to, abych byl nasranej.

V: Dostáváš v rámci svého dobrovolnictví nějakou podporu ze strany vedení? Jak psychickou, odbornou, semináře, školení...

R4: No ale záleží jak, no, záleží jak, v čem podporu. Když to vezmu od toho, co funguje, tak si myslím, že je to otevřený v podpoře, co se týká velmi jako, skoro až jako procedurálních a mechanických věcí, jako jak udělat vyúčtování nebo tak něco. Takhle, v tom, jak mám jakoby odvést svoji práci, si myslím, že jsou ostatní lidi ochotní mě podpořit, protože jakoby musí. Protože potřebuju, abych tu práci udělal, tak je potřeba mě to jako naučit. V tom si myslím, že to jako funguje. Co se školení týká, tak je zase, to podle mě krachuje na tom, že je to jakoby malý a že ten... Že prostě do určitého počtu lidí nebo do určité jako velikosti, tak moc nejde mít nějakou jako metodiku a nějaký systém vzdělávání, který funguje. Jakmile je to jakoby deset lidí, tak aby ten systém fungoval, tak čtyři z těch lidí do něj musí být zapojený, aby učili těch zbytek šest, což je vlastně jakoby hrozně málo. Jeden z těch čtyř vypadne, protože přesně v tomhle jako rytmu se to točí. Jakože nějaká statická skupina více jak patnácti lidí, která by fungovala více jak tři roky dohromady, se prostě nestala za posledních patnáct let. Jakože, no, nějaká pravidelnost v tomhle taky není. A možná není ani reálna, nebo možná je reálna po těch lidech chtít. Jako samozřejmě, že by to šlo, ale to nastavení je jako prostě jiný, takže tohle tam chybí. Někaké školení se dějou, ale ty školení stejně jako všechno fungujou zase jenom z toho, že ty jako starší lidi to, co vědí nebo nevědí, oni nějak předávají dál. Což ale znamená, že často tam podle mě chybí nějaký jako vnější podnět, nebo nějaká jako objektivnější věc, jak věci dělat správně. Na nějakých věcech se třeba daří asi reflektovat to, že se něco dřív dělalo a už to tak jako dělat nechceme, takže by bylo dobrý to měnit. Ale přesně se to zase mění, jakoby většinou od těch starších lidí a než se to jako změní, nebo nějak jako zavede, zažije pro ty

mladší, tak z těch mladších už jsou vlastně zase najednou ty starší, který to taky nějak chtějí svým způsobem reformovat. Takže se to jako mění takhle. Co se týká vzdělávání toho, jak pracovat s dětmi v konkrétních věcech, tak podle mě jako jediná, něco, co by se dalo označit za moudrost nebo vzdělání, nebo kompetence, pramení od třeba lidí, co mají pedagogické vzdělání, který v tom oddíle byli. Pár jiných lidí třeba někdy bylo na, já nevím, seznamováku nebo něčem takovém a ve výsledku tím to jakoby vlastně končí. Jakoby jsme asi nějak schopní si říct, že se nám něco nelíbí, jako vzájemně mezi náma vedoucíma. Jsme nějak schopní si říct, že se nám jako nelíbí něco na nějakém našem vztahu k těm dětem a že to chceme dělat jinak a tím to tak nějak jako končí, že to není no...

V: A cítíš, že bys nějakou nadstavbovou podporu potřeboval? Z nějakých i třeba externích vrstev?

R4: Hele, jakoby podle mě by tam něco vnějšího vždycky mělo být a to takhle, nejenom v těch jakoby metodických nebo vzdělávacích věcech. I když i to mi přijde jako extrémně důležitý. Ale vlastně možná už ani ne tak pro mě. Nebo takhle, jedna z těch věcí, co se řeší. Proč se tak moc točí to množství lidí a proč tam nikdo nevydrží dlouho? Což teď jakoby dlouho myslím třeba do těch 22. Jakože myslím si, že mezi třeba, to je takový jako u každého individuální, ale ať plácnu nějaké číslo, tak si myslím, že je skoro až nezdravý a velmi neobvyklý, aby tam někdo zůstal po svých třiceti. Dejme tomu, když to plácnu, že těch třicet bude plus minus těch, kdy ty lidi odcházejí s tím, že mají svoji rodinu, práci, děti a vedou velmi dospělejší život. Tam si myslím, že to problematický není. To, co si myslím, že spoustu lidí chápe a vnímá jako problém je jakoby mizení lidí mezi třeba 15 a 20, takového něco. Těch mladých kolem maturity, vejšky a tak něco. Logicky, těch věcí, co se jim v životě děje je strašně moc a otvírá se jim hrozně moc dveří a jakoby v tu chvíli máš spoustu času a energie a je hrozně moc věcí, do kterých to můžeš investovat. To, co si myslím, že by potřebovalo nějakou externí nebo sofistikovanější podporu, je v tuhle tu chvíli se o ty lidi zajímat. Protože dokud je ti 14 a půl, tak seš dítě, je ti 15 a půl, tak seš najednou vedoucí. A tím se z nuly na sto otočí tvoje role v tom oddílu. Samozřejmě furt je to nějakým způsobem, že nemáš najednou veškerou zodpovědnost, ale už nějakou máš. Už seš tam úplně v té opačnou funkci. Už místo vymýšlení blbostí musíš ty vymýšlet nějaký jiný věci a tak. Nějaká vazba nebo nějaký starání se o to, aby tenhle proces fungoval přirozeně, aby se nějakým způsobem furt podporovala motivace toho, co se ty děti naučily do těch 15ti, aby nějak pokračovalo i co jim je 16. Mezi 15ti a 16ti se ti toho v životě vlastně tak moc nestane z nuly na sto, že by na jednou si všichni uvědomili, že ty blbosti, co dělali, tak na jednou si uvědomili, že jsou nebezpečný nebo tak něco. Takže nějaká podpora v tomto si myslím, že tam brutálním způsobem chybí. Ale zase je to přesně s tím, že

málo kdo z lidí starších má ke svým věcem ještě energii na to dělat to pro tohle. V podstatě to je jako... Všichni se nějak poskládají na to, aby se dělal program, celoroční věc pro ty děti a podle mě by se tam mělo najít místo na to, to dělat i pro tuhle kategorii lidí. Jakože furt jsou ve věku, kdy je podle mě... Jak to říct? Jednodušší a možná zároveň důležitější rozvíjet nějaký jejich zájem o věci, než od nich očekávat, že ho oni budou rozvíjet dál. Jakože furt jsou podle mě v pozici, kde oni se mají učit věci a má jim připadat to fungování hustý a mají se u toho zároveň naučit ty jako funkční, organizační věci, ale furt to, aby jim to přišlo fascinující. Já nechci člověka, který mu je 15, vytrhnout z toho, že jsem jako... V 15ti jsem se snažil, aby jemu ten tábor připadal mega hustej a v 16ti po něm nemůžu chtít, aby zařídil, aby ten tábor připadal hustej jeho kamarádům, jako před rokem. Takže on bude vědět, co jim připadá hustý, on bude vědět, co je sralo, on bude vědět, jak funguje jejich dynamika. Ale furt si myslím, že on má nasávat ty věci a ne je jako tvořit. Takže tohle tam chybí. Možná to chybí některým i jako starším lidem, kdy vlastně jako se z toho opravdu stane práce jako práce. Jakože do té doby, kdy je ti 15, tak je to koníček a pak se najednou z koníčků stane opravdu jako dobrovolnictví, jako pracovní dobrovolnictví. A někde mi tam trochu chybí ten přerod. A pokud to nemáš jako vnitřně, pokud ten člověk není jako vnitřně velmi motivovanej k tomu, že to vlastně jako chce dělat a že to jako pokračuje, tak si myslím, že tam jako chybí a pak je hrozně jednoduchý z toho být nějak jako zklamanej a vyhořelej, protože ta věc, co ti připadala hustá, tak je najednou prostě jakoby druhá práce po škole. Že to není jakoby, jdu po škole nebo jdu o víkendů prostě na vejlet, kde budou nachystaný hustý věci, ale musím tři dny strávit po večerech tím, vymýšlet a platit věci a volat s lidma, abych něco zorganizoval. To je prostě jakoby otrava, to je po mně v patnácti nikdo nemůže chtít, nebo jako samozřejmě může, když mě to baví a chápu to a vidím v tom smysl, tak mi to i tak připadá hustý. Ale když ne, tak je hrozně jednoduchý dělat něco jinýho.

V: Máš něco, co bys chtěl ještě zmínit?

R4: Asi ne.

V: Tak ti moc děkuji za rozhovor a tvůj čas.

R4: Rádo se stalo.

Rozhovor č. 5

Žena, 22 let, studentka, dobrovolnická činnost – vedoucí v dětském zájmovém oddíle (Praha)

V = výzkumník

R5 = respondentka 5

V: Co za dobrovolnictví vykonáváš?

R5: Jsem aktivní ve skautském oddíle, kde pracuju se skupinou dětí starých 13 až 15 let. Vedu s nimi schůzky, jezdím i na výpravy a v létě na tábor.

V: Jak jsi se k tomu dostala?

R5: Vyrostla jsem ve skautu vlastně už od první třídy, kdy mě naši dali na kroužek. Tak se z kroužků postupně stal takový, nevím, životní styl bych to nazvala. Že to je spíše, že už tam žiju, mám spoustu kamarádů ze skautu a rozvíjí mě to, inspiruje, takže v tom zůstávám dále.

V: Super. V kolika letech jsi přešla na vedoucího?

R5: Ono ty děti, ve chvíli, kdy skončí základku a jdou na střední, tak přechází do roveru. Tam se tedy stanou roverem a mají rok až dva takový, aby si dělali program sami pro sebe. Předtím vedoucí dělají program pro ně. A teď roverství je o takovém překonávání, a hodně se to propojuje nejen na oddílové úrovni, ale jezdí po celé republice na akce, seznamují se s dalšími a dělají se takové husté akce. A potom po této roverské fázi můžou jít do vedení a vést naopak zase mladší členy.

V: Jaké aktivity děláte v oddíle, na co se zaměřujete?

R5: To je docela těžký říct. Asi takový všeobecný rozvoj, mělo by to být pohybový. Mělo by to být pohybový, duševně rozvojový, i jako na nějaký manuální zručnosti. Vlastně všechno se snažíme zabrat, připravit ty děti na život i v rámci společnosti, jakože dělat z nich aktivní občany.

V: Co tě motivuje k tomu dobrovolnictví? Proč to děláš?

R5: Asi to, že jsem v tom vyrostla. Jako chápu i lidi, kteří přijdou třeba ve 20ti a řeknou si, že to je super věc, jdu vést. Nebo i třeba ve 40ti přijdou lidi s tím že vlastně chtějí dát vlastní děti do oddílu. A může to být super, ale asi bych do toho nešla, kdybych v tom nevyrostla. To, že se mi od mala ty lidi věnujou, jako zadarmo, nic za to nemají, jenom tu radost z toho. A stejně do toho dávají jako spoustu svého času i energie. Tak si myslím, že to má smysl a že chci dávat svůj čas těm dalším dětem.

V: Takže jsou ty vztahy nějakým způsobem hodně propojené?

R5: Hodně. I když se ty kamarádství tak jako potom tak překlápí. Já jsem vlastně před čtyřma rokama přešla z jednoho oddílu do druhýho. Takže se hodně jako, nevím, jestli propojily, ale prostě jsem změnila tu skupinu. Tak to bylo zajímavé, náročné, ale byla to super změna.

V: Setkala jsi se někdy s momenty, kdy by jsi pochybovala o dobrovolnictví?

R5: Jo. Jakože v tu chvíli, kdy jsem měnila tu skupinu, tak to bylo přesně, že jsem nad tím pochybovala a říkala si, jestli to fakt chci dělat, jestli mě to fakt naplňuje, jestli to je to, v čem chci pokračovat. A vlastně to, že mi kluci potom nabídli, že tak tady ti to asi nevyhovuje, protože se jako trošku ubírali jiným směrem, měli jako jiný myšlenky. Takže to vlastně není takový problém, jako toho skautingu, spíš jako tý skupiny. Tak v tu chvíli jsem pochybovala, a pak kluci přišli s tím, ať jedu s nima. Tak jsem jela a zase se to začalo naplňovat. A taky jsem nad tím hodně pochybovala, když jsem šla z těch skautů do roverů. Tam se hodně mění v přípravě toho programu, protože už nejedu na výpravu, kde pro mě někdo má něco připravenýho. Ale jedu na výpravu s partou lidí, se kterýma zhruba máme něco společnýho, jsme s některýma kamarádi, s některýma zas tolik ne a máme něco dělat sami. Ale nikdo nám neřekne co, musíme si to vymyslet, připravit, nachystat. Tam se hodně lidí ztrácí no a jdou hodně dělat nějaký sporty, jiný kroužky, jiný aktivity a málo lidí v tom zůstává. Takže tam asi pochybuje hodně lidí pak.

V: Když se zaměříme na dětský kolektiv, jaké vztahy mezi sebou děti mají? Jak funguje dynamika a jejich interakce?

R5: Určitě kamarádský vztahy spolu mají. Nebo snažíme se, aby mezi sebou měly kamarádský vztahy. Někdy to je i, že se hádají. Máme tam různý skupinky, jakože pár holek drží spolu, kluci mají takovou partu, dvě, tři. Takže... Přemýšlím, jestli si někdy vyloženě pohádali. Ale myslím si, že ne. Že u těch kluků je to tam určitě, že se vůbec nehádají. Když tak, tak se prostě porvou a pak si to vyříkají a jsou vlastně v pohodě. Že by tam nebyla nějaká dlouhodobá věc. Ale u těch holek... Asi jednou na táboře jsme měli, že se tam holky na něčem neshodly a pak se spolu nechtěly bavit. Takže jsme to museli koordinovat, aby byly v pohodě. Jinak mi přijde, že mají spolu dobrý vztahy.

V: A oni spolu také vyrůstaly od dětství?

R5: Většina z nich jo. Občas se stává, že přijde v září jeden nověj člověk, ale většina tam jsou spolu od té první třídy.

V: Dokázala by jsi mi říct nějaké faktory, které podle tebe ovlivňují celkovou atmosféru a fungování v oddílu?

R5: Asi to, že se už znají od mala, že vědí, kdo jaký je a že když někdo změní svoje chování, tak na to reagují. A asi i to, jak se chovají lidi kolem nich, že jak se my chováme v tom vedení,

jaký spolu máme vztahy. Že když prostě vidí, že jsme v pohodě a jsme kamarádi, že to taky vnímají.

V: Jak jsi říkala, že mají třeba mezi sebou někdy konflikty. Vznikl tam někdy nějaký větší sport?

R5: Někjaký jako problém, co si jsme museli řešit?

V: Ano,

R5: Že... Asi... Teda s těma holkama mě napáda, co jsem jako já osobně řešila. Že byly spolu dvě holky ve stanu, jiný dvě holky ve stanu, a pak spolu nechtěly bejt. Jedna si chtěla dýl číst, druhá už chtěla zhasnout. Vlastně jsem do toho neviděla úplně, že tam bylo ještě něco dalšího, ale že jsme řešili...

V: Setkáváš se s nějakou formou šikany mezi dětmi?

R5: Určitě. Snažíme se to vždycky zachránit úplně hned, jak to vidíme. A stává se nám, i když máme třeba spojenej, když jezdíme na některý výpravy i s mladším oddílem, že ty nejstarší z těch mladších se už snaží integrovat trochu k nám. Že vědí, že v září k nám přijdou. Ale ty starší je mezi sebou jako nechtějí. Takže tam občas vzniká taková nepříjemná situace, kdy třeba chtějí být spolu ve skupině nebo prostě sedět ve stejným vagónu. A ty starší je jako od sebe odstrkují.

V: Jak to řešíte?

R5: Měli jsme jednu situaci, kdy to zašlo i do toho, že to začali řešit i rodiče. Přišel kluk ubřečenej z výpravy, tak se rodiče ptali, co se dělo. Ale vlastně to ty rodiče pochopili. A my jsme se to snažili vysvětlit těm starším, že už mají takovovouhle, jakože, že už k ním patří a že ho můžou trochu už brát mezi sebe. A zároveň chápeme, že nechtějí. A proto jsou ty jiný aktivity, při kterých jsou rozdělený. A rodiče se to snažili vysvětlit doma tomu mladšímu. A to nevíme, jestli tam řešili i rodiče. A nakonec další rok normálně přišel k nám, ke starším a pžali ho mezi sebe. A pak zase už ty starší od nás odešli, se kterýma konkrétně byl ten problém. Takže možná to to vyřešilo.

V: Jsou tam nějaké podobné další situace, kdy by jsi měla pocit, že se přesáhne hranice tvých kompetencí je řešit?

R5: Myslím si, že jo. Že na rodiče se obracíme často. Nebo i rodiče na nás. Že máme s rodiči dobrý vztahy. A vlastně se všema si tam tykáme, takže přijdou a vyřešíme. Nebo i přes mail. A aktivně se snažíme řešit, kdykoliv s něčím přijdou. Nemám žádnou konkrétní situaci teď. Ale že bychom vztahy mezi dětmi řešili s někým mimo oddíl, to se nám asi nestalo. Při tý jedný situaci, při t s těma mladšíma, tak máme ve středu ještě v jednotce nad náma výchovnou poradkyni. Nebo je to člověk, který se má zabývat těmahle problémama. Chodí občas na

kontroly do oddílů, na tábory, sleduje situace. A naopak, když my vidíme nějaký problém a nevíme si s ním rady, tak jdeme za ní a snažíme se to s ní nějak pořešit. Že by o tom měla vědět víc. Takže to řešíme s tímhle člověkem.

V: Vnímáš nějaký problém v hierarchii dětí, že je někdo v popředí a někdo naopak v ústraní? Ovlivňuje to nějakým způsobem dynamiku skupiny?

R5: Že by to ovlivnilo dynamiku té skupiny? Ne, myslím si, že ji to naopak možná pomáhá. V tom smyslu, že ty vůdčí děti se jsou hlasitější, dostanou se víc dopředu a vedou tak nějak tu skupinu. A naopak ty tišší, co nejsou tak vůdčí, tak mají tam prostor pro ty jiné svoje činnosti.

V: Takže bys naopak řekla, že to bude přínosné...

R5: Jo. Nebo nevím, já jsem vždycky byla introvert, takže jsem byla vlastně hrozně ráda, že nikdy nemusím něco rozhodovat nebo prostě vést nějakou skupinu nebo prostě tohle, protože myslím, že v tom... Že mi vlastně přijde naopak, že máme jednoho kluka, který jakoby by chtěl něco dělat, aktivnější bejt, ale ty vůdci ho k tomu nepustí, ten zbytek. Což je možná to, co je negativní a ovlivňuje to chod té skupiny. Takže tam se mu snažíme dávat prostor. Ale tím, že je ještě o rok mladší, my to tam máme rozdělený podle generací, takže říkáme, že těch nejstarších osm dětí nám odejde. A že on tam v tu chvíli bude ten nejstarší a bude mít naopak větší pravomoce. A to pak zase ty nejstarší potom mají možnost připravit nějaký program pro ty mladší, tak tam se bude moct rozvíjet v tomhle smyslu. Takže to bychom možná mohli zvláště s tím něco víc udělat.

V: Když nastane nějaký takový problém, řešíš ho sama operativně, nebo se radíte třeba ve skupině vedoucích?

R5: Když je to akutní, tak to určitě řeším na místě, si s těma dětmi popovídám a něco z nich dostat, co teda vlastně je ten problém. Ale většinou to řešíme dohromady. Když je to něco, co se stalo třeba odpoledne, tak to večer vyřešíme na radě. Pobavíme se o tom, případně prostě zavoláme někomu dalšímu, nebo rodičům, nebo nějak to, ale bavíme se. Občas se o tom bavím v užším kruhu, když je to něco osobního. Nebo naopak, když je to problém celé té skupiny, tak se bavíme o tom dohromady.

V: Napadají tě ještě nějaké problémy v rámci té skupiny dětí?

R5: Někaké problémy? Občas přemýšlím, když k nám přijde někdo nový, třeba v září. A jsou některý děti, který zapadnou úplně hned, během druhý schůzky a jsou hned nejlepší kámoši se všema. A pak jsou takový děti, který tam moc nezapadnou a jsou furt na okraji a tím pádem se jim tam moc nelíbí a vlastně už potom nechtějí chodit a tak jako přirozeně odpadnou. Takže s tím přemýšlím, jestli je naopak víc zařazovat, nebo jestli je to takovej přirozenej výběr té skupiny. A s tím tak jako věčně bojuju.

V: A děje se toto u dětí, které přijdou později, nebo se to stává i u těch, co tam vyrůstají odmala?

R5: Spíš těm, co přijdou později. Protože těm, co tam vyrůstají, tak i když jsou nějakým způsobem jako odstrkovaný nebo něco, tak většinou ta jejich generace je drží u sebe.

V: Když se přesuneme na vztah vedoucích a dětí, dokážeš mi popsat, jak vztahy fungují vztahy mezi nimi?

R5: No je to vždycky sranda s těma dětma. Asi nemáme jako, že by ty děti někoho z vedoucích nesnášely, nebo že bychom měli nějaký vybraný děti, který my nesnášíme nebo tak. Ale vždycky máme někoho jako, někdo kdo je víc fajn, někdo kdo míň fajn, ale asi každé z vedoucích máme jako svoje takový víc kámoše mezi těma dětma. Naopak, mi přijde, že každý dítě má prostě jednoho svého vedoucího, s kterým se jako svěří s těma věcma.

V: Vnímáš tedy rozdíl, jak děti přistupují k vám vedoucím, jako individuálně?

R5: Jo, určitě.

V: A máš pocit, že se děti mohou svěřit s čímkoliv komukoliv z vedoucích?

R5: Svěřují se docela často, určitě. Nevím, jestli všechny, to asi těžko říct, jestli si tam jako každé někoho najde. Ale určitě, zvlášť ty starší, s těmi, skterými už tam pracujeme tři, čtyři roky, tak za náma chodí. I se jako třeba radit o situacích ve škole a doma.

V: Jak to vnímáš, tohle svěřování?

R5: Je to hrozně milý. Jako, že je to takový, jako ty jo, fakt za mnou jsi přišel. Vlastně i já je to takový, že bych za nimi přišla s těma věcma. Ale občas mám pocit, že jim jako neumím poradit. Že si je jenom tak jako vyslechnu. To jim občas taky pomůže. A říkám si, že bych jim chtěla říct víc, nějak jim pomoci. Což často nemůžu. Třeba s rodičem. To jsme takhle řešili, že jsme měli, ne nešťastný děti. Prostě je to poznamenalo od rodičů, že se jim rozvádí. A vlastně se tak jako, udělali krok od té skupiny. A jsou často sami. Jako moc se nesmějou. Byly takový vtipný předtím a to už úplně zmizelo. Tak jsme nad tím přemýšleli, jakože co s tím. A vlastně, dokud s tím samy nepřišly, tak jsme se na to neptali vůbec. Ale bylo takové, jako pro nás, že jsme to věděli. A vlastně jsme s tím nemohli nic udělat. Nějak to ovlivnit. A pak jsme, pak když nám to pověděli, tak jsme říkali jo, tak jo.

V: Když se přesuneme o krok zpátky, jak vnímáš hranici právě toho kamarádkého vztahu a naopak nějaké autority mezi dětmi a vedoucími? Jak to tam máte nastavené?

R5: Myslím, že to máme až moc kamarádký.

V: Vnímáš ohledně toho nějaké problémy?

R5: Občas jo. Občas jo, ale možná... Třeba, že ty děti sami umí dobře rozlišit ty vážný situace, kdy jako... Myslím si, že i oni vnímají tu autoritu, když jako vedoucí řekne a teď nám jede vlak, takže všichni prostě hned... Nebo nějaký prostě jiný nebezpečí, když se prostě něco děje.

Takže jsou schopný vnímat a poslouchat a následovat. Ale naopak, když je to jako vynucovaný a takový zbytečný, tak myslím, že velmi dobře rozpoznají, že jako nemusí a zkouší ty hranice.

V: Zkusila bys mi říct nějaký pozitiva a negativa toho, jak to máte nastavené?

R5: Myslím si, že je super, že my se jako vedoucí snažíme připravovat aktivity pro ty děti tak, aby je to bavilo a oni se snaží je hrát s náma. A že ale moc dobře poznáme, když je to špatně nastavený a že když je to nebaví, tak to dají jako najevo. Ale nesnaží se to jako v tu chvíli kazit. Ale pak jako přijdou a řeknou, ty jo, to bylo na nic. Ale jako běhají dál, třeba. A potom mi přijde, že když třeba ty nové děti přijdou a třeba je situace, že končíme víkend, uklízíme klubovnu a víme, že za hodinu nám jede vlak. Cesta na nádraží nám trvá půl hodiny, takže za půl hodiny musíme vyrazit. A ty mladší nejsou zvyklí třeba s náma takhle fungovat, tak jako blbnou a nic nedělají a naopak dělají bordel. Tak ty starší je tak jako popoženou a říkají, hej, tak musíme to dodělat, jinak nevyrazíme a ujede nám to. No nevím, jestli je to na tom vztahu vedoucího a dítěte.

V: Vyhovuje ti, jak to máš nastavenou tu hranici sama u sebe?

R5: Jo. Kdyby mi to nevyhovovalo, tak to asi změní.

V: Takže sis tam vybuodovala nějakou autoritu? Dokázala bys mi říct, jak?

R5: Tím, že jsem s nima trávila ten čas. To si myslím, že vnímám rozdíl mezi těma vedoucíma, co jsou s nima na každý výpravě, každý víkend a těma vedoucíma, co třeba přijedou jednou za půl roku a pak na tábor. Že tam je hodně velkej rozdíl v tom chování těch dětí vůči nim. Jo. Jo a taky si myslím, že máme, že já osobně mám určitě lepší vztahy s holkama. Že tak jako s tou skupinkou se tam momentálně umíme líp napojit a že naopak s tou jednou skupinou kluků mě to třeba vůbec nejde. S tou jako nejsem schopná pracovat, ale já to nevnímám jako problém. Vždycky jako všechno děláme vlastně jako ve dvou, v těch vedoucích. Nikdy to nebyl problém.

V: Dokázala bys říct, čím to je?

R5: Nevím vlastně, čím to je. A neříkám se asi, že to je tím, že to jsou kluci. Protože s jednou skupinou kluků tam naopak funguju úplně jako v pohodě.

V: Když se přesuneme na dítě jako jednotlivce. Vnímáš u samotných dětí nějaké specifické problémy, co se objevují často? Například problémy v chování, pasivita, psychické problémy

R5: Určitě jsou děti, kteří tam chodí a prostě nic nedělají. A i když člověk řekne, že by je to mohlo bavit a udělá třeba aktivitu jenom pro ně, tak se přijdou třeba zeptat, jestli to fakt musí dělat. A je to takový smutný, no. Ale jsou tam i děti, kteří mají, jak se tomu říká... Když už jako byly v PPP a mají nějaký diagnostikovaný problémy. Takže o nich jako víme a komunikujeme to s rodičema, ale je to i na těch dětech vidět. I potom ten zbytek dětí to vidí a snažíme si jim to vysvětlit. Máme tam jednoho kluka, kterej je občas úplně v jiným světě a ty

děti to moc nevnímají. Takže pak se chodí ptát, proč to dělá, co to dělá. Takže určitě to vnímáme a myslím, že i ty děti to mezi sebou vnímají. A naopak pak říkají, když máme třeba nějakou pohybovou hru, že nechtějí být s tímhle nebo chtějí být s tímhle. Kvůli, když se sebe tam nějak chytají navzájem, že ty děti jsou prostě silnější... Nebo nevnímají tu svoji sílu a jdou prostě do všeho po hlavě.

V: Takže i nějaké psychické problémy u dětí se vám tam projevují?

R5: Máme vlastně určitě docela hodně dětí, co berou prášky takhle. Já tam moc nevidím. Nevím, čeho se to týká třeba konkrétně. Ale máme je tam.

V: Víte, jak s tím pracovat třeba?

R5: Myslím, že bychom s tím mohli pracovat líp. Že o tom víme. Jako rodiče nám říkají a říkají, jak se to projevuje a že prostě si musí brát prášky. Ale vlastně spoléháme na to, že ty děti samy nejlíp vědí, co v tu chvíli potřebují. Což nevím, jestli to je úplně dobře, když nad tím tak přemýšlím. Ale vlastně mi přijde, že jo. Že víme, že ráno si musí vzít prášek a že občas se dostanou jako jinak. A že když už to je moc špatný, tak že jako... Teď v létě se mi to stalo, že přišel za mnou jeden kluk, že prostě už nezvládá. Že ví, že kdyby bylo z toho skupinu ještě o pět minut dýl, že už tam všechny zmlátí. Že prostě si potřebuje vzít prášek a bude tři hodiny zavřený ve stanu, ať se o něj nebojíme. A stalo se, a za tři hodiny přišel na večeri a řekl, čau, všechno v pohodě, tak jsem zpátky. A jakoby nic, no.

V: Takže se snažíte přizpůsobovat dětem v té situaci a jejich potřebám...

R5: Jo. Vlastně nevím, jak jinak s nima pracovat. Protože je nechci jakoby vyřadit z toho kolektivu nějakým způsobem. A když jsou jako schopný s tím samy pracovat, nebo nějak to řešit, tím, že jakoby neohrožují tu skupinu, tak to nevidím jako problém.

V: Myslíš, že jste jako vedoucí kompetentní na to, řešit nějaké více krizové situace?

R5: Jaký krizový situace?

V: Záleží, co přesně se u vás vyskytuje. Například nějaké úzkostné stavy...

R5: Myslím si, že se to spíš odkáže na zdravotníka. Že se snažíme, v rámci roku máme nějaký semináře. Minulý týden jsme měli jako první pomoc, v dubnu máme jako krizovou intervenci, jakože psychickou pomoc. Pak jsme měli jako bezpečnostní tyhle, co dělat, když spadne strom, něco takovýho. Takže v rámci roku se na to připravujeme. A i ty vedoucí jsou různě vzdělávaný, že ty nejmladší mají to nejmenší vzdělání, ale ty nejstarší by měli umět zvládat úplně všechno. Ale většinou to vlastně na tom táboře, v tom chodu jako neřešíme. Protože každéj má jako svoji roli, takže by musel dělat něco jinýho, než má dělat. Takže tohle dáváme na zdravotníka.

V: Máte jednoho zdravotníka na táboře?

R5: Máme jednoho hlavního a jsou lidi, co mu pomáhají, co mají zdravotník, nebo to osvědčení.

V: Máte nějakou specifickou roli, co by řešila ty psychické problémy u dětí?

R5: Letos to chceme zavést. Protože jsme odkoukali, že bývají na akcích Uši pro duši, takže to chceme... Ještě úplně asi nemáme formu, jako nějakou vymyšlenou, ale chceme to nějakým způsobem vytvořit na táboře, aby děti věděly, za kým můžou přijít.

V: Napadají tě ještě nějaké problémy, co se u dětí projevují?

R5: Měli jsme teď dva kluky, a oni jsou jako dvojčata, takže se mají i doma. A ty jsou úplně neřízený. Když byli malí, tak úplně. Teď se to zlepšilo a vždycky se jeden na něčem seknul, začal osočovat toho druhýho a nakonec se tam porvali. Jeden potom odešel s brekem a ten druhý, tomu to bylo úplně ukradený. A tak se různě střídali. Takže to bylo... Když jsem je prvně viděla, tak jsem myslela, že budu volat rodičům, ať si je odvezou, ale to bylo jen o zvyku, že ostatní už věděli, jak s nima pracovat. No a teď se nám tam... Vloni to bylo. Začala chodit holčína, co se potom začala identifikovat jako kočka, začala chodit s ocasem a s ušima. A jakoby na tu schůzku se oblíkala normálně, ale jakoby mluvila o tom a rozšiřovala tu myšlenku mezi děti. A děti potom viděly ji mimo skaut tak oblečenou a tak. A to si myslím, že ji postupně vyřadily jako úplně. A já vlastně jako vedoucí jsem vůbec nevěděla, co s tím dělat. Jenom jsem tak čekala, jak se to vyvine. Protože mi nepřišlo, že by ji úplně šikanovaly, protože ona to byla poměrně hrdá. Jako ptala jsem se jí několikrát, jestli je s tím v pohodě. A nezaregistrovala jsem nějaký jako známky, takže... A potom odešla sama. Takže to bylo něco, kdy jsem jako vůbec netušila, co mám dělat.

V: Měla jsi v tu chvíli někoho, na koho by ses s tím mohla obrátit?

R5: Na ostatní vedoucí. Jako vlastně asi nevím, jako na koho jinýho bych se s tím obrátila. Asi tu další střediskovou výchovnou poradkyni bych zkusila, jestli jako má nějaký kontakty. Ta by měla mít.

V: Jaká vnímáš pozitiva svého dobrovolnictví, co ti to přináší?

R5: Určitě ta parta v těch vedoucích. To mě baví hodně. A pak ty děti, to je nejlepší. Tak kvůli ním to dělám, že přijdu s nápady, který by mě nikdy nenapadly a že jim zadám úkol a mám nějakou představu, jak ho vyřeší. Oni vymyslí nějaký úplně jiný řešení, který by mě nikdy nenapadlo. To asi na nich nejvíc jako obdivuju, tak i vzdělávám se od nich. Ale i potom to, že ten skaut vlastně má možnost toho vzdělávání i na jiných úrovních. Nejenom v rámci toho vedení, ale prostě jsou tam ty zdravotnický kurzy. Člověk si může dělat vlastně nějakou... Nevím, co je tam teď dalšího. Jakože těch kurzů nebo seminářů nebo vzdělávacích akcí se dělá fakt hodně. A vlastně má to úplně volný přístup. Nemusím být nějak specializovaná, nebo mít

nějaký vzdělání na to a prostě jen můžu přijet. A to, že se člověk může vlastně kouknout i do zahraničí na nějakou zahraniční akci, jak s dětma, tak sám prostě.

V: Co si myslíš, že ty přinášíš dětem?

R5: Nevím, snad nějaký nový myšlenky. Co se snažím, tak být nějakým způsobem pozitivní a snažit se tím přinášet nějaký pozitivní pohled na svět, jak to nazvat. Takže to je meja snaha trochu. A jinak nevím. To je vlastně těžká otázka.

V: A naopak nějaká negativa toho dobrovolnictví?

R5: Co mě to bere? Čas mi to bere. Hrozně moc času. A čím je člověk starší, tím časově je víc zaneprázdněnej. Naopak je na tom dobrý, že to bere jenom tolik času, kolik tomu člověk dá. Takže... Jinak mi to asi nic jinýho nebere.

V: Je tam něco, co tě výrazně stresuje?

R5: No jakože stresuje mě to docela hodně. Ale já se jakože stresuju z hodně věcí. Takže jakoby mě to stresuje na takový jako střední úrovni. Hodně nerada jakoby mluvím před lidma a vedu nějakou aktivitu, takže jakoby mě stresuje, když mám něco... Já si to ráda přichystám, ale pak když jim mám jakoby vyloženě něco říct a budu u toho jakoby přítomna a vést to, tak to mě docela stresuje. Takže to mě to naopak posouvá. Je to takový překonávání. A jaká že byla ta otázka?

V: Co jsou negativa tvého dobrovolnictví...

R5: Myslím, že i to má nějaký jako deadlines, že se tam prostě odevzdávají věci. Nebo když se snažíme získat nějaký granty, tak ty mají taky nějaký, co se musí naplnit, takže zase trochu, že se to musí naplnit, takže z toho jsem taky ve stresu, že se to prostě nenaplní. Ale jinak. Občas jsem ve stresu, že nějaký dítě ztratíme v lese. Zatím jsou všechny zodpovědný a my taky, takže se to nestalo.

V: Dostáváš v rámci dobrovolnictví nějakou podporu od vedení? Myslím tím, přesně nějaké semináře, přednášky, psychickou podporu atd.

R5: Určitě nás jako mentorují nějakým způsobem, že prostě celkově ten skauting je založený na tom, že jako ty starší vedou nebo provádějí tou cestou. A čím jsou ty lidi starší a starší, tak tím jakoby méně drží za ruku a tak, takže v nich mám jako neskutečnou oporu, a naopak se snažím být oporou těch mladších. A chystají pro nás semináře, různé workshopy, jezdíme na akce, dělají pro nás jako stmelovací akce, jako pro vedení a koordinují to celé.

V: A ty semináře jsou zaměřené na co přesně?

R5: Zhruba na co si řeknem. My to máme tak nastavený, že vlastně oni mají nějakou představu, co potřebujeme, co bychom měli mít, nějaký základ, což byla ta bezpečnost a první pomoc. A pak jsou takový dobrovolný semináře. Budeme mít třeba tu psychickou první pomoc, krizovou

intervenci jsme měli. Teď nám říkali, že budeme mít kurz vázaných staveb. A co ještě dalšího? Je toho hrozně moc. Přijde mi, že co si řekneme, tak to nám zařídí, přinesou. Buďto sami jsou schopni přidat, nebo seženou nějakýho externistu, kterej nám to jako...

V: Máš pocit, že v tuto chvíli bys potřebovala něco konkrétního?

R5: Hodně se těším na tu psychickou první pomoc. To si myslím, že si to jako užijem. Hodně i dalších vedoucích v létě říkalo, že co má dělat, když za mnou přijde brečící dítě, nebo vidí hádat se dvě děti a neví vlastně, co má udělat. Takže to si myslím, že tyhle situace nám pomůžou to lépe řešit.

V: Takže myslíš, že ta psychická pomoc je nějakým způsobem teď nejvíc aktuální?

R5: U nás v oddíle určitě.

V: Napadá tě něco, co by jsi chtěla ještě zmínit?

R5: Přemýšlím, co jsem ti ještě všechno zapoměla říct. Přijde mi, že je toho tolik, co jsem ti jako mohla říct a určitě jsem toho spoustu neřekla.

V: To je úplně v pořádku, to bychom se mohly bavit hodiny a stejně by to nebylo dost.

R5: Už mě asi nic nenapadá.

V: Tak jo, super. Moc děkuju za rozhovor a tvůj čas.

R5: No já taky moc děkuju. To je dobré teď úplně k zamyšlení.

Rozhovor č. 6

Muž, 26 let, pracující, dobrovolnická činnost – vedoucí v dětském zájmovém oddíle (Praha)

V = výzkumník

R6 = respondent 6

V: Co za dobrovolnictví vykonáváš?

R6: Jsem vedoucí ve Skautu.

V: Jak jsi se k tomu dobrovolnictví dostal?

R6: No, tím, že jsem tam ochodil jako malej do toho oddílu, že jsem tam vyrůstal. A postupně přejdeš z toho člena až na toho vedoucího.

V: V kolika letech se přechází na vedoucího?

R6: Tam zase v nějakých těch dvanácti, třinácti už seš starší z těch skautů, takže zase vedeš svoji družinku a že je to takovej postupnej přechod, že jakoby tam není žádná pevná hranice, mám pocit.

V: Mohl bys mi popsat, jak to s družinami u vás v oddíle funguje?

R6: No zase jako, že máš nejmladší, to jsou vlčata, pak máš skauty, pak máš rovery. A v těch vlčatech, tak starší vlčata jsou přestníci, ty vedou svoje šestky. Ve skautech to zas funguje stejně, že starší skauti jsou, nevím jak se tomu říká, ale taky vedou svoje šestky a pak přejdeš v nějakých těch čtrnáct, patnáct let a přecházíš do toho roverskýho věku a tam už pomáháš těm dospělým s vedením. A v zásadě, když překročíš 18 let, tak už můžeš jezdit sám s dětmi na akce a tam je začínáš vést. Ale celý je to v zásadě, jak moc se do toho chceš zapojovat, jak moc chceš vést, že můžeš to celé proplout nějak bez toho, aby na tobě byla nějaká zodpovědnost a jenom tak přicmrdáš, to jsem v zásadě já. A nebo se do toho můžeš fakt tlačit a být třeba, že už od patnácti připravuješ ty akce, vedeš to a jenom s sebou máš někoho 18+, kdo je tam jako věkově, ale celý to leží na tobě v zásadě.

V: A ty jsi to měl jak se zodpovědností?

R6: Já jsem většinou jezdil jenom jako ten 18+, a někdo to připravoval za mě.

V: Jak často se scházíte?

R6: Máme jednu za týden schůzky, dvouhodinový, a o víkendech, ty jsou přes léto častěji, celo víkendový od pátku do neděle a přes zimu většinou jenom jednodeňky.

V: S jakou věkovou skupinou dětí pracuješ?

R6: Nabíráme od první třídy jako obecně do Skauta. A já vždycky vedl ty skauty, což je od nějakých těch desíti, dvanácti do těch patnácti. A teda náš oddíl je docela velkej. Vůbec nevím, kolik je nás jako v oddíle, ale jako tábor, který je celooddílová záležitost a v zásadě tam jezdí jenom ty lidi, který tam chtějí být a jsou opravdu aktivní v tom oddíle, tak tam jako s vedoucíma máme něco kolem stovky účastníků.

V: A tam máte rozdělené skupinky těch dětí?

R6: Jo.

V: A to je po kolika dětech třeba?

R6: Máme ty skauty a vlčata, to je tak jako půl na půl. Řekněme, že nějakých 25 členů ve vlčatech, skautech. Teď máme vlastně docela dost roverů kolem 20, 15, něco takového. A zbytek jsou už ty dospělí jako starší vedoucí, řekněme nějakých 22+.

V: A na co se přesně zaměřujete, jaké aktivity vykonáváte?

R6: No tak určitě je tam nějak jako ten aspekt té přírody.

To je tam dost asi. Ale spíš i hlavně, teď si myslím hodně, že je to odtrhnout ty děcka od těch telefonů a počítačů. A jenom jako když běháš po hřišti a hraješ nějaké společenské hry, tak to jako nemá z přírodou nic společného, ale spíš tak jako, aby si, nevím, mám pocit, aby si uměli hrát a aby uměli fungovat v kolektivu hodně.

V: Co tě motivuje k tomu, abys dobrovolnictví vykonával?

R6: Taková, podle mě taková úplně prvotní motivace byla to, že když tam vyrůstáš a jsi malý a někdo tě vede, tak si říkáš, jednou budu já ten hustej, co to povede. A myslíš ten hustej, co to vede. A pak taky to, že si později uvědomíš, že někdo jako vlastně vedl tebe a vkládal do toho ten čas a tebe to hrozně bavilo jako malýho, tak teď zase ty vkládáš ten čas do těch mladších dětí. A je to baví. A asi úplně nejvíc to, že je to super kolektiv, že tam máš ty kámoše a vlastně tě baví se tam s nima vídat a právě s nima trávit ten čas a jezdit na ty akce.

V: Měl jsi někdy nějaké momenty, kdy bys o dobrovolnictví pochyboval?

R6: Hm... Asi ne takhle jako přímo, ale třeba, když jsem... Asi se to nejvíc zlomilo, když jsem to... Když jsem prostě začal pracovat a to mi vzalo jako hrozně moc času. A ne, že bych to chtěl přímo přestat dělat, ale šlo to jakoby víc stranou, protože jednak nestíhám třeba schůzky s prací a pak taky to, no. A občas pracuji i o víkendu, takže mi to leze do těch výprav a nejhorší na tom asi je, že jakmile se od toho člověk jednou odtrhne, tak zjistí, že to vlastně nějakou nemusí dělat a dostane se od toho trošku dál a pak se jakoby těžko vrací zpátky trošku. Protože jakmile se jednou přestaneš, tak už je pak hrozně jednoduchý se na to vykašlat znova a už se to nabaluje.

V: Když se zaměříme na skupinu dětí, mohl bys nějak popsat skupinovou dynamiku, vztahy a interakce?

R6: Já nevím, jak moc vidím reálně do těch dětí, ale když si to vezmu třeba ze svého příkladu, tak prostě ta skupina, do který tam já chodím, tak se známe od nějakých těch šesti let, prostě jako skoro vlastně dvacet let se známe a furt se s těma lidma vídám vlastně na denní bázi. Já mám tam z té skupiny určitě nejvíc takových těch nejlepších kámošů, takže myslím, že jsou tam silný ty vztahy. Nevím, jak je to v dnešní době, jak si to ty děcka berou takhle moc, ale já tu mám hodně silný ty vztahy tam k ním a určitě asi nejsilnější z jakýkoliv skupiny, do který jsem kdy takhle chodil.

V: A když se zaměříš přímo na ty děti, jak oni mezi sebou se chovají? Myslíš, že to mají stejně jako ty?

R6: Já myslím, že jo, protože já jsem to vždycky dělal a nepřišlo mi to divný, ale mě teď hrozně překvapuje, když vidím, že ty děcka z toho skauta se vídají i mimo toho skauta. U mě to bylo úplně normální, ale když to pak vidím u těch dětí, tak mě to vždycky překvapí, že se jsou schopní takhle domluvit a chtějí spolu trávit čas, tak asi tam jsou nějaké vztahy dobrý v té skupině.

V: Jaké faktory si myslíš, že ovlivňují atmosféru ve vaší skupině?

R6: Tak tam spolu trávíš nějaký delší čas v kuse. Že to není jenom, že se někde s těma lidma potkáš na pár hodin, ale pak najednou se s nima vidíš celý víkend. Nebo na táboře se s těma lidma vidíš 14 dní v kuse a tam se tvoří mnohem líp ty vztahy. A že se s těma lidma dostaneš i do nezvyklých podmínek. Takže jako by málo s kterým svým kámošem prostě najednou skončíš na víkend pod stanem.

V: Jo, že možná nějaký i ten nekomfort nebo přesně ty nevšední situace tě sblížují. Setkáváš se při té své práci s nějakými problémy, co se vztahují k té skupině?

R6: Asi je tam klasicky, jako ve všech skupinách, je tam šikana.

V: Jak velká šikana?

R6: Hele, no těžko říct. Asi záleží na konkrétních případech.

V: Setkal jsi se s nějakými situacemi, kdy by jsi to musel řešit?

R6: Jo, jo, určitě. Ale přišlo mi, že nikdy to nebylo nějak extra vážný. Že 95% případů se dá vyřešit tím, že si vezmeš ty děcka stranou a řekneš jim, že tohle už není sranda, tohle je prostě vážný, nedělá se to, je to takhle špatně. A mnohdy se to prostě vyřeší tím, že ty děcka jsou jako, aha. Já jsem myslel, že je to furt sranda, ale tak. Až mu naprosto vážně řekneš, že už je to moc, tak většinou se to dá vyřešit takhle.

V: Měl jsi tam nějakou situaci, kdy to takto vyřešit nešlo a musel si to řešit nějakým způsobem jinak, že už to bylo mimo kompetence tvého řešení?

R6: No a většinou se pak tohleto ale řeší, že to jde za rodičema prostě. A se to vyřeší tím, že rodiče si ho srovnaj a domluvej jim. A nebo prostě to, no v nejextrémnějším případě se domluví to, že odejde z oddílu a nebude dál pokračovat.

V: A nějaké další problémy, konflikty, spory?

R6: To je asi všude, ale nic dramatického. Asi si nevzpomenu na nic konkrétního.

V: A co se týče nějaké té hierarchie dětí, někdo v popředí, někdo v ústraní. Vnímáš problémy s tím spojené?

R6: No nemyslím si, že je to tady tak dramatický. Protože tím, jak je ta organizace, že to není zaměřené na nic konkrétního. Tak třeba prostě, když jsi na sportovním kroužku, tak děcka, který běhají nejrychleji, tak jsou tam nejlepší a jsou jako nadřazený těm ostatním. Ale tady se to kompenzuje tím, že když třeba nejsi fyzicky zdatnej, tak hodně čteš knížky a máš prostě načteno. A jak jsou tam různorodý ty aktivity, tak prostě většinou každej je dobrý na něco jinýho. Že málo kdy je tam nějaký vyloženě slabý článek, kterýho by někdo neměl rád nebo to. Fakt se to tak rozvrství a docela to funguje, mám pocit.

V: Jak funguje spolupráce mezi dětmi?

R6: Mám pocit, že to docela funguje. Že vlastně jak ty malé děti se dostanou k těm rádoby vůdcovským pozicím, v pozicích těch šestníků nebo rádců družinek, tak mě občas až překvapuje, jak moc funguje to, že když někdo je ten rádce, tak fakt třeba sám od sebe na těch výpravách chodí a těm slabším dětem nebo těm dětem, co tam třeba chodí kratší dobu, nebo ještě něco neumějí, tak fakt chodí a ptá se: Zvládáš, potřebuješ pomoci tady postavit stan? Nebo že fakt to jako funguje samo od sebe.

V: A třeba nějaká rivalita mezi jednotlivými skupinkami?

R6: Těžko říct. Myslím, že je tam nějaká ta herní rivalita, ale nějak asi zdravá. Ale nějak jako mimo ty hry si myslím, že jak už funguju spíš s těma staršíma dětma, takže už je to takový jako usazený. Že spíš u těch vlčat, u těch mladších ročníků, tak tam je to takový, tam se to nějak jako roztřídí, tam se o to jako porvou a když už jdou k nám do těch starších, tak jednak najednou je tam hrozně znát ten skok, jak oni jsou ty nejstarší a nejlepší ve své skupině a najednou přijdou k nám a úplně se to otočí. Když najednou jsou tam ty nejmladší a nejslabší z nich a tak jako se tam tak postupně usadí. A myslím, že tam už to pak není.

V: Jak vnímáš dynamiku vztahu mezi vedoucími a dětmi?

R6: Myslím, že je to spíš takovej kamarádský vztah. Jak ze strany, když jsem já byl dítě, jako svojím vedoucím, tak mi přišlo, že jsou to vlastně moji kámoši a i teď z pozice vedoucího k

těm dětem mám pocit, že je to hodně kamarádský. Že ty děcka vědí, že musí poslouchat, když něco řeknu, ale zároveň jsme na dost podobný úrovni a podle toho se bavíme.

V: Jak vnímáš tu nastavenou hranici kamarádství a autority mezi vámi? Vnímáš tam nějaká pozitiva a negativa?

R6: No, tady si myslím, že je to hodně na nějakých konkrétních příkladech, jakože každý si to nastaví podle sebe. Takže někdo má radši ten víc autoritativní vztah, jestli jsem to řekl správně. A že je prostě fakt jako vedoucí těch dětí. A já třeba vždycky s lidma, co jsem jako vedl, tak jsme to fakt měli nastavený. Takže jak seš s těma dětma hodně a znáš už prostě tu svoji skupinku několik let, oni znají tebe, tak přesně víš, že jste kámoši, ale ty poznáš a přesně i ty děcka na tobě poznají, když to není sranda a kdy je potřeba tě fakt poslechnout. A myslím, že to mám takhle nastavený fakt dobře s nima a že to funguje oboustranně.

V: Vnímáš rozdíly v přístupech různých dětí k tobě?

R6: Jo, tak určitě s někým tam mám bližší vztah. Ale tak to je prostě v celém životě, že záleží, jak ti ty lidi sednou.

V: Jak sis vybudoval autoritu mezi dětmi?

R6: Asi to tak postupně přišlo, si myslím. Že třeba když už jsi jako dýl v tom oddílu, tak to začne fungovat automaticky. Ty seš ten starší, tím pádem i jako schopnější a už víš, jak to funguje tam. A pak když už přijdou ty děcka, který tě vůbec neznají a seš pro ně jako novejš, tak to vidí na tobě, že přesně ten už ví, jak tady funguje. A už automaticky se tam nastaví nějaká ta autorita.

V: Když se zaměříme na dítě jako jednotlivce, dokázal bys mi říct, jaké nejčastější problémy u dětí pozoruješ? Nějaké emoční problémy, problémy s adaptací, agresivita, uzavřenost atd.

R6: No, to je popravdě, nevím moc. Že tohleto jsou přesně problémy těch mladších dětí. To je ta skupina, se kterou já nepracuju. Já už tam dostávám fakt přefiltrovaný ty kusy, co už fungujou v tom oddíle prostě tři, čtyři, pět let klidně. A už je to fakt takový jakou zklidněný a už tam chodí jako v pohodě, všechno je srovnány. A teď hlavně poslední dobu a třeba poslední dva roky ještě jsem z těch skautů přisedlal až na ty rovery, což jsou vlastně děcka kolem patnácti a vejš. Takže tam už to vlastně vůbec není znát, že to jsou vlastně dospělí lidi, se kterýma pracuju.

V: A nějaké psychické problémy?

R6: Třeba v průběhu těch táborů, kde je to prostě dlouhý období. Ale nejčastější problém na těch táborech je asi taková ta ponorková nemoc, klasická. Ale taky si myslím, že jak tam jezdiš dlouho, tak už s tím jako ty lidi taky uměj pracovat. Mně se to taky jako dřív stávalo. Ale když už pak člověk ví, že to může přijít, že už je tam dlouho na tom táboře, a už si jako řekne, hele,

už jsem tady týden a půl a vlastně mě se štvou všichni moji kámoši, tak se na to trošku jako naladí a musí se sám jako vyklidnit a naučit se s tím pracovat. Takže tohle je asi takový největší.

V: A vnímáš to i u těch dětí, že to takto mají?

R6: Asi jo. Je to znát, že jsou pak unavený na tom táboře a začnou být jako protivní. A taky na to člověk musí pak brát zřetel a trošku s tím jako...

V: A jak s tím pracuješ?

R6: A ono se s tím pracuje tak obecně, že už podle toho máš naladěnej ten tábor, že třeba takový ty náročnější aktivity a nějaký jako výlety nebo tak, tak se hodně nacpou do první půlky toho tábora a druhá už je taková víc jako odpočinková, že tam už se to fakt... Že se podle toho jede celý ten harmonogram toho programu a to asi udělá hodně samo.

V: Máte tam nějakou roli, co by řešila tyto záležitosti? Že by se mohlo dítě jít za někým svěřit?

R6: Jo, jo, jo. Nebo u nás je to jeden a ten samý člověk, zdravotník.

V: Takže zdravotník řeší všechno, co se týká fyzické kondice, i té psychické. A myslíš, že ty děti mají pocit, že se můžou jít svěřit komukoliv?

R6: Jo, určitě.

V: Takže nemusí jít jen za zdravotníkem.

R6: Ne, ne, ne. Dost často chodí třeba právě za svýma vedoucíma.

V: A když za tebou přijde dítě s nějakým problémem, vypořádáváš se s tím operativně, že to nebo to řešíte ve skupině vedoucích?

R6: Jo, většinou v nějakém tom širším kolektivu těch vedoucích se to řeší. Pak někdo přijde a hele, bylo za mnou tohle dítě, že prostě to, co s tím mám dělat. To děláš asi v případě, že nevíš moc, co máš na to říct.

V: Když se vyskytne nějaký vážnější problém, máš pocit, že dokážete odhadnout, že už není ve vaší kompetenci ho řešit?

R6: No to je většinou přesně ten případ, kdy se obrátíme na ty rodiče. Když už tomu dítěti řekneš a snažíš se to s ním nějak řešit a ono se jako nic nemění, tak jdeš prostě za těma rodičema.

V: Takže myslíš, že toto máte zajištěné?

R6: No, asi jo.

V: Jaká vnímáš pozitiva své práce, co ti to přináší?

R6: Myslím, že z toho mám docela železný nervy a hlavně, já v zásadě, co jsem vypadl ze školy, tak pracuji jenom s dětmi. A myslím, že to docela umím z toho skauta, že to mám... Nějak jsem si to tam asi správně nastavil pro sebe. Ne, že to vyhovuje úplně všem dětem, ale...

Nebo že to díky tomu umím nějak. Že se z toho nesesypu, nezblázním a trochu vím, jak na ty děcka.

V: A mohl bys mi říct, co ty přinášíš dětem?

R6: Hm? Mo? Těžká otázka. To je... To je asi už jenom tím, že tomu dávám nějaký ten svůj čas a tu energii do toho a že tam jsem. Tak vlastně nějakou tu příležitost tam vůbec jako být v té... v téhle skupině, jako vytvořit si tam ten vztah a patřit tady do toho.

V: Jasně. A naopak vnímáš nějaká negativa a úskalí v té práci?

R6: Tak určitě to, že to žere ten čas. A... Nevím. Třeba konkrétně pro mě, tak mě to občas dostává i do nějakých jako stresových situací nebo něco, že je to takový... Když prostě musíš někam jet vlakem, kde dvakrát přestupuješ a máš tam prostě jako dva, tři dospělí a s sebou dvacet dětí, tak je to takový... A občas pak i řešit nějaký ty situace, a když se ti zraní dítě, když ti zmizí někam dítě, tak najednou je to takový debilní. Tohle jsou blbý situace. No, ta zodpovědnost prostě celkově.

V: Dostáváš v rámci své práce nějakou podporu, od vedení? Myslím tím například odbornou podporu, jak pracovat s dětmi nebo psychickou podporu pro vás samotné?

R6: Jo, jo, jo. Dělají se teď hlavně poslední dobou, řekněme nějaký dva, tři roky. Tak třeba u nás v klubovnách po schůzkách se občas objednávají nějaké jako programy nebo přednášky, a je to přesně na nějakou, jakoby... Nevím, na... Od takových těch základů, jako první pomoc, ty zdravotnické kurzy, nějaký rádcovský kurzy jsem si prošel, ale teď i nějaký jako konkrétnější. Jako jak tvořit program prostě pro starší věkovou skupinu, řekněme 15+, nebo i teď poslední dobou se to řeší víc, takový ty mentální, ty... Jakoby jak s těma dětma pracovat na téhle úrovni. V: A jak často to probíhá?

R6: Nevím konkrétně, já jsem tam moc nechodil na ty poslední dobou, ale vím, že to jako bylo. Víím, že jednou za tři měsíce něco je určitě asi.

V: Máš pocit, že to pomáhá?

R6: Nevím, těžko říct, tak jsem na tom moc nebyl. Já jsem byl na jednom nějakém tomhle tom programu, ale myslím si, že to pomáhá. Že jednak získáš vzhled do nějaký ty situace, nebo u nějakých těch programů třeba zjistíš, že něco takové existuje. Někdo ti řekne, jak to funguje u nich, že si uvědomíš, že je víc těch oddílů a že jsou lidi, kteří to dělají jinak. A hlavně když jdeš na takovou přednášku, tak tě to hrozně motivuje, že ti někdo řekne, dá se to dělat takhle, takhle to funguje, takhle to má vypadat. A ty si pak řekneš, tak jo, teď přijdu na příští schůzku, tam si rozplánuju všechno to a začneme to takhle dělat, aby to víc frčelo.

V: Rozumím. No a myslíš, že je tato podpora dostatečná třeba pro vás vedoucí nebo i osobně pro tebe? Potřeboval bys nějakou nadstavbovou podporu v nějaké oblasti?

R6: To vlastně vůbec nevím.

V: A například, když to vztáhneme na ty tábory. Myslíš si, že funkce zdravotníka dostatečná i v rámci pokrytí těch psychických problémů?

R6: Máme jednoho jako ofíko zdravotníka, kterej je papírově napsanej jako zdravotník toho tábora. A plus tam máme prostě další, nevím, řekněme tři, čtyři lidi, co mají prostě nějaký ten zdravotnický kurz. A jsou tam jakoby buď to v případě jeho nepřítomnosti, nebo když řeší víc věcí najednou.

V: Takže je tam víc lidí prostě, co to řeší?

R6: Jo.

V: Napadá tě ještě něco, co bys mi chtěl sdělit, co se ti honí hlavou?

R6: Asi ne.

V: Tak jo, tak moc děkuju za rozhovor a tvůj čas.